

พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์

พระนิพิฐพนธ์ คำภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2561

พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์

พระนิพิฐพนธ์ คำภา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2561

**Eight Basic Virtues Compliance Behaviors
of Srilacharaphat School's Students**

Phra Nipitphon Khampha

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Public Administration Program**

Faculty of Public Administration, Dhurakij Pundit University

2018

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

คณะรัฐประศาสนศาสตรมหาวิทาลัยสุทธกิจบัณฑิตย

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลา
จารพิพัฒน์
เสนอโดย พระนิพิฐพนธ์ คำภา
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร
วิชาเอก การจัดการทรัพยากรมนุษย์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์พร รัตนเศรษฐ)

.....กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์)

คณะรัฐประศาสนศาสตรรับรองแล้ว

.....คณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์พร รัตนเศรษฐ)

วันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

หัวข้อวิทยานิพนธ์	พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
ชื่อผู้เขียน	พระนิพัฑฒพงษ์ คำภา
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ 2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของ เครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ขนาดตัวอย่าง 237 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติ Independent Sample t – test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) One Sample t - test, F - test (ANOVA) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Least Significant Difference (LSD) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ พบว่านักเรียนที่มี เพศ อายุ สถานภาพครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

2. ผลการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ในภาพรวม โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง (เป็นไปตามสมมติฐาน)

Title of Thesis	Eight Basic Virtues Compliance Behaviors of Srilacharaphiphat School's Students
Author	Phra Nipitphon Khampha
Thesis Advisor	Associate Professor Sirapatsorn Wongthongdee,Ph.D.
Department	Public Administration
Academic Year	2017

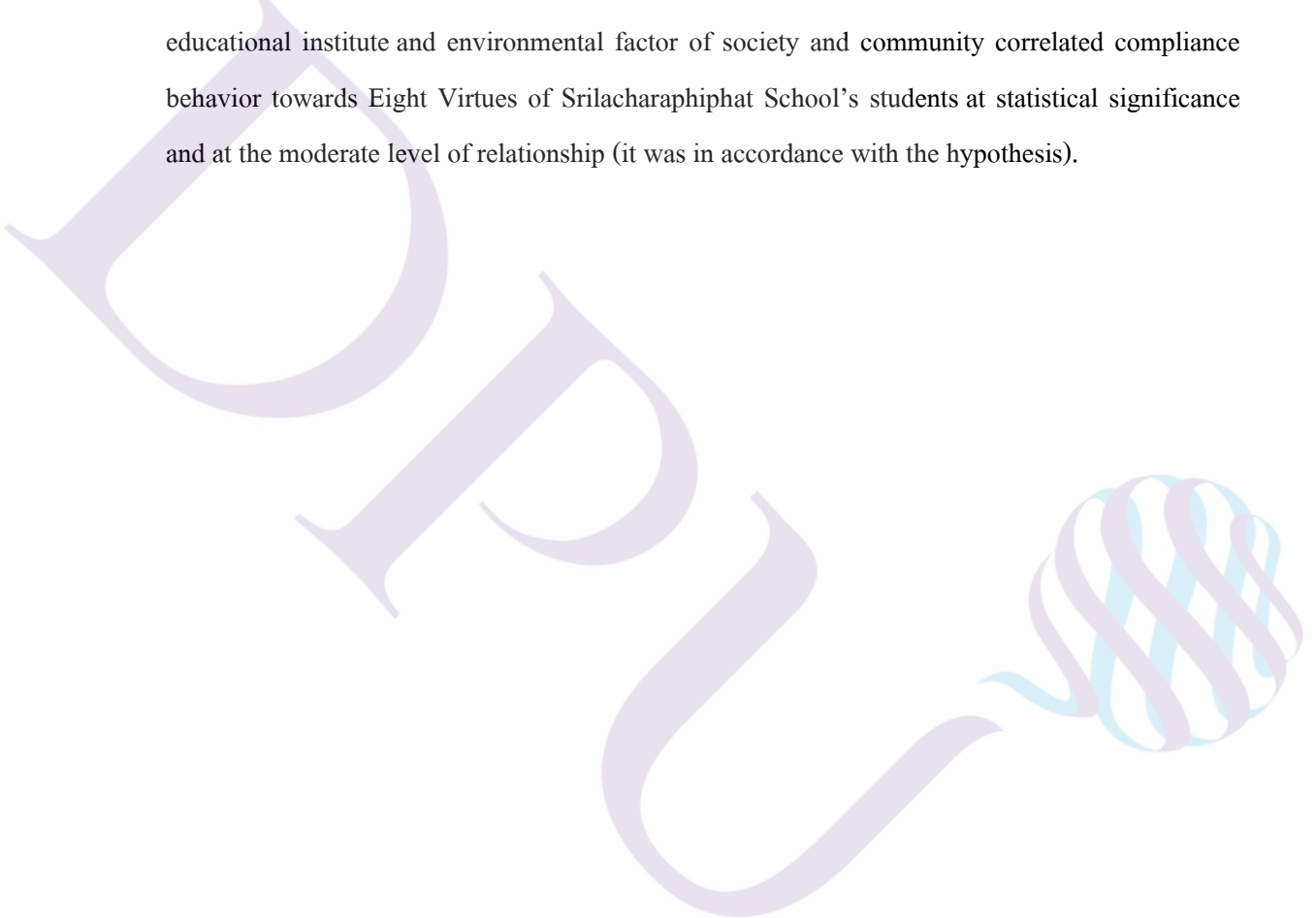
ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) investigate levels of Eight Basic Virtues compliance behavior of Srilacharaphiphat School's students 2) examine different demographic factors of Srilacharaphiphat School's students affecting different compliance behavior of Eight Basic Virtues 3) study environmental factors associating Eight Basic Virtues compliance behavior of Srilacharaphiphat School's students. The sample size determination of this study was based on the Krejcie and Morgan's sample size (Krejcie and Morgan, 1970) and 237 students were determined as the sample size of this study. Questionnaire was used as a collecting data tool and data was analyzed by utilizing frequency, percentage, arithmetic means and standard deviation and hypothesis testing with independent sample t – test , One-way ANOVA, one sample t - test, F - test (ANOVA) as well as Pearson's Correlation Coefficient. The statistical significance level was determined as significant level of 0.05 for finding out relationship between independent variables and dependent variables as well as Least Significant Difference (LSD) was employed for pairwise comparison technique. The results of this study were as follows:

1. The results of first hypothesis testing, i.e., comparison of Eight Virtues compliance behavior classified by demographic factors of Srilacharaphiphat School's students indicated that students with different sex, age, family status and occupation of guardian affected the attitudes to words compliance behavior on Eight Virtues not differently (it was not in accordance with the hypothesis).

On the other hand, students who had different level of study class differently affected Eight Virtues compliance behavior at statistical significance level of 0.05. (it was in accordance with the hypothesis)

2. Results of second hypothesis, were found that the overview of environmental factors that would associate compliance behavior towards Eight Virtues of Srilacharaphiphat School's students had rather high level of relationship. In addition, when taking into account of each factor, it was revealed that environmental factor of family, environmental factor of educational institute and environmental factor of society and community correlated compliance behavior towards Eight Virtues of Srilacharaphiphat School's students at statistical significance and at the moderate level of relationship (it was in accordance with the hypothesis).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา ” ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์) ที่ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ และคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอดจึงขออนุโมทนาบุญ เจริญพรขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร ขอบขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์พร รัตนเศรษฐ์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์มาเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งยังคอยให้ความรู้และคำแนะนำเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภ รัฐนัตรานนท์ ที่ได้กรุณามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งยังได้ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอเจริญพร ขอบคุณ คุณอาสาสมชาย โหมคตาด ที่ได้คำแนะนำช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษา โยมปิ่น โยมตัม และเพื่อนกัลยาณมิตรทุกรูป ทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอเจริญพร ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ ครูและเจ้าหน้าที่โรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในเก็บแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณเจ้าอาวาส และพระอาจารย์บุญศรี วัดเวตวันธรรมาวาส แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ที่ให้ผู้วิจัยได้อยู่จำพรรษาในวัดและให้โอกาสศึกษาเล่าเรียนด้วยดีเสมอมา และขอขอบคุณ คุณแม่ประจวบ สายจิ้น (มารดา) คุณพ่ออุทร คำภา(บิดา)ตลอดจนญาติพี่น้องทุกคน ครูอาจารย์ทุกท่านที่คอยอบรมสั่งสอนศิษย์ด้วยดีเสมอมา และเป็นแรงผลักดันในความสำเร็จครั้งนี้

สุดท้ายนี้ คุณงามความดีและคุณประโยชน์ใด ๆ จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอถวาย เป็นเครื่องบูชาพระรัตนตรัยและบูชาพระคุณบิดามารดาตลอดจนถึงครูอุปัชฌาย์อาจารย์อาจารย์ ผู้เคยอบรมบ่มนิสัย ให้มีวิชาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม และขออุทิศผลบุญกุศลนี้ให้แก่ พระราชันนทาจารย์ (หลวงพ่อผล) อดีตเจ้าอาวาสวัดเวตวันธรรมาวาส

พระนิพิฐพนธ์ อุกกจิตโต (คำภา)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๖
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
สารบัญตาราง.....	๘
สารบัญภาพ.....	๘
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม.....	9
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม.....	16
2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์.....	35
2.4 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของ กระทรวง ศึกษาธิการ.....	41
2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับ โรงเรียน.....	43
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3. ระเบียบวิธีการวิจัย.....	55
3.1 กรอบและแนวคิดการวิจัย.....	55
3.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป.....	63
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานระดับความคิดเห็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม.....	67
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ.....	71
4.4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	79
5. สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	92
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	93
5.3 สรุปและอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน.....	96
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	106
ก สำเนาหนังสือขอเก็บข้อมูล.....	107
ข แบบสอบถาม.....	108
ค ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	115
ประวัติผู้เขียน.....	120

สารบัญตาราง

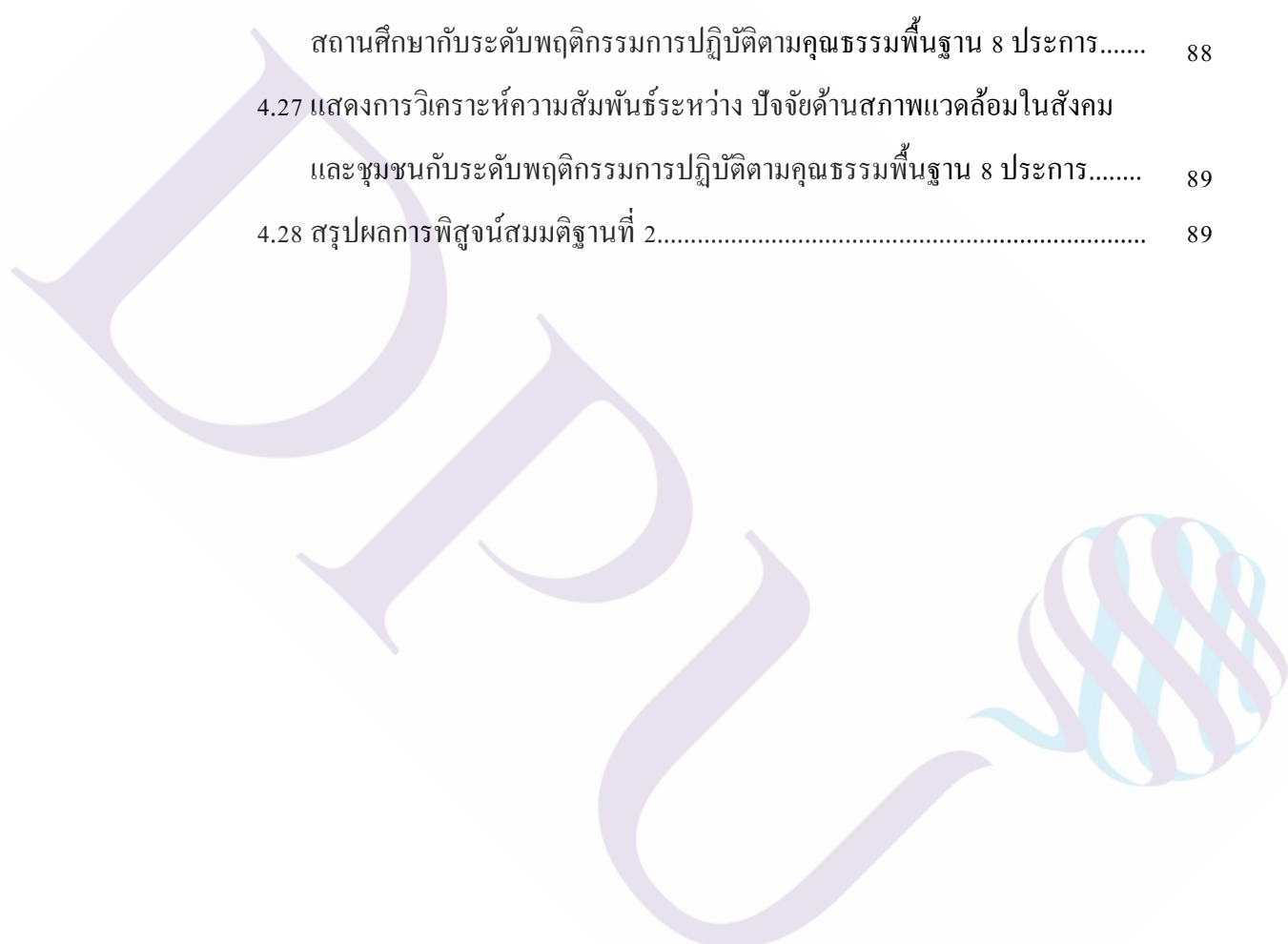
ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์.....	44
3.1 วิธีคำนวณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	58
3.2 แสดงระดับความคิดเห็นและระดับการให้ค่าคะแนน.....	60
3.3 เกณฑ์ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น.....	61
4.1 ค่าความถี่และค่าร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพ ความเป็นอยู่ทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวม	67
4.3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายใน ครอบครัว.....	68
4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษา.....	69
4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสังคม และชุมชน.....	70
4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวม.....	71
4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความขยัน.....	72
4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความประหยัด.....	73
4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความซื่อสัตย์.....	74
4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการในด้านความมีวินัย.....	75
4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความสุภาพ.....	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความสะอาด.....	77
4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความสามัคคี.....	78
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการในด้านความมีน้ำใจ.....	79
4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตาม เพศ.....	80
4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตาม อายุ.....	80
4.17 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา.....	81
4.18 ผลต่างระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา.....	82
4.19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามสถานภาพบิดามารดา.....	83
4.20 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามลักษณะที่พักอาศัย.....	83
4.21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามอาชีพของบิดา.....	84
4.22 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม พื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามอาชีพของมารดา.....	85
4.23 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 1.....	85
4.24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับระดับ พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.....	86

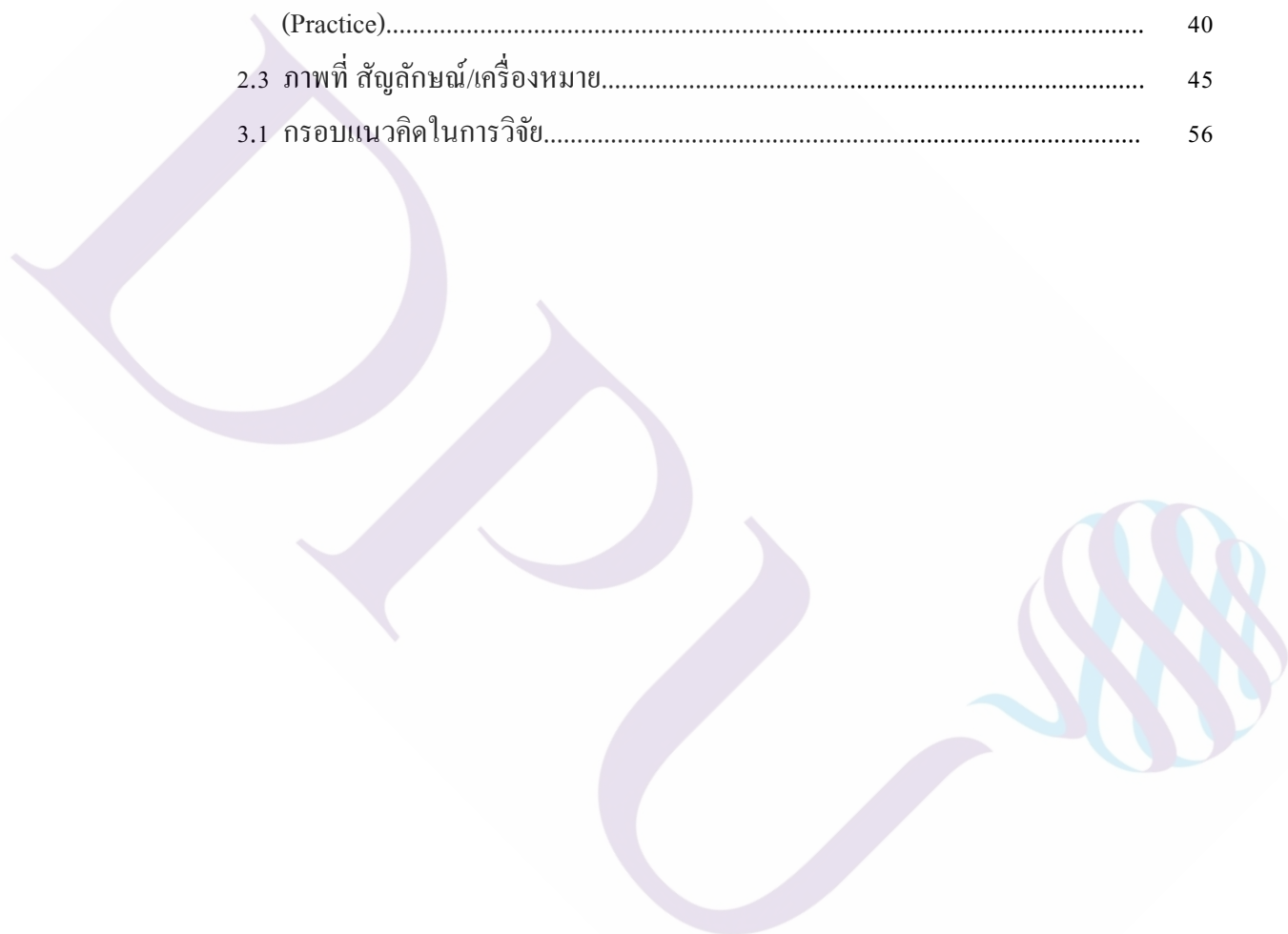
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.25 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายใน ครอบครัวกับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.....	87
4.26 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษากับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.....	88
4.27 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคม และชุมชนกับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ.....	89
4.28 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 2.....	89

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐาน.....	12
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้(Knowledge) เจตคติ(Attitude)และการปฏิบัติ (Practice).....	40
2.3 ภาพที่ สัญลักษณ์/เครื่องหมาย.....	45
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	56

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความเสื่อมโทรมลงทางศีลธรรมและจริยธรรมของสังคมไทยเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม เทคโนโลยี ระบบสื่อสาร ความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ เป็นเหตุให้วิถีชีวิตของคนไทยที่มีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ได้เปลี่ยนไปเป็นสังคมบริโภคนิยม มีพฤติกรรม ส่อไปในทางทุจริตคอร์รัปชัน เกิดการเอาเปรียบกัน มือใครยาวสาวได้สาวเอา ประชาชนบางส่วนซึ่งมีทั้งเด็กและเยาวชน ยอมรับได้ ถ้าโกงแล้วชาติเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวสารหรือสื่อต่างๆ

นายนพต วรรณิการ์ ผอ.ศูนย์วิจัยความสุขชุมชนกล่าวว่า “ประชาชนร้อยละ 64.5 ยอมรับได้ ถ้ารัฐบาลทุจริตคอร์รัปชันแล้วทำให้ประเทศชาติรุ่งเรือง ประชาชนกินคืออยู่ดี ตนเองได้รับประโยชน์ด้วย และเมื่อจำแนกกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามออกพบว่า ส่วนใหญ่ของทุกเพศ ทุกวัย ระดับรายได้ ทุกสาขาอาชีพ และการศึกษา ต่างก็ยอมรับได้ และที่น่าเป็นห่วงไปอีกคือ ร้อยละ 71.0 เป็นกลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี เมื่อจำแนกตามอาชีพพบว่า กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 72.3 ยอมรับได้” (<http://www.manager.co.th> สืบค้น 01-12-60) จากข้อมูลดังกล่าวประเทศไทยกำลังปลูกฝังค่านิยมผิดๆ ให้กับเด็กและเยาวชน ดังคำสุภาษิตที่ว่า “เห็นกงจักรเป็นดอกบัว” ซึ่งเป็นทัศนคติที่ผิดศีลธรรม จริยธรรม และประเพณีที่ดีงามของคนไทย การกระทำดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะกลายมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้เกิดความเชื่อแบบผิด ที่ว่า การทุจริตคดโกงเป็นเรื่องธรรมดาที่ใครๆ เขาก็ทำกัน จนกลายมาเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกจนแก้ไขได้ยาก

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เปิดเผยผลสำรวจเรื่อง “สถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย” ทำการสำรวจความคิดเห็น ในระหว่างวันที่ 1-20 สิงหาคม 2559 โดยสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนทั่วประเทศ กระจายทุกระดับการศึกษาและอาชีพ เมื่อถามถึงปัญหาวิกฤตทางด้านคุณธรรมที่มีความรุนแรงในสังคมไทย พบว่า สถานการณ์ปัญหาที่มีความรุนแรงในสังคมไทย โดยประเด็นที่วิกฤตมากที่สุด ร้อยละ 20.73 คือ ปัญหาความซื่อสัตย์ สุจริต การทุจริต

คอร์รัปชัน รองลงมา ร้อยละ 19.30 ปัญหาขาดความสามัคคี เกิดความขัดแย้งในสังคม และร้อยละ 14.69 ปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม เมื่อถามถึง 5 อันดับของคุณธรรมที่เยาวชนไทยควรได้รับการปลูกฝัง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.59 เห็นว่า ด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 75.35 ความซื่อสัตย์ สุจริต และ ร้อยละ 57.94 ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ/เผื่อแผ่ เมื่อถามถึงคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไทย พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 25.02 ความสามัคคี รองลงมา ร้อยละ 20.82 ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ/เผื่อแผ่และร้อยละ 18.79 ความมีระเบียบวินัย เมื่อถามถึงสังคมไทยในปัจจุบันนี้ ควรใช้เกณฑ์ด้านคุณธรรมประกอบการคัดเลือกคนเข้าเรียน/เข้าทำงาน/เข้ารับตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.12 เห็นด้วย เพราะร้อยละ 21.24 เพื่อคัดเลือกบุคคลากรที่มีคุณภาพและคุณสมบัติที่เหมาะสม ร้อยละ 14.22 เพื่อให้ได้บุคคลากรที่มีคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน เมื่อถามถึงรัฐบาลควรส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับประชาชน 3 อันดับแรก พบว่า อันดับ 1 ร้อยละ 39.57 ความซื่อสัตย์สุจริต อันดับ 2 ร้อยละ 37.67 ความมีระเบียบวินัย และอันดับ 3 ร้อยละ 28.81 ความสามัคคี เมื่อถามถึงหลักคุณธรรม 3 ประการที่ยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิต พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.54 ความซื่อสัตย์สุจริต รองลงมา ร้อยละ 36.93 ความมีน้ำใจ/เอื้อเฟื้อ/เผื่อแผ่ และร้อยละ 30.01 ความมีระเบียบวินัย (<http://nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=427> สืบค้น 07-12-60)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ที่เป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ดังพระบรมราโชวาทที่พระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ.2510 ความตอนหนึ่งว่า “งานด้านการศึกษาเป็นงานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญและความเสื่อมของชาตินั้นขึ้นอยู่กับการศึกษาของพลเมืองเป็นข้อใหญ่ ตามข้อเท็จจริงที่ทราบกันดีแล้ว รัชนีบ้านเมืองของเรามีพลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งมีสัญญาณบางอย่างเกิดขึ้นด้วยว่า พลเมืองของเรา บางส่วนเสื่อมทรามลงไปในความประพฤติกและจิตใจ ซึ่งเป็นอาการที่น่าวิตก ถ้าหากยังคงเป็นอยู่ต่อไปเราอาจจะเอาตัวไม่รอด ปรากฏการณ์เช่นนี้ นอกจากเหตุอื่นแล้ว ต้องมีเหตุมาจากการจัดการศึกษาด้วยอย่างแน่นอน เราต้องจัดงานด้านการศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น” (<http://3king.lib.kmutt.ac.th/King9CD> สืบค้น 04-12-60)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 2 ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาตามมาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตราที่ 6 ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา

ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในมาตรา 23 ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (<https://pamnav.wordpress.com/2016/11/04/สืบค้น 04-12-60>)

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคน โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังค่านิยมในการนำคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข นำไปสู่ การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วยคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ หากกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนยึดหลักคุณธรรมนำความรู้เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน หน่วยงาน สถาบัน ตลอดจนประเทศใดแล้ว โดยเฉพาะประเทศไทยนั้นก็จะพ้นวิกฤติทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม พัฒนาชาติให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นสังคมคุณธรรมนำความรู้ ชีวิตของคนในชาติ คงจะดีกว่าเดิมสังคมไทยจะสงบสุขกว่านี้ ประเทศไทยก็คงเป็นไทยอยู่ตลอดไป มีการพัฒนาอย่างรุดหน้าไม่ด้อยกว่าประเทศใดในโลกนี้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างแน่นอน (<http://www.moe.go.th/moe/th/> สืบค้น 20-10-60)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนด 12 แผนการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ 2559 โดยเฉพาะข้อที่ 12 ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ตามโครงการ โรงเรียนสุจริต โดยเน้นไปที่การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมป้องกันและปราบปรามการทุจริต พัฒนาศักยภาพครู ผู้บริหารในการป้องกันการทุจริตในโรงเรียน การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และการบูรณาการหลักสูตร “โตไปไม่โกง” (<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail>. สืบค้น 02-12-60)

ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการขัดเกลาหล่อหลอม ปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับเยาวชนที่กำลังจะเจริญเติบโตไปเป็นประชากรมีคุณภาพชีวิตดียิ่งขึ้น และพัฒนาประเทศนำไปสู่ความสงบสุขแบบยั่งยืนได้

จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษานักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ อันเป็นหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการว่า มีปัจจัยใดบ้างที่

ส่งผลต่อ พฤติกรรมการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้พัฒนา นักเรียนให้ปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

1.3 สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมในสังคม และชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

นักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีการกำหนดขอบเขตดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยศึกษาเฉพาะประเด็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน ตามนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ ซึ่งคุณธรรมพื้นฐานมี 8 ประการ ประกอบไปด้วย

ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และ
ความมีน้ำใจ

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 617 คน ได้ขนาดประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 237 คน

1.4.3 ขอบเขตระยะเวลาการเก็บข้อมูล

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การวิจัย ปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน
8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์
ได้ดังนี้

1. เป็นแนวทางให้กับผู้บริหาร โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหาร
จัดการโรงเรียนได้นำข้อมูลไปพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการให้เหมาะสมกับช่วงอายุนักเรียน
2. ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางพัฒนานักเรียนให้มีความประพฤติปฏิบัติตนที่ดี
งามตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา
3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้รับไปเสนอผู้บริหารเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุง
สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ต่อไป

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรม หมายถึง การแสดงและกิริยาท่าทางของสิ่งมีชีวิตที่เกิดร่วมกันกับ
สิ่งแวดล้อม เป็นการตอบสนองของระบบหรือสิ่งมีชีวิตต่อสิ่งเร้าหรือการรับเข้าทั้งหลาย ไม่ว่าจะ
เป็นภายในหรือภายนอก มีสติหรือไม่มีสติ ระลึกรู้ชัดเจนหรือแอบแฝง และโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ

คุณธรรม หมายถึง สภาพของคุณงามความดีที่สะสมอยู่ในความรู้สึกรู้สึกนึกคิดจิตใจมนุษย์
เป็นคุณลักษณะ สภาพ สภาวะหรือสิ่งที่สังคมเห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เมื่อทำแล้ว
เกิดความชื่นชมยินดี เกิดประโยชน์เป็นที่ยอมรับของสังคมตนเองและผู้อื่น

คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ หมายถึง คุณธรรมที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการปลูกฝังพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ประกอบไปด้วย 8 ประการ ดังนี้

ความขยัน หมายถึง ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้องควร สู้จนมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

ความประหยัด หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

ความซื่อสัตย์ หมายถึง ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลาต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกสำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่เล่น่ก่ลกด โกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

ความมีวินัย หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตามในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบันองค์กรและประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

ความสุภาพ หมายถึง ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทางเป็นผู้มีมารยาทดีงามวางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

ความสะอาด หมายถึง ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจและสภาพแวดล้อมมีความโปร่งใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

ความสามัคคี หมายถึง ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จ ลุล่วง สามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ไม่เหตุมิผล ขอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

ความมีน้ำใจ หมายถึง ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจ และเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญาลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

นักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 3 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา รวมทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม มีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ใน 3 ด้าน คือ

สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว หมายถึง บิดามารดา , ผู้ปกครอง การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอน สถานภาพทางอาชีพ และสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยภายในครอบครัวของนักเรียน

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวนักเรียนที่มีอยู่ภายในสถานศึกษา ทั้งบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน ครู อาจารย์ สถานที่ และกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

สภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน หมายถึง สิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน ที่อยู่ภายนอกบ้าน ห้องเรียน สถานศึกษา ได้แก่ กลุ่มเพื่อน การรับสื่อข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ มีผลให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความเชื่อถือ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “พฤติกรรม การปฏิบัติตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์” ตามนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ 8 ประการ ซึ่งประกอบไปด้วย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม

2.1.1 ความหมายของคุณธรรม

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีคุณธรรม

2.1.3 แนวคิดในการการปฏิบัติตามคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

2.2.1 ความหมายของสภาพแวดล้อม

2.2.2 แนวคิดทฤษฎีสภาพแวดล้อม

2.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

2.3.1 ความหมายของพฤติกรรม

2.3.2 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรม

2.4 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของกระทรวงศึกษาธิการ

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

2.5.1 สภาพพื้นที่และสถานที่ตั้งของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

2.5.2 ประวัติโดยย่อ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม

2.1.1 ความหมายของคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, น. 253) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณธรรม” หมายถึง สภาพคุณงามความดี

พระปัญญาอันทักษิณ (2546, น. 106) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ว่า เป็นคุณลักษณะของการคิดดี ทำดีประพฤติดี ที่อยู่ในใจของมนุษย์หรือปุถุชนทั่วไป

พระเมธีธรรมมาภรณ์ (2538, น. 27) กล่าวว่า คุณธรรม เป็นเรื่องของความจริงแท้หรือสัจธรรมคุณธรรมทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติที่ดี ทำให้เกิดการรักษาศีล คุณธรรมเป็นตัวหลักและการกระจายเป็นจริยธรรมและจรรยาบรรณ

ประภาศรี สีหอำไพ (อ้างถึงใน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมพลศึกษา, 2557, น. 11) ได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณธรรม” หมายถึงหลักธรรมจริยาที่สร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีทางศีลธรรมมีคุณงามความดีภายในจิตใจจนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุขความยินดีการกระทำที่ดีย่อมได้รับผลของความดีคือความชื่นชมยกย่องในขณะที่การกระทำชั่วย่อมได้รับผลของความชั่วคือความเจ็บปวดหรือความทุกข์ต่างๆ

ลองแมน (Longman, 1978, p. 1226) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมไว้ 2 ประการดังนี้

1. คุณธรรม หมายถึง ความดี ความสง่า และความมีคุณค่าของนิสัยซึ่งแสดงออกโดยการประพฤติที่ถูกต้อง

2. คุณธรรม หมายถึง คุณภาพที่ดีของอุปนิสัยของการประพฤติ

เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร (2547, น. 57) ได้กล่าวว่า คุณธรรม หมายถึง คุณงามความดี ซึ่งเป็นคุณสมบัติทางกาย วาจา ใจ ใดๆ ที่เป็นคุณไม่เป็นโทษ

วสิน อินทสระ (2549, น. 199) ได้กล่าวถึง คุณธรรมไว้ว่า หมายถึง อุปนิสัยอันดีงามซึ่งสั่งสมอยู่ในดวงจิต อุปนิสัยนี้ได้มาจากความพยายาม และความประพฤติที่ดีต่อกันมาเป็นเวลานาน

เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2551, น. 68) ได้ให้ความหมายของคุณธรรมว่า ความดีงามที่อยู่ในจิตใจบุคคล ได้แก่ ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารีมีน้ำใจ ความ پاکเพียรอดสาหัส ความเห็นอกเห็นใจ ความละเอียดต่อความชั่ว ความกล้าที่จะทำความดีสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมในความเป็นผู้นำสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ลิขิต ธีรเวคิน (2548, น. 17) ได้ให้ความหมายของ “คุณธรรม” ไว้ว่าหมายถึงจิตวิญญาณของปัจเจกบุคคลและอุดมการณ์เป็นดวงวิญญาณของปัจเจกบุคคลและสังคมด้วยปัจเจก

บุคคลต้องมีวิญญาณสังคมต้องมีจิตวิญญาณคุณธรรมของปัจเจกบุคคลอยู่ที่การกล่อมเกลาเรียนรู้ โดยพ่อ-แม่สถาบันการศึกษาศาสนาพรรคการเมืองและองค์กรของรัฐ

พิสิษฐ์ ศิริรักษ์ (อ้างถึงใน พวงรัตน์ ชานาญเลิศกิจ, 2558, น. 15) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม ไว้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คุณธรรม หมายถึง ความดีงามของลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมที่ได้กระทำจนเคยชิน
2. คุณธรรม หมายถึง คุณภาพที่บุคคลได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความประพฤติและศีลธรรม

คาร์เตอร์ กู๊ด (Good, 1973, p. 208) ได้แยกแยะความหมายของคุณธรรม เป็น 2 ประการ ความหมายแรก คือ ความดีงามของลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่ได้กระทำตามมาเป็นความเคยชิน ความหมายที่สอง คือ คุณภาพของบุคคลที่ได้กระทำตามความคิดและมาตรฐานของสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับหลักศีลธรรม

สรุปได้ว่าคุณธรรม หมายถึง คุณงามความดี ที่เป็นลักษณะของการคิดดี ทำดี ประพฤติดี ที่ตั้งสมอยู่ในใจของมนุษย์มายาวนานจนมาเป็นอุปนิสัยอันดีงามแสดงออกโดยการประพฤติถูกต้องและเป็นคุณประโยชน์ไม่เป็นโทษ

2.1.2 แนวคิดทฤษฎีคุณธรรม

โสเครตีส (Socrates อ้างถึงใน ไชยพร เรื่องแท้, 2556, น. 11-12) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความรู้ (virtue is knowledge) การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมจริยธรรม คือ การแสวงหาคุณธรรม เพราะคุณธรรมคือความรู้ที่แท้จริง ถ้าบุคคลรู้และเข้าใจถึงธรรมชาติของความจริงแล้ว เขาจะไม่พลาดจากการประกอบความดี ละเว้นความชั่ว คุณธรรมที่ทำให้คนเป็นมนุษย์ มี 5 ประการ คือ

1. ปัญญาหรือความรู้ (wisdom) หมายถึงรู้ว่า อะไรดีอะไรไม่ดี
2. การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา (duty) คือ การทำความดี การเคารพยกย่องสิ่งที่ควรเคารพ เช่น พระผู้เป็นเจ้า พระธรรม การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา
3. ความกล้าหาญ (courage) คือ กล้าในสิ่งที่ควรกล้าและกล้าในสิ่งที่ควรกลัว
4. การควบคุมตนเอง (self control หรือ temperance) คือ การใช้ปัญญาควบคุมอารมณ์ความรู้สึกลึก
5. ความยุติธรรม (justice) คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่นๆ และต่อตนเองอย่างเหมาะสม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

เพลโต (Plato อ้างถึงใน ไชยพร เรื่องแท้, 2556, น. 12) กล่าวว่า คุณธรรม คือ การปฏิบัติที่ดีตามหน้าที่ของวิญญาณและคุณธรรมไม่สามารถเกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ เพราะมนุษย์จะต้อง

รู้ว่าเขากำลังทำอะไร เพื่ออะไรและทำอย่างไร คุณธรรมจึงเกิดขึ้นจากความรู้ ไม่ใช่ความรู้ทางทฤษฎีแต่เป็นความรู้ที่มาจาก การปฏิบัติจริง คุณธรรมตามแนวคิดของเพลโต มี 4 ประการ คือ

1. ปัญญาหรือความรู้ (wisdom) คือ การหยั่งรู้ว่า อะไรถูกอะไรผิด อะไรดีอะไรไม่ดี อะไรควรประพฤติหรือไม่ควรประพฤติ

2. ประมาณ (temperance) คือ การรู้จักควบคุมตัวเองให้อยู่ในขอบเขตของจุดมุ่งหมายชีวิต มีความรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง

3. กล้าหาญ (courage) คือ กล้าเสี่ยงต่อความยากลำบากอันตรายเพื่ออุดมการณ์ของตนเองหรือด้วยมั่นใจว่าได้กระทำดีที่สุดแล้ว

4. ยุติธรรม (justice) คือ การให้ทุกคนอย่างเหมาะสม เช่น การให้แก่ตนเอง ครอบครัวมิตรสหาย ผู้บังคับบัญชา อย่างมีเหตุผลอันควร

อริสโตเติล (Aristotle อ้างถึงใน ไชยพร เรื่องแท้, 2556, น.12-13) ได้นำคุณธรรมของเพลโต (Plato) มาอธิบายว่า คุณธรรม ได้แก่การเดินทางสายกลางระหว่างความไม่พอดีและความพอดี หรือคุณธรรม คือ ความพอดี พองาม ไม่เอียงสุดไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เช่น ความกล้าหาญจะอยู่ระหว่างความบ้าบิ่นกับความขลาด ความสุภาพอยู่ระหว่างความขี้อายกับความไร้อาย และความเอื้อเฟื้ออยู่ระหว่างความฟุ่มเฟือยกับความตระหนี่ คุณธรรมจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. คุณธรรมทางสติปัญญา เป็นเรื่องของความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของวิญญานที่มีเหตุผลและหน้าที่ของวิญญาน คือ ความรู้และค้นหาความจริงนั่นเอง

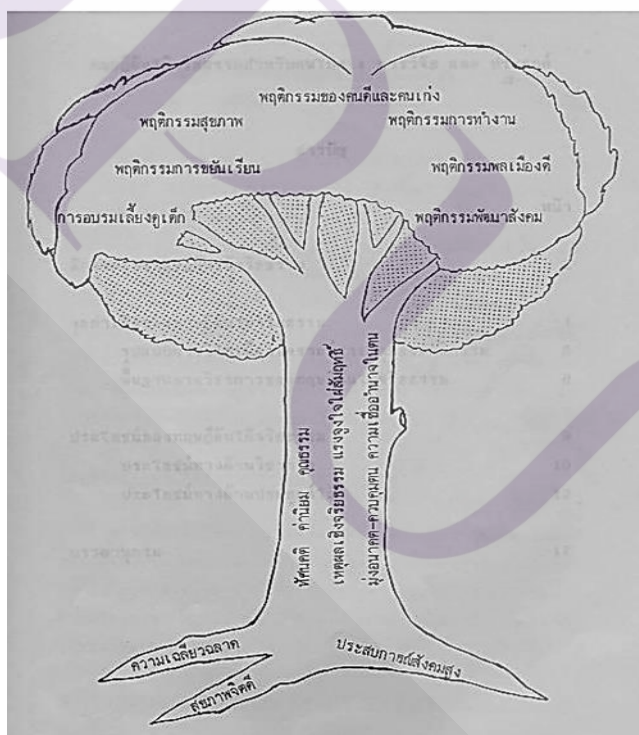
2. คุณธรรมทางศีลธรรม เป็นส่วนหนึ่งของวิญญาน อยู่ในรูปคำสอนและมุ่งเพื่อความดีงาม ความมีคุณธรรมคือ คนที่มีความพอดี ทำด้วยเจตนาดี มีเหตุผล เห็นแก่ส่วนร่วม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544, น. 187-199) ได้นำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณธรรม และจริยธรรมไว้คือทฤษฎีต้นไม้ ได้อธิบายไว้ว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นทั้งคนดีและคนเก่ง ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งรวมถึงสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ อายุตั้งแต่ 6-60 ปีว่าพฤติกรรมเหล่านั้น มีสาเหตุทางจิตใจอะไรและนำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทยโดยแบ่งต้นไม้จริยธรรมออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนดอกผลแสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นความชั่วและพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดีพฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

2. ส่วนลำต้นแสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ

- 2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม คือ ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบ
- 2.2 มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง คือ การรู้จักควบคุมตนเองให้อดทน มีความภูมิใจในการทำความดี
- 2.3 ความเชื่ออำนาจในตน คือ เชื่อว่าผลที่เกิดมาจากการกระทำของตนเอง
- 2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ การมุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จตามจุดหมายกล้าฝ่าอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ
- 2.5 ทักษะคติ คุณธรรมและค่านิยม คือ การมองเห็นและเข้าใจในคุณค่าประโยชน์และความดีของการปฏิบัติหน้าที่
3. ส่วนของรากแสดงถึงพฤติกรรมการทำงาน ประกอบอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ
- 3.1 สถิติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาด มีความรู้ ความคิดที่เหมาะสมกับอายุ
- 3.2 ประสบการณ์ทางสังคม คือ การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ได้รับประสบการณ์ทางสังคมอย่างเหมาะสมกับอายุ
- 3.3 สุขภาพจิต คือ การมีความสุขในการทำงาน มีอารมณ์ที่มั่นคง

ภาพที่ 2.1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม แสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรมทางจริยธรรม

กล่าวโดยสรุป คุณธรรม คือ ความรู้ที่แท้จริง เกี่ยวกับศีลธรรม จริยธรรม เป็นลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ ที่แสดงออกถึงพฤติกรรมทำความดี ละเว้นความชั่ว อันจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นทั้งคนดีและคนเก่ง

2.1.3 แนวคิดในการการปฏิบัติตามคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา

คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่ควรศึกษา ดังนี้

พระบารุง ปญญาพโล (โพธิ์ศรี) (2554, น. 22) ได้อธิบายว่า พระพุทธศาสนาเกิดขึ้นและดำรงอยู่มากกว่า 2,500 ปี โดยมีพระสมณโคดมเป็นศาสดาผู้ประกาศปรัชญาในแนวคิดนี้ โดยเน้นที่หลักสังฆธรรมวิธีการสอน การเผยแผ่ การสืบทอดหลักธรรมสู่การปฏิบัติ เน้นคุณธรรมในการใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผล ดังนั้นหลักธรรมที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา มี 3 ประการ คือ

- 1 ให้ละเว้นจากความชั่วทั้งปวง
- 2 ให้ทำความดี
- 3 ให้ชำระจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์

หลักธรรมที่พระพุทธศาสนานำมาประกาศเป็นคุณธรรมที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันทั้งหมด คือ การปฏิบัติตามหลักธรรมข้อใดข้อหนึ่ง ย่อมเกี่ยวโยงกับหลักธรรมข้ออื่นๆ อันเป็นหลักแนวคิดทางจริยศาสตร์ ที่กำหนดข้อประพฤติปฏิบัติทางกาย และทางจิตใจ เริ่มตั้งแต่สิ่งที่ป็นข้อประพฤติปฏิบัติขั้นพื้นฐานทางการกระทำทางกาย เป็นลำดับไปสู่ข้อประพฤติปฏิบัติขั้นสูงที่เป็นแนวคิดที่มุ่งสู่ความบริสุทธิ์ ความหลุดพ้นทางจิตใจ

ประภาศรี สีหอำไพ (2535, น. 43) กล่าวว่า คุณธรรม คือ หลักธรรมที่สร้างความรู้สึกผิชอบชั่วดีในทางศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีหลักปรัชญาเดียวกัน คือ เป็นหลักปฏิบัติคุณงามความดีคุณธรรมที่ว่ามีเนื้อหาครอบคลุมเรื่องความดี ความสุข และการกำหนดคุณค่าของคุณธรรม

พุทธทาสภิกขุ (2505 อ้างถึงใน พระบารุง ปญญาพโล (โพธิ์ศรี), 2554, น.9) ได้ให้ อรรถาธิบายคำว่า คุณธรรม ไว้ว่า คุณ หมายถึง คำที่มีอยู่ในแต่ละสิ่งซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งความยึดถือเป็นไปได้ทั้งทางดีและทางร้าย คือ ไม่ว่าจะทำให้จิตใจยินดีหรือยินร้ายก็เรียกว่า “คุณ” ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติของมัน ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมาย 4 อย่าง คือ

1. ธรรมะ คือ ธรรมชาติ
2. ธรรมะ คือ กฎของธรรมชาติที่เรามีหน้าที่ต้องเรียนรู้
3. ธรรมะ คือ หน้าที่ตามกฎของธรรมชาติ เรามีหน้าที่ต้องปฏิบัติ
4. ธรรมะ คือ ผลจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น เรามีหน้าที่จะต้องมี หรือใช้มันอย่างถูกต้อง

นลิน เรื่องบุตร (2542, น.32-33) ให้ความหมายของคุณธรรมว่า เป็นคุณภาพทางศีลธรรมเฉพาะอย่าง หรือนิสัยดี หรือเป็นความดีเลิศเฉพาะอย่างในเรื่องเกี่ยวกับศีลธรรม เช่น ความยุติธรรม ความกรุณา

ผกา สัตยธรรม (2544 อ้างถึงใน นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ, 2555, น.12) ได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาที่ใช้เสริมการบริหารให้ประสบผล สำเร็จด้วย สัมปยุตธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมของผู้บริหารหรือผู้ประกอบการต่างๆ ถ้านำหลักธรรมนี้ไปปฏิบัติจะทำให้กิจการงานต่างๆ สัมฤทธิ์ผลอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ประกอบด้วย

1. ชัมมัตยัญญา ความเป็นผู้รู้จักเหตุ เช่น รู้จักว่าสิ่งนี้เป็นเหตุแห่งสุข สิ่งนี้เป็นเหตุแห่งทุกข์
2. อัตถัญญา ความเป็นผู้รู้จักผล เช่น รู้จักว่าสุขเป็นผลแห่งเหตุอันนี้ ทุกข์เป็นผลแห่งเหตุอันนี้
3. อัตตัญญา ความเป็นผู้รู้จักตนเองได้ว่า โดยชาติ ตระกูล ยศ ศักดิ์ สมบัติ บริวาร ความรู้และคุณธรรมเพียงเท่านั้นๆ แล้วประพฤติตนให้สมควรแก่ฐานะ
4. มัตตัญญา ความเป็นผู้รู้ประมาณในการแสวงหาเครื่องเลี้ยงชีพโดยทางที่ชอบ และรู้จักประมาณในการบริโภคแต่พอควร
5. กาลัญญา ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลาอันสมควรในอันประกอบกิจนั้นๆ
6. ปริสัจญญา ความเป็นผู้รู้จักชุมชน และกิริยาที่จะต้องประพฤติต่อประชุมชนนั้นๆ ว่า เป็นอย่างไร
7. บุคคลัญญา รู้จักบุคคล ความเป็นผู้รู้จักเลือกบุคคลได้ว่า ผู้นี้เป็นคนดีควรคบหาสมาคมด้วย ผู้นี้เป็นคนไม่ดีควรหลีกเลี่ยงจากเขา

ผกา สัตยธรรม (2544 อ้างถึงใน นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ, 2555, น. 13) ได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาช่วยให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยใช้หลักธรรมอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย

1. ฉันทะ (มีใจรัก) คือ ความพอใจ ที่จะกระทำในสิ่งนั้น และทำด้วยใจรัก ต้องการทำให้สำเร็จอย่างดี มิใช่สักว่าทำพอให้เสร็จๆ หรืออยากได้รางวัลหรือผลกำไร
2. วิริยะ (ความพากเพียร) คือ ขยันหมั่นเพียร หมั่นกระทำในสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน ไม่ท้อถอยท้อ ไม่ท้อถอยก้าวไปข้างหน้าจนกว่าจะสำเร็จ
3. จิตตะ (เอาจิตฝึกฝน) คือ ตั้งจิตรับรู้อยู่ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย ใช้ความคิดในเรื่องนั้นบ่อยๆ สม่ำเสมอ ทำกิจหรืองานนั้นอย่างอุทิศตัวอุทิศใจ

4. วิมังสา (ใช้ปัญญาสอบสวน) คือ ใช้ความคิดไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา ไคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล และตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ในสิ่งที่ทำนั้นโดยการทดลอง วางแผนวัดผลคิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดีมีการพัฒนา ยิ่งขึ้นไป

บุคคลที่นำคุณธรรมนี้เป็นหลักในการทำงาน ย่อมเป็นที่รักและไว้วางใจของ ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ความสุขกับการทำงาน

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2551, น. 18) ได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนว พระพุทธศาสนาด้านครองตนโดยใช้หลักคุณธรรม พรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย

1. เมตตา (ความรัก) คือ ความปรารถนาที่ดี การมีไมตรี ต้องการช่วยเหลือให้ทุกคน ประสบความสำเร็จ และทำให้ผู้อื่นมีความสุข

2. กรุณา (ความสงสาร) คือ อยากร่วมทุกข์ผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ใส่ใจที่จะปลด ปลื้องบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง

3. มุทิตา (ความเบิกบาน) พลอยยินดี คือ เมื่อเห็นผู้อื่นมีความสุข ก็มีใจแจ่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำสิ่งดีงาม ประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงด้วย พร้อมทั้งจะ ช่วยส่งเสริมสนับสนุน

4. อุเบกขา (ความมีใจเป็นกลาง) คือ วางจิตเรียบสม่ำเสมอ มั่นคง เทียงตรงดุจดาวซึ่งไม่ เอนเอียง ไม่เป็นฝักฝ่าย โดยมองตามความจริงว่าบุคคลจะได้รับผลดี หรือชั่ว ตามสมควรแก่เหตุที่ ตนประกอบ และพร้อมที่จะวินิจฉัย วางตน และปฏิบัติไปตามหลักการ เหตุผล และความเที่ยงธรรม

บุคคลใดใช้หลักคุณธรรมพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติตนทั้งในครอบครัวและในสังคม ย่อมเป็นที่รัก เคารพและศรัทธาของทุกคน เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม และสังคมใดมีบุคคลลักษณะ เช่นนี้ก็จะเป็สังคมที่มีความสงบสุข มีความยั่งยืน และสามารถพัฒนาได้ในทุกด้าน

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวว่าคุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ด้านครองคนโดยใช้หลัก คุณธรรมสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย

1. ทาน (ให้ปัน) คือ การให้ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ ด้วยปัจจัย 4 ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ ในศิลปวิทยาการ

2. ปิยวาจา (พูดอย่างรักกัน) คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน กล่าวคำสุภาพ ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือคำพูดที่แสดง ความเห็นอกเห็นใจ ให้อภัยใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่ นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. อุตถจริยา (การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น) คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และขวนขวาย ช่วยเหลือกิจการต่างๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4. สมานัตตตา (การปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย) คือ การให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอแก่ทุกคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบ และเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

สังคมใดมีบุคคลที่มีลักษณะของคุณธรรมสังคหวัตถุ 4 จะเป็นสังคมอบอุ่นมีความสุข สม่่าเสมอความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นสังคมที่น่าอยู่และทุกๆ คนในสังคมจะมีความสุข

สรุปได้ว่า คุณธรรมตามแนวพระพุทธศาสนา ได้เน้นคุณธรรมที่ใช้ปัญญาพิจารณาหาเหตุผล นำไปสู่การปฏิบัติ ให้ละเว้นความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจบริสุทธิ์ผ่องใส อันเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา หลักธรรมที่ช่วยให้การทำงานให้ประสบผลสำเร็จสืบปริสธรรม 7 อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4 บุคคลใดนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ สังคมประเทศก็จะสงบสุข

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

2.2.1 ความหมายของสภาพแวดล้อม

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม โดยกล่าวถึงความสำคัญ และความหมายของสภาพแวดล้อมไว้ต่างๆ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545, น. 235) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมว่าหมายถึงสรรพสิ่ง ข้อกำหนด กฎเกณฑ์ และกิจกรรมทั้งหลายที่อยู่รอบมนุษย์ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 หมวดใหญ่ๆ คือสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งทีมนุษย์สร้างขึ้น

Jones (อ้างถึงใน วรินทร์ ทรงเกียรติศักดิ์, 2558, น. 10) ให้ความหมายสภาพแวดล้อม หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างรวมทั้งหมดที่อยู่ล้อมรอบตัวเราไม่ว่าจะเป็นเดี่ยวหรือกลุ่ม ได้แก่ สภาพแวดล้อมกายภาพ สังคมหรือวัฒนธรรม ซึ่งต่างก็มีอิทธิพลและความรู้สึกของคนต่างๆ ได้ทั้งสิ้น

อุทัย เลาหวิเชียร (2543, น. 84) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมของงานคือ สิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการบริหารงาน สิ่งแวดล้อมของงานที่สำคัญมีอยู่ 4 ประการ คือ ลูกค้ำ คู่แข่งขัน ผู้ผลิต และหน่วยงานควบคุม

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2545, น. 54-55) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่าหมายถึง สภาพสภาวะ หรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรืออาจเป็นสิ่งที่ถูกจัดทำสร้างขึ้น อาจเป็นสิ่งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ หรือเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถมองเห็นได้ อยู่ในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน และได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า พฤติกรรมของผู้เรียนจะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องหรือได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมเป็นส่วนใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่พึงพอใจในการเรียนทำให้เกิดสมาธิและปัญญา

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2547, น. 123) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมขององค์กร หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่อยู่ล้อมรอบองค์กรและสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงานและการเข้าถึงทรัพยากรที่หายาก ได้แก่ วัตถุดิบ คนงานที่มีความเชี่ยวชาญ ข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการปรับปรุงเทคโนโลยี การสนับสนุนจากลูกค้าและผู้มีส่วนร่วม สถาบันการเงิน และคู่แข่ง เป็นต้น

Robbins (1990 อ้างถึงใน คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 10) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม (environment) ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายนอกองค์กร คือ เป็นภาพรวมทั้งหมด ส่วนองค์กรถือว่าเป็นส่วนประกอบย่อยที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมภายนอกนั้น และองค์กรจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ตัวกำหนดทางด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่

1. โอกาสและสภาพแวดล้อมกายภาพที่มีต่อความสัมพันธ์ โอกาสเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเข้มแข็งขึ้น สิ่งเร้าบางอย่างอาจเป็นอุปสรรคขัดขวางการเกิดพฤติกรรมนั้นๆ เช่นนักเรียนยกมือเพื่อตอบปัญหาของครู ครูมองเห็นและเรียกตอบ นักเรียนก็จะมีความกล้าและมีความเชื่อมั่น กระตือรือร้นตอบปัญหาของครู แต่นักเรียนไม่มีโอกาสได้ตอบปัญหาเลยเพราะครูมองไม่เห็น ทำให้นักเรียนเหนื่อยหน่ายที่จะยกมือต่อไป อาจจะไม่ยกมือไม่คิดตอบเลยก็ได้

2. คุณสมบัติต่างๆ ของสภาพแวดล้อมทางกายภาพคุณสมบัติของกายภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ความชื้นชื้น ความง่าย ลักษณะกำกวม เหล่านี้จะมีผลกระทบต่อรับรู้ การรู้สึก การเรียนรู้ การจำ การคิด ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นได้

3. ตำแหน่งของสภาพแวดล้อม ตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกันด้วย เช่น นักเรียนที่นั่งห่างไปด้านหลังย่อมมีโอกาสที่จะแอบหลับ หรือแอบลอกงานเพื่อนได้มากกว่านักเรียนที่นั่งแถวหน้า นักเรียนที่นั่งแถวหน้าและกลางๆ ห้องมีความ

สนใจโต้ตอบกับครูมากกว่านักเรียนที่นั่งอยู่ริมด้านหลังห้อง (อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์, อ้างถึงใน คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 11-12)

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา รวมทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น หรือสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม มีผลกระทบต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้เรียน

2.2.2 แนวคิดทฤษฎีสภาพแวดล้อม

Jone (อ้างถึงใน วรรณธร ทรงเกียรติศักดิ์, 2558, น.11) ได้แบ่งประเภทของ สภาพแวดล้อมในการทำงานดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หมายถึง อุณหภูมิพื้นที่ภูมิประเทศและภูมิอากาศ เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญในแง่ของการเป็นรูปแบบความสัมพันธ์กับมนุษย์ในตอนแรกๆ

2. สภาพแวดล้อมทางสังคม (Social Environment) หมายถึง ผู้คนที่อยู่โดยรอบทั่วไป และมีผลต่อบุคคลนั้นๆ อาจจะมีกิจร่วมกันหรือไม่ก็ไม่ได้

3. สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม (Cultural Environment) สำคัญมากที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นทั้งหมด เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องมือ เครื่องจักรกลหมาย ประเพณีความเชื่อ และกฎเกณฑ์ต่างๆ เป็นต้น

Gilmer (1973 อ้างถึงใน วรรณธร ทรงเกียรติศักดิ์, 2558, น. 11-12) ได้แบ่งลักษณะของ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่เป็นองค์ประกอบที่จะเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานไว้ 10 ด้าน คือ

1.ความมั่นคงปลอดภัย (Security) ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน การที่ได้รับความยุติธรรมจากหัวหน้างาน ทำให้ผู้คนที่ทำงานเกิดความอบอุ่นใจ และความปลอดภัยที่จะได้ทำงานในองค์กร ซึ่งจากงานวิจัยพบว่า คนที่ขาดความรู้หรือมีพื้นฐานความรู้น้อยต้องเห็นว่าความมั่นคงในงานนี้มีความสำคัญมากแต่คนที่มีการศึกษาสูงจะไม่เห็นความสำคัญมากนัก

2.โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน (Opportunity for Advancement) ได้แก่ การได้รับโอกาสเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น องค์กรสนับสนุนให้คนในองค์กรมีความก้าวหน้าในการทำงาน โดยการเลื่อนขั้น เงินเดือนอย่างเป็นธรรม พิจารณาเลื่อนตำแหน่งอย่างเหมาะสม ให้บำเหน็จรางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานดี ให้การยอมรับและยกย่องชมเชยคนทำงานเมื่อทำงานได้ดี ส่งเสริมสนับสนุนพนักงานให้ศึกษาต่อ และมีการฝึกอบรมให้เรียนรู้งานมากขึ้น

3. องค์กรและการจัดการ (Company and Management) ได้แก่ ลักษณะการสร้างโครงสร้างขององค์กรการวางแผนนโยบาย แนวทางวิธีปฏิบัติภายในองค์กร ชื่อเสียงและการดำเนินงานขององค์กร

4. ค่าจ้าง (Wages) ได้แก่ เงินเดือนซึ่งเป็นค่าตอบแทนการทำงาน โดยพิจารณาในเรื่องของจำนวนค่าจ้างที่เหมาะสมกับปริมาณของผลงาน และมีวิธีการจ่ายค่าจ้างที่ยุติธรรมเสมอภาค

5. คุณลักษณะเฉพาะของงาน (Intrinsic Aspects of the Jobs) เป็นเรื่องของงานที่ทำอยู่เป็นงานที่ทำให้รู้สึกว่ามีคุณค่า มีความภาคภูมิใจ มีสถานภาพ มีศักดิ์ศรี และได้รับการยอมรับนับถือ เป็นงานบริการสาธารณะ เป็นงานที่ตรงตามคุณภาพของพนักงาน เป็นงานที่ส่งเสริมความคิดริเริ่ม เป็นงานท้าทาย และทำให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลง

6. การนิเทศงาน (Supervision) คือ การได้รับความเอาใจใส่ได้รับการตรวจแนะนำงานอย่างใกล้ชิด และได้รับทราบการทำงานที่ถูกต้องจากหัวหน้างาน การนิเทศงานมีความสำคัญที่จะทำให้คนทำงานเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่องานที่ทำได้ การนิเทศงานไม่ควรถูกเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เขาตัดสินใจเปลี่ยนงานหรือออกจากงาน

7. คุณลักษณะทางสังคมของงาน (Social Aspects of the Jobs) คือ การได้ทำงานอยู่ในกลุ่มที่มีเหมือนกับตน ได้รับการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทำงาน มีความสามัคคีรู้จักหน้าที่ของตน มีกลุ่มทำงานที่ฉลาดมีประสิทธิภาพ

8. การติดต่อสื่อสาร (Communication) คือ การให้ข่าวสารในองค์กร เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาและความก้าวหน้าขององค์กร ข่าวข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานที่องค์กรกำลังทำอยู่ และกำลังจะทำในอนาคต การรับรู้เกี่ยวกับสายการทำงานและอำนาจบังคับบัญชา การรับรู้ข่าวสารด้านนโยบายและขั้นตอนการทำงาน และข่าวสารอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานขององค์กรและบุคคลต่างๆ ในองค์กร

9. สภาพการทำงาน (Working Conditions) คือ สภาพที่มีความสะอาด มีระเบียบมีความปลอดภัย เครื่องมือ เครื่องจักรจัดไว้อย่างเหมาะสมและเตรียมพร้อมที่จะใช้เสมอ มีอากาศถ่ายเทดี ไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างพอเหมาะ ระยะเวลาทำงานแต่ละวันเหมาะสม มีสถานที่ให้ออกกำลังกาย มีโรงอาหารใกล้ๆ มีศูนย์อนามัย มีสถานที่จอดรถ

10. สวัสดิการหรือผลประโยชน์อื่นๆ ที่ได้รับ (Benefits) คือ สิทธิประโยชน์และสวัสดิการอื่นๆ นอกเหนือไปจากค่าจ้างที่บุคคลได้รับ ได้แก่ เบี้ยบำนาญบำนาญ วันหยุดพักผ่อนประจำปี การลาป่วย ค่ารักษาสุขภาพ การจัดประกันภัย เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน พระมหาเดชา อมรมณี (สืบจันทร์), 2556, น. 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่า สถานศึกษาเป็นเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งนักเรียนยังอยู่ระหว่างประถมวัย ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ สถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้คล้ายคลึงหรือ

ดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา การจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เหมาะสม
2. การเรียนการสอน ความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครู อาจารย์ในสถานศึกษา
3. เพื่อให้นักเรียนรักและภูมิใจในสถานศึกษาของตน
4. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา
5. เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวย รักงาม และมีรสนิยมที่ดี
6. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

สุภัทรา ปิณฑะแพทย์ (2534, น 30-32) ได้เรียบเรียงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ คือ

1. สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อบุคคลในการสร้างและพัฒนาอารมณ์ บุคลิกภาพ ความเชื่อ เจตคติ
2. สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษาเป็นสถาบันที่มีความสำคัญเพราะเป็นสถาบันที่อบรมสั่งสอนและให้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิต
3. สภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน ได้แก่ กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน ศาสนาและลัทธิ ความเชื่อ ซึ่งทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมความเชื่อถือ

แอสติน (Astin 1968 อ้างถึงใน คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 12) ได้จัดแบ่งสภาพแวดล้อมในสถาบันการศึกษาที่เป็นสิ่งเร้าให้นักเรียนแสดงพฤติกรรม กิจกรรม หรือลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ ออกมาเป็น 4 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่
2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
3. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร (2535 อ้างถึงในคณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 13) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมในโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านมนุษย์และด้านสภาพแวดล้อมกายภาพ โดยสภาพแวดล้อมในแต่ละด้านมีขอบเขตโดยสังเขป ดังนี้

1. ด้านมนุษย์ จะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนทางด้านสรีรวิทยา เช่น ความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์ การรู้สึกรับรู้ เกิดการเรียนรู้ การจำและการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมภายนอก เป็นต้น นอกจากนี้จะมีอิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพ ทางด้านสังคมทางวัฒนธรรมอีกด้วย

2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จะก่อให้เกิดโอกาสซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดคุณสมบัติต่างๆ เช่น ความซับซ้อน ความง่าย ลักษณะกำกวมซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ การจำ การคิด เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะก่อให้เกิดตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนนั่งแถวหน้า นักเรียนนั่งแถวกลางและนักเรียนที่นั่งแถวหลัง มีตำแหน่งแห่งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วย

กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อมทางกายภาพของสถานศึกษา กฎระเบียบ ครู กลุ่มเพื่อน อาคารสถานที่ สื่อการเรียนการสอนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2.2.1 สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525, น. 167) ได้ให้ความหมายของ ครอบครัวไว้ว่า หมายถึง ผู้ร่วมครอบครัว คือ สามี ภรรยาและบุตร เป็นต้น

Burgess and Locke (1960 อ้างถึงใน สรายุทธ เพ็ชรชีก 2553, น. 9) ได้จำกัดความของ ครอบครัวว่า หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มารวมกัน โดยการสมรส โดยทางสายโลหิตหรือโดยการรับ การ เลี้ยงดู (คือเป็นบุตรบุญธรรม) ปกติแล้วหมายรวมถึงครอบครัวที่ประกอบด้วยสามีและภรรยา มีลูกของตนเองหรือไม่ก็ได้ มีการก่อตั้งขึ้นเป็นครอบครัว มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในฐานะที่เป็นสามีภรรยาเป็นพ่อและแม่ เป็นลูกชายลูกสาวเป็นพี่เป็นน้อง โดยมีการรักษาวัฒนธรรมเดิมและอาจมีการสร้างวัฒนธรรมใหม่เพิ่มเติมก็ได้

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551, น. 7) ได้อธิบายถึงการทำหน้าที่ของครอบครัวในการเป็นแหล่งหล่อหลอมคุณธรรมด้วยความรักไว้ว่า ครอบครัวเป็นหน่วยเล็กที่สุดของสังคม เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างสมาชิกที่ดีให้กับสังคมประเทศชาติ โดยเริ่มที่การพัฒนาให้ครอบครัวซึ่งเป็นฐานรากของประเทศมีความแข็งแรง สมาชิกที่ได้รับการหล่อหลอมจากครอบครัวที่อบอุ่นจะส่งผลให้สังคมเต็มไปด้วยสมาชิกที่รักใคร่กลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ดังนั้นครอบครัวควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีสมาชิกอยู่ร่วมกัน อยู่พร้อมหน้ากัน
2. สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน
3. มีการช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน
4. สมาชิกในครอบครัวให้กำลังใจซึ่งกันและกัน
5. สมาชิกในครอบครัวช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่กันและกัน
6. สมาชิกในครอบครัวให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

สุชา จันทรแอม (2536, น. 113-114) ได้ศึกษาหลักสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่าควรมีข้อคำนึงถึงดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูเด็กควรจะให้เหมาะสมกับความสามารถและวัยของเด็ก กล่าวคือ การไม่เลียวเข็ญเด็กในเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนเกินไปหรือเด็กไม่สามารถจะกระทำได้ ซึ่งอาจจะทำให้เด็กเกิดความกังวลและอาจเกิดความโกรธได้
2. บิดามารดาไม่ควรรักเด็กจนเกินไป โดยพ่อแม่ไม่ควรตามใจเด็กจนเกินไป หรือปล่อยปละละเลยในเรื่องที่จะกวดขันเพราะจะทำให้เด็กไม่พัฒนาตามวัย
3. บิดามารดาและผู้ใหญ่ที่มีส่วนในการอบรมเลี้ยงดูควรมีความเห็นคล้ายกัน ซึ่งในการอบรมเลี้ยงดูเด็กบางครั้งการขัดแย้งกันจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกสับสน และเด็กจะเลือกเชื่อฟังผู้ใหญ่ที่เข้าข้างตนเอง
4. การอบรมเลี้ยงดูเด็กควรมีการทำอย่างสม่ำเสมอ ผู้ใหญ่ไม่ควรใช้อารมณ์ในการอบรมควรใช้เหตุผลและมุ่งให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม
5. คำนินทาถึงสภาพแวดล้อม สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เด็กจะเติบโตขึ้นมา โดยมุ่งให้เด็กได้รู้จักสภาพแวดล้อมที่แท้จริงและสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆ กัน
6. การเลี้ยงดูเด็กไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แท้จริงแล้ว ไม่มีแบบแผนและวิธีการที่ตายตัวแต่จะขึ้นอยู่กับครอบครัว

Kail and Cavanaugh 1 (2000, p. 23) มีความเชื่อว่า ถ้าพ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตาม เมื่อเด็กเติบโตเข้าสู่วัยรุ่น ก็จะยังคงได้รับวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น ต่อไป และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มักจะใช้กับเด็ก มี 4 แบบ คือ

แบบที่ 1 Authoritarian parenting เป็นพ่อแม่ที่ใช้อำนาจเผด็จการเข้มงวดกับเด็กมาก แต่ให้ความอบอุ่นกับเด็กน้อย เด็กจะต้องทำตามพ่อแม่อย่างเคร่งครัด ห้ามโต้เถียงพ่อแม่ เด็กจะต้องให้ความเคารพ เชื่อฟังพ่อแม่ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพ่อแม่ใช้อำนาจเผด็จการจะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีการยอมรับนับถือตนเองต่ำ และมีทักษะในการเข้าสังคมน้อย

แบบที่ 2 Authoritative parenting เป็นพ่อแม่ที่มีความเข้มงวดและให้ความอบอุ่นกับเด็กเท่าเทียมกัน โดยพ่อแม่จะอธิบายให้เด็กทราบกฎเกณฑ์ที่ควรต้องปฏิบัติ และเด็กสามารถโต้แย้งด้วยเหตุผลกับพ่อแม่ได้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพ่อแม่เข้มงวดพอสมควร จะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในตนเองมีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีลักษณะความเป็นมิตรกับผู้อื่น

แบบที่ 4 Indulgent – permissive parents เป็นพ่อแม่ที่ยินยอมและตามใจเด็กทุกอย่าง ให้ความอบอุ่นและดูแลเด็ก แต่ไม่ควบคุมเด็ก พ่อแม่จะยอมรับพฤติกรรมของลูกทุกด้าน พ่อแม่ไม่มีการลงโทษ ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบพ่อแม่ยินยอมและตามใจทุกอย่าง จะเป็นผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีอารมณ์วู่วามและหงุดหงิดง่ายแบบที่ 4 Indifferent – uninvolved parents เป็นพ่อแม่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเด็กเลย ทั้งทางด้านการควบคุมดูแลและการให้ความรักความอบอุ่น แต่พ่อแม่มีหน้าที่เพียงสนองความต้องการพื้นฐานให้แก่เด็ก พ่อแม่จะใช้เวลาอยู่กับเด็กน้อย ไม่ให้ความสนใจในอารมณ์ของเด็ก ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่า เด็กที่ไม่ได้รับความสนใจและไม่ได้รับการเอาใจใส่จากพ่อแม่เลย จะเป็นเด็กที่มีการยอมรับนับถือตนเองต่ำ มีอารมณ์วู่วาม ใจร้อน ก้าวร้าว และมีอารมณ์เสื่อง่าย

ทิสนา แคมมณี และคณะ (อ้างถึงใน สุชน ประวัตินิ, 2553, น. 8-10) ได้ศึกษาถึงลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีไทยสามารถสรุปได้เป็น 10 แบบ ดังนี้

1. แบบให้อิสระเชิงควบคุม เป็นการที่ผู้ใหญ่ให้อิสระแก่เด็กในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเอง และเป็นการลดภาระของผู้ใหญ่ลง เช่นการให้กินข้าวเอง ให้แต่งตัวเอง โดยผู้ใหญ่จะคอยควบคุมและดูแลความปลอดภัยอยู่ห่างๆ เนื่องจากความอิสระจะมีน้อยลงเมื่อเด็กไปอยู่ที่ศูนย์เด็ก โดยเด็กจะต้องปฏิบัติตามตารางสอนที่กำหนดจะเล่นในเมื่อถึงเวลาเล่น และเด็กจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตแบบใหม่ที่ต่างจากวิถีชีวิตที่อยู่บ้าน

2. แบบควบคุมเชิงละเลย ลักษณะการเลี้ยงดูแบบนี้ผู้ใหญ่จะคอยควบคุมดูแลให้เด็กได้กินอยู่ในสายตาผู้ใหญ่ แต่ไม่เป็นการควบคุมตลอดกระบวนการ ถ้าพฤติกรรมใดที่บอกเด็กหรือห้ามเด็กแล้ว เด็กนั่งเฉยหรือยังทำอยู่ ผู้ใหญ่บางครั้งก็ยังคงเฉยปล่อยให้เด็กทำไป บางครั้งก็เข้มงวดขึ้นกับอารมณ์ของผู้ใหญ่ทำให้เด็กสับสน แต่เมื่อเด็กไปโรงเรียน/ศูนย์เด็กแล้ว เด็กจะได้รับการควบคุมตลอดกระบวนการมากกว่าอยู่ที่บ้าน

3. แบบยอมรับแบบไม่แสดงออก ลักษณะการเลี้ยงดูแบบนี้ผู้ใหญ่จะให้การยอมรับเด็กโดยไม่แสดงออกอย่างชัดเจนทางพฤติกรรม เมื่อเด็กยังเล็กจนอายุได้ประมาณ 3 ขวบ ผู้ใหญ่จะแสดงความรักโดยกอดรัดจูบ แต่เมื่อโตขึ้น การสัมผัสทางกายจะลดน้อยลง การแสดงความรักและการยอมรับจะเปลี่ยนจากการสัมผัสและสัมผัสทางกายเป็นการแสดงออกทางวาจา และการกระทำ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมในทางที่ดีเป็นที่พอใจของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่มักไม่ให้การชมเชย บางทีการเฉยหรือนิ่งของผู้ใหญ่ถือเป็นการแสดงการยอมรับเด็ก แต่ถ้าการกระทำไม่เป็นที่พอใจ ผู้ใหญ่จะตักเตือนดุว่า หรือสั่งสอน สภาพการณ์นี้เริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อเด็กไปศูนย์เด็ก ถ้าครูหรือผู้ดูแลเด็กจะให้คำชมเชย หรือยกย่องทางวาจามากขึ้น เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจ

4. การเป็นแบบอย่าง ลักษณะการเลี้ยงดูแบบนี้ผู้ใหญ่จะให้เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบ พฤติกรรมผู้ใหญ่ซึ่งมีทั้งพฤติกรรมทางบวก เช่น การแสดงความมีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่และ พระสงฆ์ การช่วยเหลือกันในหมู่เพื่อนบ้าน ส่วนพฤติกรรมทางลบก็มี เช่น การพูดไม่จริงหรือ หลอกลวงเห็นเป็นเรื่องสนุก การด่าทอทะเลาะวิวาท นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมที่ยังตัดสินใจไม่ได้ว่า ถ้าเด็กเลียนแบบแล้วจะให้คุณหรือโทษอย่างไร เช่น การบนบานศาลกล่าวและการเชื่อถือโชคกลาง เป็นต้น

5. แบบให้เด็กสัมผัสกับสภาพแวดล้อม โดยผู้ใหญ่จะพาเด็กไปร่วมกิจกรรมต่างๆ เด็ก จะเกิดการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เด็กได้เรียนรู้จากการสัมผัสและสัมผัสกับสภาพแวดล้อมทั้งที่เป็น บุคคล สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางจิตวิญญาณและสภาพแวดล้อมทางวัตถุเป็น ต้น เด็กได้สัมผัสประสบการณ์ต่างๆ จากการทำกิจวัตรประจำวัน การสังเกต และเรียนรู้บทบาทของ ตนในครอบครัว การเรียนรู้โดยมีส่วนร่วมในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับศาสนาและการทำมาหากิน การ เรียนรู้จากการเล่นจากเพื่อนเล่น และจากการเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ การเรียนรู้ของเด็กเป็นไป ตามธรรมชาติ

6. แบบใช้พฤติกรรมทางวาจาอย่างมากและแสดงเหตุผลน้อย ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ผู้ใหญ่มักใช้พฤติกรรมทางวาจาโดยการบอก การออกคำสั่ง การห้าม การตักเตือน การหลอกลวง และดูคำ พ่อแม่ผู้ดูแลเด็กและครูที่โรงเรียนใช้พฤติกรรมทางวาจาเหมือนกัน วิธีการพูดของ ผู้ใหญ่มีการชี้แจงเหตุผลน้อย

7. แบบใช้อำนาจในการอบรมเลี้ยงดู ผู้ใหญ่ใช้อำนาจทั้งทางวาจาและท่าทาง เมื่อเด็กทำ สิ่งใดที่ผู้ใหญ่ไม่พอใจ ผู้ใหญ่จะดูคำหรือลงโทษเด็กด้วยการตี หรืองดรางวัล การใช้อำนาจของ ผู้ใหญ่ขึ้นอยู่กับอารมณ์ ถ้าผู้ใหญ่อารมณ์ไม่ดีจะใช้อำนาจมากและรุนแรงกว่าเวลาอารมณ์ดี เด็กเล็ก จะได้รับโทษน้อยและรุนแรงน้อยกว่าเด็กโต ครูหรือผู้ดูแลเด็กในศูนย์เด็กก็ใช้อำนาจเช่นเดียวกัน เมื่อออกคำสั่งคาดหวังว่าเด็กต้องปฏิบัติตาม ส่วนใหญ่เด็กสามารถรับคำสั่งและเชื่อฟังดี

8. แบบไม่คงเส้นคงวา ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กผู้ใหญ่จะแสดงพฤติกรรมทั้งทางวาจา และกระทำไม่คงเส้นคงวขึ้นอยู่กัอารมณ์ของผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่อารมณ์ดีจะแสดงออกอย่างหนึ่งแต่ ถ้าอารมณ์ไม่ดีก็จะแสดงออกอีกแบบหนึ่ง พ่อแม่อบรมสั่งสอนเด็กโดยใช้อารมณ์ค่อนข้างมากไม่ ค่อยสนใจสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านั้นด้วย

9. แบบมีผู้ดูแลหลายคน จะพบว่าครอบครัวในชนบทยังมีลักษณะของครอบครัวขยาย ญาติผู้ใหญ่จะมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กรวมทั้งพี่ที่เป็นผู้มีส่วนได้เลี้ยงน่องของตนเองด้วยและ บางครั้ง เพื่อนบ้านก็เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ

10. แบบพ่อแม่สนองความต้องการของเด็กเปลี่ยนแปลงไปตามวัย วุฒิภาวะและเพศของเด็ก ลักษณะการเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็จะมี ความแตกต่างไปตามตัวแปรดังกล่าวด้วย เช่น พ่อแม่จะ กอดรัดสัมผัสทางกายอย่างใกล้ชิดกับเด็กเล็กๆ แต่เมื่อเด็กอายุมากขึ้น พ่อแม่ก็จะเปลี่ยนวิธีแสดงความรักเป็นการใช้คำพูดเพื่อแสดงความห่วงใยแทนการกอดรัดทางกาย นอกจากนี้ก็มีการแสดง คำพูดถึงเหตุผลร่วมด้วยหรือไม่ใช้เหตุผลเลยก็มี และการเลี้ยงดูเด็กหญิงพ่อแม่ก็จะอบรมสั่งสอนใน เรื่องกิริยามารยาท และการฝึกให้ช่วยงานบ้านเป็นสำคัญ ส่วนเด็กชายก็จะปลูกฝังให้มีความเข้มแข็ง และอดทน เป็นต้น

สุชน ประวัตินิติ (2553, น. 13) การอบรมเลี้ยงดูตามกฎหมายแห่งระบบครอบครัวจะดำรงอยู่ ได้ต้องมีวิถีปฏิบัติที่เป็นรูปแบบแน่นอน หรือที่เรียกว่า “กฎ” คอยควบคุมอยู่ โดยเฉพาะกฎแห่ง โครงสร้างและกฎแห่งหน้าที่ ครอบครัวก็เช่นกัน เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันก็ต้องมีการกำหนดกฎขึ้นมา อาจเป็นการกำหนดโดยชัดเจน (Explicit Rule) มีการปรึกษาพูดคุยกันว่าในบ้านควรมีกฎ อะไรบ้าง เช่น พ่อแม่วางกฎว่า ลูกจะต้องกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน เป็นต้น แต่กฎส่วนใหญ่ใน ครอบครัวไม่มีการกำหนดชัดเจน (Implicit Rule) คือ ไม่มีการพูดคุยตกลงกัน แต่เป็นที่เข้าใจและ ยอมรับกันโดยปริยาย เช่น กฎที่ว่า ลูกต้องเชื่อฟังพ่อแม่ หรือความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างพ่อกับ ลูกเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ครอบครัวแต่ละครอบครัวมีวิถีปฏิบัติที่เป็นรูปแบบแน่นอน แม้ในครอบครัวที่ มีปัญหายุ่งเหยิงก็จะมีวิถีปฏิบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะวิถีปฏิบัติหรือกฎเหล่านี้มีขึ้น เพื่อควบคุมให้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นไปในขอบเขตหนึ่งและไม่ให้เกินเลยไปกว่านั้นจนทำ ให้ครอบครัวเสียสมดุลได้กฎต่างๆ ภายในครอบครัวจะต้องมีความยืดหยุ่น และเปลี่ยนแปลงไป ตามพัฒนาการแต่ละระยะ ปัญหาจะเกิดขึ้น เมื่อครอบครัวไม่มีความยืดหยุ่นเพียงพอ ไม่ยอมปรับเปลี่ยน กฎให้เหมาะสมกับสภาวะและกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป

ภิรมณ์ ศรีเพชร (อ้างถึงใน สุชน ประวัตินิติ, 2553, น. 13) ได้กล่าวถึงเอกลักษณ์ของ ความเป็นไทย ที่ควรปลูกฝังให้เด็ก และเยาวชน 2 ประการ คือ

1. มรดกทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยสถาบันที่สำคัญ 3 สถาบัน ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ที่คนไทยจงรักภักดี นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่บ่งบอกความเป็นไทยที่ชัดเจน คือ ภาษาไทย วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีไทย วิถีชีวิตแบบไทย ภูมิปัญญาไทย มารยาท ไทย

2. คุณธรรมของความเป็นไทย ได้แก่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักเด็กและผู้ใหญ่ความ กตัญญูรู้คุณ ความมีน้ำใจ ความประหยัดและนิยมไทย

สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (อ้างถึงใน สุชน ประวัตินิติ, 2553, น. 14) พบว่า ปัจจัยการ เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคม

อุตสาหกรรม อิทธิพลของความเจริญทางวัตถุกำลังแพร่ไปอย่างรวดเร็ว จากเมืองสู่ชนบทรวมทั้ง อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีผลกระทบต่อประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก และวิธีการอบรมเลี้ยงดู เครื่องเล่นพลาสติกสีฉูดฉาดและเป็นพิษ เช่น ปืน มีดพลาสติก ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง รายการต่อสู้กันล้มตายเคลื่อนกลาดในโทรทัศน์ ตลอดจนการโฆษณาสินค้าได้เกิดผลกระทบต่ออย่างเห็นได้ชัด ต่อแนวคิดและพฤติกรรมเด็กความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกที่เริ่มเปลี่ยนแปลงไป การอพยพจากชนบทเข้าสู่ตัวเมืองเพื่อทำงานรับจ้างในโรงงานได้ทำให้พ่อแม่เริ่มต้องทิ้งลูกไว้กับตาตาย ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมทางบุคคลและสิ่งแวดล้อมทางจิตวิญญาณกำลังน้อยลง เด็กในทศวรรษหน้าจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดูโทรทัศน์ เล่นวีดีโอเกม และอ่านการ์ตูนที่มีได้ส่งเสริมการเรียนรู้มากนัก

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูลูก จะมีหลายรูปแบบต่างๆ กัน ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีผลโดยตรงกับบุคลิกภาพและมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก ทำให้เกิดบรรยากาศในครอบครัวมีความแตกต่างกันไป ดังนี้

1. บรรยากาศแบบอิตาเลียน คือ ครอบครัวให้สิทธิขาดแก่พ่อ พ่อมีอำนาจสิทธิขาดทุกอย่างภายในบ้าน แม้กระทั่งการตัดสินใจแทนสมาชิกในครอบครัว พ่อจะสร้างกฎเกณฑ์ให้สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตาม แม่มีหน้าที่เป็นแม่บ้าน แต่อาจมีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจอยู่กับพ่ออยู่บ้าง ลูกถูกปิดกั้นความคิดเห็น พ่อแม่เท่านั้นที่มีสิทธิขาดทุกอย่างในบ้านซึ่งอยู่ในรูปแบบผู้ปกครอง การแสดงออกจะปรากฏในลักษณะ การห้ามปราม การออกคำสั่งแบบเผด็จการไม่ชี้แจงเหตุผลส่วนใหญ่พบในครอบครัวแถบเอเชียที่มีบรรยากาศเช่นนี้

2. บรรยากาศแบบให้เสรีภาพสุดขีด คือ พ่อแม่ต่างก็มีภาระหน้าที่จนไม่มีเวลาให้ครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกห่างเหิน บางทีพ่อแม่คิดว่า เด็กมีเชื้อสายดีก็จะได้ดีเอง ทำให้เด็กอ่อนการอบรม เด็กประเภทนี้หากพ่อแม่มีฐานะดี จะได้รับการปรนเปรอด้วยเงินทองโดยพ่อแม่มีความคิดว่าเงินทองทดแทนความรัก ความเอาใจใส่ของตนที่มีต่อลูกได้การแสดงออกจะปรากฏในลักษณะลูกจะมีความห่างเหินกัน การพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการรับฟังปัญหาภายในครอบครัวมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยมาก

3. บรรยากาศแบบประชาธิปไตย คือ บรรยากาศของครอบครัวจะเป็นบรรยากาศที่ดีสร้างสรรค์ชีวิตแก่เด็ก พ่อแม่รวมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการอบรมเลี้ยงดูลูก เปิดโอกาสให้ลูกได้แสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจในการวางแผนชีวิตครอบครัวตามสมควร ซึ่งพ่อแม่ยังต้องแสดงบทบาทความเป็นพ่อแม่ที่มีความปรองดองต่อกัน รู้จักผ่อนสั้น ผ่อนยาว ร่วมกันรับผิดชอบภารกิจต่างๆ ในครอบครัว ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน การแสดงออกของพ่อแม่เช่นนี้จะสร้างความประทับใจและเป็นแบบแม่พิมพ์ของลูกผลก็คือ ลูกจะรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย เชื่อมั่นในตนเอง กล้า

แสดงออกกล้าเผชิญความจริงกล้ารับผิดชอบ มีความเสียสละ รู้จักการให้อภัยคนอื่น (วันทนีย์ วาสี กะสิน และคณะ, 2540, น. 20)

สุชา จันทน์เอม (2545, น. 21-22) ได้กล่าวว่า ในสังคมไทยครอบครัวมีอิทธิพลมากต่อการปรับตัวในสังคมของเด็ก มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิด จนกระทั่งสุดท้ายของชีวิตซึ่งอาจกล่าวถึงครอบครัวได้ ดังนี้

1. ครอบครัวเป็นกลุ่มสังคมอันดับแรกที่เด็กเป็นสมาชิกอยู่ และเด็กจะสำนึกว่าตนมีส่วนสำคัญ ครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการอบรมบ่มนิสัยเด็กให้รู้จักรับผิดชอบชั่วดีและสอนให้เด็กรู้จักหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ดังนั้น ถ้าเด็กอยู่ในครอบครัวที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย ไม่มีศีลธรรม และไม่ประพฤติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามเด็กก็จะเห็นว่าการกระทำเช่นนั้น เป็นของที่ถูกต้อง เนื่องจากในครอบครัวของเด็กได้ประพฤติปฏิบัติอยู่เสมอ เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะเป็นคนที่ไม่เคารพกฎหมาย ไม่มีศีลธรรม เด็กก็อาจจะก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ในเวลาต่อมา

2. ครอบครัวเป็นสถาบันที่จะต้องให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การเล่น เป็นต้น ดังนั้น บิดามารดาจะต้องรับผิดชอบในเรื่องกิจกรรมดังกล่าวให้เพียงพอสำหรับเด็ก ถ้าต้องคอยควบคุมดูแลแล้วเด็กนั้น จะดำเนินกิจกรรมได้ถูกต้องเรียบร้อยหรือไม่ ถ้าเด็กได้รับการตอบสนองจากกิจกรรมภายในบ้านไม่เพียงพอแล้ว เด็กก็จะไปหาเอาเองจากภายนอก (เด็กขายหนังสือพิมพ์ตามถนน) ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้องและเหมาะสม เพราะบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะไม่มีเวลาสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กได้เลย การช่วยตัวเองของเด็กอาจเป็นวิธีที่ผิด เช่น ไปขอสู้คนอื่น หรือขโมยจากผู้อื่น ซึ่งอาจจะถูกจับหรือติดนิสัยต่อไปได้

3. ครอบครัวเป็นสังคมหน่วยแรกที่เด็กมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดที่สุด ทั้งในด้านความเป็นอยู่ ด้านจิตใจ และด้านอารมณ์ ปกติคนเรานอกจากมีความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังมีความต้องการทางใจหรือความต้องการทางอารมณ์ด้วย

2.2.2.2 สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

สายฤดี วรกิจ โภคาทร และคณะ (อ้างถึงใน พระบำรุง ปญญาพโล (โพธิ์ศรี), 2554, น. 47) ได้แสดงทรรศนะเกี่ยวกับสถานศึกษาที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ไว้ว่า สถานศึกษาจัดเป็นสิ่งแวดล้อมแรกๆ ของชีวิตเด็กเปรียบเสมือนฐานของการเรียนรู้ฐานแรกที่เด็กจะได้รับรู้และสัมผัสครู อาจารย์หรือผู้สอนจึงเป็นเสมือนพ่อแม่ เป็นบ้านหลังที่สอง แต่ที่พิเศษกว่า คือ ครุมีพื้นฐานของการพัฒนาเด็กโดยมีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาคนทั้งตัว ซึ่งแตกต่างจากพ่อแม่ตรงจุดนี้ที่สำคัญ โดยสถานศึกษามีความพร้อมด้านการพัฒนาหลักคิดและ

ประสบการณ์ในการพัฒนาคนให้สามารถอยู่ร่วมกัน ท่ามกลางต่างๆ สถานศึกษาจึงเป็นบริบทสำคัญในการเรียนรู้ของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป ไม่ต่างจากครอบครัว

1. สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ บรรยากาศการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น เช่น บริเวณสภาพพื้นที่ของสถานที่ตั้ง ลักษณะของอาคารเรียน ห้องเรียนห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด โรงอาหาร โรงฝึกงาน หอพักสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การตกแต่งสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยรวมทั้งสภาพแสง เสียง และสิ่งอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่และการศึกษาในมหาวิทยาลัย (สมหมาย ดอกไม้ 2535, น. 20) ดังนั้นในการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ในมหาวิทยาลัย เพื่อสนับสนุนการเรียนของนักศึกษา ควรประกอบด้วยคุณสมบัติของปัจจัย 4 ประการ (วิจิตร วรุตบางกูร, 2524 อ้างถึงในคณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 14) คือ

1. การจัดบริเวณและความงามของบริเวณ การจัดบริเวณเพื่อการเรียนรู้มีการตื่นตัวและมีความหมายมากขึ้น อาคารเรียนที่ไม่สวยงามเป็นการทำลายสภาพภายในและภายนอกอาคารให้หมดไป นอกจากนี้อาคารเรียนยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับความรักสวยงามอยู่มาก เพราะนักศึกษาจะต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาเป็นเวลานานในช่วงเวลานี้นักศึกษาจะซาบซึ้งต่อความงดงาม นักศึกษาจะเฉยเมยไม่ยินดีร้ายกับสภาพของมหาวิทยาลัยที่ไม่สวยงามเมื่อจบการศึกษาไปแล้วนักศึกษาก็จะสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมของตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุนี้มหาวิทยาลัยจึงควรได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้มีความงดงาม ความสะอาดเรียบร้อยอยู่ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการกระตุ้นและพัฒนาความต้องการ

2. แสง สี การมองเห็น และแสงสว่าง เนื่องจากแสงสว่างมีบทบาทสำคัญในการสื่อความรู้ จึงจำเป็นต้องจัดให้แสงสว่างในอาคารและห้องเรียน มีระดับที่มองเห็นได้ดี ซึ่งหมายความว่า มองเห็นได้เร็ว สบายตา และชัดเจน ความสว่างพอดีกับห้องหรือบริเวณ การพรางความจ้าของแสง และความเด่นและตัดกันระหว่างวัตถุกับสีพื้นจะช่วยให้มองเห็นได้ชัดเจนและสบายตาได้เช่นเดียวกัน

3. เสียงภายในห้องเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เสียงดังรบกวนจากบริเวณรอบๆ หรือภายนอกห้องเรียนจะทำให้รู้สึกรำคาญ หงุดหงิด เครียด กระวนกระวายใจ และเหน็ดเหนื่อย เสียงรบกวนเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจในการสื่อความหมายระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

4. อุณหภูมิและการถ่ายเทอากาศ ในกระบวนปัจจัยแวดล้อมในห้องเรียนทั้งหมดสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความสุขสบายทางร่างกาย คือ ปัจจัยที่เกี่ยวกับอุณหภูมิและความชื้นในอากาศ

อุดมศักดิ์ มุนิกานนท์ (2540, น. 24) ได้ให้หลักในการเลือกทำเลที่ตั้งสถานศึกษาว่าควรจะได้พิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างที่ดินของสถานศึกษากับชุมชนในย่านนั้น
2. มีความสัมพันธ์กับจำนวนประชากร สามารถบริการทางด้านการศึกษาได้อย่างทั่วถึง
3. ระยะทางระหว่างบ้านกับสถานศึกษาไม่ห่างจนเกินไป
4. ต้องคำนึงบริเวณ (Zoning) ในด้านผังเมืองและสิ่งแวดล้อม
5. ต้องคำนึงถึงขนาดสถานศึกษาเมื่อถึงจุดอิ่มตัวสูงสุด
6. คำนึงสวนสาธารณะและบริเวณอื่นๆ
7. คงสภาพต้นไม้และสิ่งที่มีอยู่แล้วให้คงสภาพตามธรรมชาติ
8. ลักษณะดินอยู่ในสภาพดีควรปลูกต้นไม้
9. มีการบริการด้านสาธารณูปโภคอย่างเพียงพอ

สิรินดา วรธนะวิภาค (2541, น. 42) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ ซึ่งมีลักษณะเด่นๆ อยู่ 8 ประการ คือ

1. ที่นั่งของนักเรียนห่างพอเหมาะสมที่จะอ่านอักษรบนกระดานได้
2. ห้องเรียนมีแสงสว่างและการระบายอากาศ
3. มีห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่างๆ ให้นักเรียนใช้ค้นคว้า
4. ขนาดโต๊ะ เก้าอี้ พอเหมาะกับตัวนักเรียน
5. ที่นั่งในห้องเรียนมีครบจำนวนนักเรียน
6. สภาพอากาศในห้องเรียนไม่ร้อนอบอ้าว
7. สภาพห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่ร้อนอบอ้าว
8. มีบริการถ่ายเอกสารและการพิมพ์

สรุป สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนการจัดห้องเรียน ต้องมีความเป็นระเบียบ อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม ต้องมีต้นไม้ สถานที่ร่มรื่นในสถานบันการศึกษาสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนมากขึ้น สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ คือ การสร้างอาคารสถานที่ตลอดจนการจัดห้องเรียนต้องเป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู อยู่ในตำแหน่งหรือบริเวณที่เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการใช้สอย โดยการจัดขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของห้องเรียน วัสดุที่ใช้และความสามารถในการจัดของผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการจัดการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน เช่น สนาม สภาพอาคารเรียน อาคารประกอบ สวนหย่อม สนามกีฬา เครื่องเล่นสนาม ที่พักผ่อน ควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด มีความเหมาะสมทั้งที่ตั้งของโรงเรียน ตลอดถึงการปลูกต้นไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเป็นการเพิ่มความร่มรื่น

สวยงาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในโรงเรียน ทั้งด้านการระดมความคิด การก่อสร้าง การตกแต่ง ตลอดจนการบำรุงรักษาเพื่อเป็นศูนย์ร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในสถานศึกษา ทั้งด้านระดมความคิดการก่อสร้าง การตกแต่ง ตลอดจนการบำรุงรักษา เพื่อเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของสมาชิก นักศึกษาต้องซึมซับรับสิ่งที่ดีไปจากมหาวิทยาลัย การสร้างความอบอุ่นด้วยบรรยากาศที่เสริมสร้างการเรียนรู้ทางวิชาการ การฝึกฝนอบรมจิตใจด้วยสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมได้ผลผลิตที่ดีนั่นคือบัณฑิตที่ดีมีคุณภาพออกไปรับใช้สังคม ประเทศชาติต่อไป (คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 16)

2. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

ถัดมา ภูเกียรติ (2552, น. 15) ได้ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นต้องพิจารณาทั้งตัวผู้เรียนและตัวผู้สอน กล่าวคือในตัวผู้เรียนนั้นจะต้องได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน ได้ฝึกปฏิบัติจริงจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเองได้ แสดงออกและฝึกคิดอย่างหลากหลาย ส่วนครูจะต้องเตรียมการทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ ทั้งกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม กระบวนการแก้ปัญหา ฯลฯ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในบรรยากาศที่ครูเตรียมไว้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

แอสติน (Astin, 1968, p. 84) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้และทักษะ แนวความคิดและอุดมการณ์ทั้งหมดที่ปรากฏในตัวนักเรียนกระบวนการดังกล่าวอาจรวมถึงวิธีการในการถ่ายทอดการเรียนรู้ทั้งหมดที่เกิดขึ้นระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานคือ การจัดห้องเรียน บรรยากาศในการเรียนการสอน คุณภาพของครูผู้สอน วิธีสอน หลักสูตร เจตคติที่ดีของครูผู้สอนต่อวิชาที่สอน

สุนันท์ สุขสวัสดิ์ (2552 อ้างถึงใน พัชรภรณ์ โพธิสัย, 2558, น. 26-27) ได้เสนอแนวทางการสร้างบรรยากาศ และสิ่งแวดลอมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนคือ

1. การสร้างความเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน เช่นการจัดที่นั่งเป็นกลุ่ม แพนที่นั่งของนักเรียน
2. การยิ้มแย้มแจ่มใส แสดงอารมณ์ดี
3. ใช้คำพูดที่แสดงความเมตตาและไม่ใช้วาจาเยาะเย้ยถากถางนักเรียนหรือใช้อำนาจข่มขู่ให้นักเรียนกลัว ครูควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ให้คำชมมากกว่าคำติ

4. ให้ความรักความอบอุ่นนักเรียนทุกคนควรมีความรู้สึกว่า ตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ เป็นที่รักและยอมรับของครูและเพื่อนๆ ครูจะต้องเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีโดยต้องพยายามรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

5. ให้ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจโดยครูต้องเอาใจใส่ และสอนนักเรียนให้อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่น ไม่ขัดแย้งซึ่งกันและกัน

6. ให้ความยุติธรรม การปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ ต้องพยายามควบคุมอารมณ์ให้ได้ พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

7. ให้ความไว้วางใจและยกย่องให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมตามที่มอบหมาย โดยครูเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนให้นักเรียนมีอิสระในการทำงานเข้าใจตนเองรับผิดชอบตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเอง

8. มีความไวในการรับรู้อารมณ์ต่างๆ ของนักเรียน เช่น ขณะที่ครูกำลังสอนเมื่อสังเกตเห็นว่านักเรียนไม่สนใจ ครูก็อาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคการสอน เพื่อให้ทุกคนหันมาสนใจบทเรียนตามเดิม

9. มีการยอมรับนับถือ ครูเห็นคุณค่าในตัวนักเรียน ยอมรับว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่าและสามารถเรียนได้ ให้โอกาสแสดงความรู้สึก โดยวิธีสอนแบบต่างๆ อย่างหลากหลาย

10. ให้นักเรียนมีบทบาทในการสร้างความดี ให้นักเรียนที่เก่งช่วยสอนให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน

11. ไม่แสดงพฤติกรรมที่ซ้ำ ครูต้องพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่ให้ซ้ำๆ กันเป็นประจำเพราะจะทำให้เกิดบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย

12. ให้แรงเสริมหรือรางวัลควรมีการให้กำลังใจแก่นักเรียนที่มีจุดเด่นด้านต่างๆ อย่างทั่วถึงและตามความเหมาะสม เช่น ชมเชยนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นกลุ่มเพราะจะทำให้ผู้ได้รับการชมเชยมีความภูมิใจนักเรียนคนอื่นๆ ก็จะได้เห็นแบบอย่างที่ดี เป็นต้น

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533, น. 30) พบว่า พฤติกรรมของครูมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนอย่างมากและลักษณะที่เด่นชัด นักเรียนมีความสนใจ ได้แก่

1. ครูแต่งกายเรียบร้อยอยู่
2. มีความรู้ในเนื้อหาวิชาดี
3. ควบคุมชั้นเรียนดี
4. พูดเสียงดังฟังชัด
5. ยิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นกันเองกับนักเรียน
6. ใจดีมีเหตุผล

7. ใช้วาจาสุภาพอ่อนโยนกับนักเรียนเสมอ
8. เตรียมการสอนมาอย่างดีทุกครั้ง
9. ใช้สื่อการสอนเสมอ
10. เข้าสอนเสมอ
11. เข้าสอนตรงเวลาทุกครั้ง
12. มีบุคลิกดีที่น่านับถือเป็นแบบอย่าง
13. อธิบายเนื้อหาวิชาได้แจ่มแจ้ง
14. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

2.2.2.3 สภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน

คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา (2555, น. 21) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่กำลังศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ในวัยเจริญเติบโต ร่างกายและจิตใจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เมื่อเข้าอยู่ในสถาบันศึกษาต้องมีความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างมาก กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางด้านความรู้ ทักษะคิด บุคลิกภาพและคุณธรรมของนักศึกษา

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2551, น. 36) ได้กล่าวถึงบทบาทของสังคมในการเป็นส่วนหนึ่งที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ว่าหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรท้องถิ่น สื่อทุกแขนง ต่างก็มีบทบาทที่สำคัญในการช่วยสร้างปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม ตัวอย่างเช่น สื่อมวลชนควบคุมดูแลสื่อที่เผยแพร่สู่เยาวชน ไม่ให้เกิดแบบอย่างที่ไม่เหมาะสม ชุมชนซึ่งอยู่ใกล้ชิดสามารถปลูกฝังความดีมีคุณธรรมได้ครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษาที่อยู่ในความดูแล สร้างสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อการพัฒนาทางด้านคุณธรรม สร้างความรักความผูกพันต่อชุมชนให้เกิดขึ้น เป็นต้น

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2540, น. 8-9) ได้กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนของนักเรียนในสังคมโรงเรียน แบ่ง ออกเป็นรูปแบบอย่างกว้างๆ คือ กลุ่มเพื่อนที่มีโครงสร้างที่แน่นอน และกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน

กลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างแน่นอน เป็นลักษณะของกลุ่มเพื่อนที่มีโครงสร้างอย่างเป็นแบบแผน มีจุดหมายชัดเจน มีหลักการการดำเนินงาน มักก่อตัวขึ้นโดยมีจุดหมายเพื่อการทำกิจกรรมบางอย่างที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ตัวอย่างกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่แน่นอนของนักเรียน ได้แก่ กลุ่มเพื่อนร่วมห้องเรียน กลุ่มเพื่อนร่วมกิจกรรมหรือชุมนุม กลุ่มเพื่อนคณะกรรมการนักเรียน เป็นต้นกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอน เป็นลักษณะของกลุ่ม

เพื่อนที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันจากความรู้สึกที่พึงพอใจกัน ซึ่งเป็นไปด้วยความสมัครใจของสมาชิกกลุ่ม โดยทั่วไปแล้วสมาชิกของกลุ่มจะประกอบไปด้วยนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน อายุใกล้เคียงกัน มีความคล้ายคลึงกันในด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการความสนใจ เจตคติและค่านิยม สิ่งสำคัญที่ผูกพันสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ได้แก่ ความรู้สึกทางจิตใจระหว่างสมาชิก สมาชิกของกลุ่มเพื่อนแบบมีโครงสร้างที่ไม่แน่นอนจะมีแนวทางปฏิบัติตนตามค่านิยม และปทัสถานของกลุ่มเพื่อนกลุ่มเพื่อนแบบนี้จะมีอิทธิพลมากต่อความคิดและการกระทำของนักเรียนในสังคมโรงเรียน เนื่องจากเป็นเพื่อนที่เขาชอบพอ รักใคร่ ยึดมั่น เชื่อถือและพร้อมที่จะทำตาม

เลิศพร ภาระสกุล (อ้างถึงใน พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญญาชิโร (ท่าน), 2556, น. 17) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในสถาบันการศึกษาจะส่งเสริมค่านิยมรักความสะอาดสบาย รักสนุก ไม่เคร่งครัด ค่านิยมเหล่านี้ อาจเรียกได้ว่า เป็นค่านิยมที่ต่อต้านปัญญาชนธรรม แสดงออกให้เห็นโดยการที่นิสิตนักศึกษาไทย ไม่ค่อยหมกมุ่นเรื่องตำรา หรือซักถามอาจารย์ หรือเพื่อน หรือมีการอภิปรายกันในเรื่องของวิชาการ หรือจับกลุ่มค้นคว้าทดลองผลิตของใหม่ ส่วนใหญ่จะเที่ยวเตร่หาความสนุกสนาน การซื้อข้าวของ ชมภาพยนตร์ แข่งขันกีฬา เดินรา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533, น. 45-46) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนดังนี้

1. เป็นกลุ่มที่จะประสานชีวิตจากสังคมในบ้านไปสู่มหาวิทยาลัย ทำให้นิสิตได้รู้สึกว่าคุณเองประสบความสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง
2. เป็นกลุ่มที่สนับสนุนและเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมายทางพุทธิปัญญาของการศึกษาในมหาวิทยาลัย
3. เป็นกลุ่มที่สนับสนุน สนองอารมณ์จิตใจและความต้องการของนิสิตซึ่งอาจจะไม่ตรงกับอาจารย์ ห้องเรียนและมหาวิทยาลัย
4. เป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้นิสิตเรียนรู้และเข้าใจชีวิตการอยู่ร่วมกันการสมาคมและทำงานกับคนที่มิภูมิหลังแตกต่างกันได้ดี
5. กลุ่มเพื่อนอาจมีการยุยงให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ กระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของนิสิต หรือกลุ่มเพื่อนก็อาจจะช่วยกันปรับปรุงรักษาสภาพที่คงเดิมไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
6. นิสิตที่เรียนไม่ค่อยดีหรือมีความผิดหวัง กลุ่มเพื่อนจะทำให้ นิสิตเลือกทางออกทางอื่นหรือช่วยให้นิสิตมีภาพพจน์ในทางบวก โดยจะสนับสนุนให้ความสนใจต่อสิ่งอื่นที่ไม่ใช่การศึกษา

7) องค์กรบริหารนิสิตมักจะมีหน้าที่เป็นพรรคพวกของนิสิตแต่ละคนอิทธิของกลุ่มเพื่อนดังกล่าวเป็นผลจากการรวมตัวของนิสิต มีการแพร่จากแต่ละคนไปสู่บุคคล การใช้ชีวิตในสังคมมหาวิทยาลัย ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆ ของนิสิตให้เจริญงอกงาม

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533, น. 48) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นซึ่งประกอบด้วย

1. ความสนใจในการเลือกเรียนของเพื่อนร่วมชั้นได้แก่

- 1.1 ถือการเรียนเป็นเรื่องสำคัญ
- 1.2 ติดตามเนื้อหาที่เรียนตลอดเวลา
- 1.3 ร่วมอภิปรายต่างๆ ในชั้นเสมอๆ
- 1.4 ทำงานร่วมกับผู้เรียนอื่นๆ ได้
- 1.5 มาเรียนสม่ำเสมอ
- 1.6 ส่งการบ้านหรือรายงานตามกำหนดเวลา
- 1.7 ซื่อสัตย์ สุจริต ในขณะที่สอบ
- 1.8 จัดงานอย่างเป็นระเบียบ
- 1.9 เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 1.10 มีอารมณ์ขันและสนุกสนานกับการเรียน

2. พฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย

- 2.1 แต่งกายสะอาดเรียบร้อย
- 2.2 เฉลียวฉลาด
- 2.3 รักสงบ ไม่ชอบทะเลาะวิวาท
- 2.4 เคารพนับถือครูทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- 2.5 สนใจวิธีการสอนของครู

3. การมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนของเพื่อนร่วมชั้น

- 3.1 เข้าห้องเรียน
- 3.2 คอยเสียดังในขณะที่เรียนอยู่ในชั้น
- 3.3 เรียนอ่อน

สรุป สภาพแวดล้อมด้านในสังคมและชุมชน พฤติกรรมของนักเรียน ด้านความสนใจในการเรียน เคารพเชื่อฟังครูอาจารย์ ตั้งใจเรียน ถ้าไม่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมไม่ดีส่งผลต่อการเรียนของเพื่อนร่วมชั้น ทำให้ไม่ตั้งใจเรียน เพื่อนที่ดื้อนั้น ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญซึ่งทำให้การเรียนในชั้นไม่น่าเรียน

2.3 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์

2.3.1 ความหมายของพฤติกรรม

ชวณพิศ ทองทวี (2522, น. 5) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าผู้นั้น จะรู้ตัวหรือไม่ และผู้อื่นจะสังเกตได้หรือไม่ก็ตาม

สถิต วงศ์สวรรค์ (2529, น. 23) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกซึ่งปฏิกิริยาอาการ หรือการกระทำของมนุษย์

ศิริรณา จามรมาน และปนัดดา ชำนาญสุข (2547, น. 1) พฤติกรรม หมายถึง การกระทำสิ่งต่างๆ ของมนุษย์เช่นการกิน การนอน การพูด การคิด การฝัน การเล่นเกม การเล่นการพนัน การเสพยาเสพติด เป็นต้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545, น. 4-6) พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมมนุษย์ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือใช้เครื่องมือ พฤติกรรมภายนอกยังแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 พฤติกรรมภายนอก ที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต คือ พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ง่าย เช่น การเคลื่อนไหวของแขนขา การเต้นของหัวใจ เป็นต้น เรียกว่าพฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior)

1.2 พฤติกรรมภายนอก ที่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต คือ พฤติกรรมที่เราไม่สามารถเห็นด้วยตาเปล่า เช่น การทำงานของคลื่นสมองจะต้องใช้เครื่องมือวัด พฤติกรรมประเภทนี้เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior)

2. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้น รับรู้ เช่น การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกหิว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมภายใน 4 ลักษณะ คือ

2.1 พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกรู้สึกจากการสัมผัส (Sensitive) เช่น การเห็น การได้กลิ่น การได้ยิน การรู้รส การสัมผัส และการมีความสุขใจ เป็นต้น

2.2 พฤติกรรมที่เป็นการเข้าใจหรือตีความ (Interpreting) เช่น เมื่อเรามองตาเพื่อนก็เข้าใจเพื่อนได้

2.3 พฤติกรรมที่เป็นความจำ (Remembering) เช่น เมื่อมีโทรศัพท์เรียกเข้ามาเราอาจจำเสียงของเพื่อนได้

2.4 พฤติกรรมที่เป็นความคิด (Thinking) การคิดมีหลายชนิด อาจเป็นการคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดหาเหตุผลก็เป็นได้

เฉลิมพล ดันสกุล (2541 อ้างถึงใน พระสุทธิพนธ์ สุทธิวจโน (สัพโส), 2556, น. 7) ได้กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง ปฏิบัติและกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกทางรูปธรรมนามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ สามารถแบ่งพฤติกรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัสหรืออาจใช้เครื่องมือช่วยและพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในจิตใจบุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้

2.3.2 แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรม

ทฤษฎีพฤติกรรม เป็นแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักจิตวิทยาในแต่ละกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกัน ซึ่งมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ (คณะกรรมการบริหารวิชาบูรณาการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป, 2547 อ้างถึงใน พัฒน์นรี อัฐวงศ, จวีวรรณ สุวรรณภา, และธีรวัฒน์ จันทร์จรัส, 2553, น. 10-11) ดังนี้

1. กลุ่มโครงสร้างของจิต ให้ความสนใจศึกษาองค์ประกอบซึ่งเป็นโครงสร้างของจิตสำนึก ได้แก่ การรับสัมผัส ความรู้สึก และมโนภาพ ข้อค้นพบของการศึกษาของนักจิตวิทยากลุ่มนี้คือ กระบวนการรับรู้ของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์

2. กลุ่มหน้าที่ของจิต ศึกษาอิทธิพลของการคิด การรับรู้ นิสัย และอารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปรับตัวของมนุษย์ โดยเน้นที่การทำงานของจิตสำนึก และการปรับตัวในการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

3. กลุ่มพฤติกรรมนิยม พาฟลอฟ วัตสันและสกินเนอร์ ได้นำเสนอทฤษฎีการเรียนรู้แบบคลาสสิก และลงมือกระทำ กลุ่มนี้จะเน้นการกระทำหรือพฤติกรรมภายนอกที่สามารถสังเกตได้และวัดได้ โดยให้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมที่มากกระตุ้นอินทรีย์กับการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมนั้น

4. กลุ่มจิตวิทยาเกสตัลท์ เน้นการเข้าใจบุคคลนั้น จะต้องไม่แยกศึกษาเฉพาะความคิด อารมณ์ สติปัญญา การรับรู้ หรือแรงจูงใจ เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง แต่จำเป็นต้องศึกษาโดยรวม

5. กลุ่มจิตวิเคราะห์ ซิกมันด์ ฟรอยด์ ผู้นำของนักจิตวิทยากลุ่มนี้ อธิบายว่า บุคลิกภาพของบุคคลพัฒนามาจากแรงจูงใจไร้สำนึก จิตมนุษย์เปรียบเหมือนกับก้อนน้ำแข็งที่ลอยอยู่ในมหาสมุทร ส่วนที่ลอยอยู่เหนือน้ำเพียงเล็กน้อยเปรียบเทียบกับจิตรู้สำนึก แต่ส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำกว้างใหญ่กว่าส่วนที่เหนือน้ำ เรียกว่า จิตก่อนสำนึก ซึ่งเป็นความจำที่บุคคลเก็บสะสมไว้ เช่น ชื่อเพื่อนเก่า สถานที่เคยไปมาในวัยเด็ก ซึ่งอาจนึกไม่ออกในทันทีทันใด แต่เมื่อมีเวลาที่จะเรียกความจำกลับมาได้ ส่วนล่างสุดเป็นส่วนใหญ่ที่สุดและมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์เรียกว่า จิตไร้สำนึก ได้แก่ ความกลัว ความต้องการที่ผิดศีลธรรม ความเห็นแก่ตัว เป็นต้น

6. กลุ่มมนุษยนิยม เน้นเสรีภาพและความสามารถในการตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินชีวิต ให้ความสำคัญกับความต้องการของมนุษย์ในปัจจุบัน โดยอธิบายว่ามนุษย์มีความต้องการแตกต่างกัน ความต้องการนี้ผลักดันให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามความต้องการของอับราฮัม มาสโลว์ ได้แก่ ความต้องการได้รับการตอบสนองทางสรีรวิทยา ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความรัก ความต้องการการยอมรับ และความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง

7. กลุ่มจิตวิทยาการคิดการเข้าใจ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้สนใจศึกษาและอธิบายพฤติกรรมมนุษย์โดยให้ความสำคัญกับการคิด การใช้ การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ขึ้นอยู่กับทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ของนักจิตวิทยากลุ่มต่างๆ สามารถนั้น อธิบายความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อเรียนรู้พฤติกรรมมนุษย์ได้อย่างเหมาะสมเพราะพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของมนุษย์ล้วนมีปัจจัยหลายประการ

พฤติกรรมมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ (สุชาติ ะโนทัย 2539, อ้างถึงใน จิราพร เพชรคำ, ไพบูลย์ แยมกสิกร, และคณะ 2554, น. 7)

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการที่ทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการที่เกิดขึ้น ความต้องการบางอย่างสามารถตอบสนองได้ทันที แต่บางอย่างต้องใช้เวลาอันจึงบรรลุความต้องการได้

2. ความพร้อม (Readiness) คือ ระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่จะทำกิจกรรมหนึ่งลงไป มนุษย์จะพิจารณาสถานการณ์ก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีการที่เกิดความพึงพอใจมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการ

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการกระทำกิจกรรมเพื่อสนองตอบความต้องการโดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจเป็นไปตามที่คาดคิดหรืออาจตรงข้ามก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwating) ในกรณีที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ มนุษย์ก็อาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานการณ์และเลือกวิธีการใหม่

บลูม (Bloom, 1975 p. 65-197 อ้างใน จิราพร เพชรคำ, ไพบุลย์ แยมกสิกร, และคณะ, 2554, น. 8-9) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมว่าเป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ อาจเป็นสิ่งสังเกตได้หรือไม่ได้ และพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain)
2. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective domain)
3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain)

1. พฤติกรรมด้านความรู้

พฤติกรรมด้านความรู้ เป็นกระบวนการทางด้านสมองเป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ การจำข้อเท็จจริงต่างๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถ และทักษะทางสติปัญญา การใช้ความคิด วิเคราะห์เพื่อประกอบการตัดสินใจ จัดจำแนกได้ตามลำดับขั้นจากง่ายไปยาก ดังนี้

1.1 ความรู้ ความจำ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้หรือระลึกได้

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจากความรู้ คือ จะต้องมีความรู้มาก่อนถึงจะเข้าใจได้ ความเข้าใจนี้จะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความและคาดคะเน

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นการนำเอาวิชาการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์และแนวคิดต่างๆ ไปใช้

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถและมีทักษะในการจำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใดๆ ออกเป็นส่วนย่อยและมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบที่รวมเป็นปัญหา หรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วนย่อยต่างๆ เข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจน และมีคุณภาพสูงขึ้น

1.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัยดีราของสิ่งของต่างๆ โดยมีกฎเกณฑ์ที่ใช้ช่วยประเมินค่านี้ อาจเป็นกฎเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมา หรือมีอยู่แล้วก็ตาม

2. พฤติกรรมด้านเจตคติ

เจตคติเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ การให้คุณค่าการปรับปรุงค่านิยม การแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ รวมไปถึงความเชื่อ ความรู้สึก

ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ กันจะบอกแนวโน้มของบุคคลในการกระทำพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมด้านเจตคติ ได้ดังนี้

2.1 การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) เป็นขั้นที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบสาเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดี หรือมีภาวะจิตใจพร้อมที่จะรับ หรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า นั้น ในการยอมรับนี้ประกอบด้วย ความตระหนัก ความยินดีที่ควรรับ และการเลือกรับ

2.2 การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นเหตุให้บุคคลพยายามทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้ ประกอบด้วย ความยินยอม ความเต็มใจ และความพอใจที่จะตอบสนอง

2.3 การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกิริยาซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นยอมรับว่า เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง และได้นำไปพัฒนาเป็นของตนอย่างแท้จริงพฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า “ค่านิยม” ซึ่งการเกิดค่านิยมนี้ประกอบด้วย การยอมรับ ความชอบและการผูกมัดค่านิยมเข้ากับตนเอง

2.4 การจัดกลุ่มค่า (Organization) เป็นขั้นที่บุคคลจัดระบบของค่านิยมต่างๆ ให้เข้ากลุ่มโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมนั้น ในการจัดกลุ่มนี้ประกอบด้วย การสร้างแนวความคิดเกี่ยวกับค่านิยม และการจัดระบบของค่านิยม

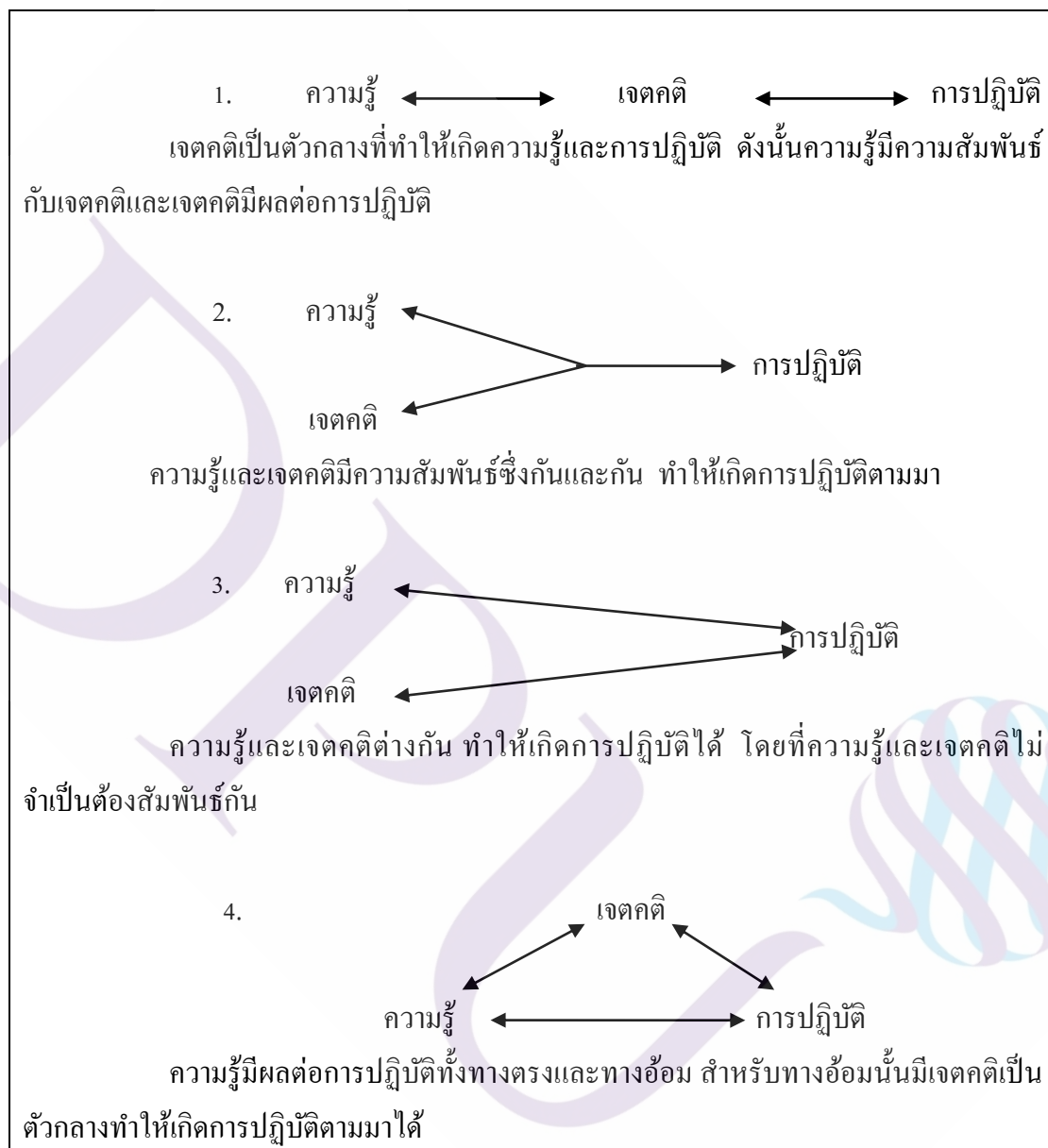
2.5 การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Complex) พฤติกรรมขั้นนี้ถือว่า บุคคลมีค่านิยมหลายชนิด และจัดอันดับของค่านิยมเหล่านั้นจากดีที่สุดไปถึงน้อยที่สุด พฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวคอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมในขั้นนี้ประกอบด้วย การวางแผนทางการปฏิบัติ และการแสดงลักษณะที่จะปฏิบัติตามแนวทางที่เขา กำหนด

3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ

พฤติกรรมด้านการปฏิบัตินี้ เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ เป็นพฤติกรรมขั้นสุดท้ายที่บุคคลปฏิบัติออกมา โดยมีด้านความรู้และด้านเจตคติ เป็นตัวช่วยให้เกิดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่ถูกต้อง แต่กระบวนการในการจะก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยระยะเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน แต่นักวิชาการก็เชื่อว่ากระบวนการทางการศึกษาจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติได้

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice) ชาร์ท (Schwartz ,1975 p. 28-31 อ้างถึงใน จิราพร เพชรคำ, ไพบูลย์ แยมกสิกร, และคณะ 2554, น. 10-11) ได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ สามารถสรุปรูปแบบของความสัมพันธ์ได้ เป็น 4 ลักษณะคือ

ภาพที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice) ชาร์ท (Schwartz 1975, p. 28–31)

ที่มา: จิราพร เพชรคำ ไพบุลย์ เข้มกลีกร และคณะ(2554) และ Schwartz (1975)

จากรูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่าพฤติกรรมแต่ละด้านส่งผลทำให้เกิดการปฏิบัติตามมาในตอนสุดท้าย ซึ่งเป็นการกระทำของสิ่งมีชีวิตที่สามารถวัดได้หรือสังเกตได้นั้นเองมนุษย์มีพฤติกรรมต่างๆ มากมาย พฤติกรรมที่นับได้ว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่งคือ พฤติกรรมการบริโภคอาหาร ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิบัติของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เพื่อช่วยทำให้ร่างกายเจริญเติบโตช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขที่ดี

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (อ้างถึงใน สุขชน ประวัติศาสตร์, 2553, น 18) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาส่วนใหญ่ตามหลักพุทธธรรมมีสาเหตุมาจากแรงจูงใจทั้งเหตุปัจจัยภายในและภายนอก เช่น การกลัวถูกลงโทษ การอยากได้รางวัล อยากเด่น และความใฝ่ดีหรือความรักดี ดังความต่อไปนี้

1. การกลัวถูกลงโทษ (ภัย) หมายถึง เขาว่าคนนั้น กลัวว่าตนจะลำบากต่อภัยที่ตามมาจึงทำให้ต้องพากเพียร ขยัน และอดทนต่อสู้ เป็นแรงจูงใจให้เกิดพลังตรงข้าม คือ ความกล้า

2. อยากได้รางวัล (ค้นหา, ฉันทะ) หมายถึง แรงจูงใจที่ทำให้เขาอยากได้วัตถุสิ่งของบ้าง กำลังใจบ้าง ความสำเร็จบ้าง ทั้งจากตนเองและคนแวดล้อม แต่ถ้าอยากในทางเสียหายก็จัดเป็นตัณหาที่มีผลของการกระทำเป็นทุกข์ ให้โทษ เช่น อยากได้รถยนต์แต่ต้องปล้นเอาอาจต้องถูกจับหรือถูกฆ่าตาย เป็นต้น ส่วนความอยากได้ในทางดีก็มี เรียกว่า ฉันทะ เช่น อยากเรียนจบก็ต้องขยันอ่านหนังสือไม่เที่ยวดึก คบเพื่อนดี หมั่นทำความเข้าใจอยู่เสมอ ไม่ค้ำคางการบ้าน เป็นต้น แม้การทำงานก็ตาม ถ้าทำโดยพอใจ ตามความสามารถและได้รับผลตอบแทนคือ เงินเดือนบ้าง สวัสดิการบ้างนั้นก็จัดเป็นฉันทะ คือ อยากในทางดี

3. อยากเด่น (มานะ) หมายถึง อยากเป็นคนเก่งเหนือคนทั้งปวง อยากเอาชนะคนอื่น ใฝ่สูง แต่ไม่ปฏิบัติตนให้สมความอยากนั้น แต่ในทางดีนั้น มานะก็ทำให้คนหยิ่งในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และไม่ยอมทำผิดกฎหมายบ้านเมืองก็มี เพราะถือว่าตนเป็นคนมีตำแหน่งสูง มีอำนาจบารมีเกรงคนอื่นจะครหา

4. อยากปรารถนาดี (ธรรมฉันทะ) หมายถึง อยากในการทำความดีทุกอย่าง เช่นอยากเรียนหนังสือให้เก่ง อยากทำงานให้เจริญก้าวหน้า อยากช่วยคนยากจน อยากแก้ปัญหของเขาวชนให้ดียิ่งขึ้น อยากปราบปรามพวกมิจฉาทิพลให้หมดไป เป็นต้น

2.4 แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ

ป๊วย อึ้งภากรณ์ (อ้างถึงใน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากรมพลศึกษา 2557, น. 16) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้พอสรุปได้ว่าการศึกษาคควรมุ่งหมาย ต่อไปนี้

1. เพื่อที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีศีลธรรมเป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบ ประพฤติชอบ

2. ควรจะอบรมนักเรียน รวมทั้งนักศึกษามหาวิทยาลัยให้รู้จักใช้ความคิดรู้จักบำรุงสติปัญญาให้เฉียบแหลมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่ตนและแก่ประชาชน

3. ฝึกนักเรียนให้มีความรู้สำหรับใช้ประกอบอาชีพ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น พร้อมได้แสดงทักษะเพิ่มเติมอีกว่า การศึกษาอบรมดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในสถานศึกษาเท่านั้น โดยเฉพาะในหัวข้อที่ 1 ควรจะได้รับการอบรมจากที่บ้าน ข้อนี้สำคัญมากแม้จะเป็นเรื่องที่รู้ๆ กันอยู่ แต่ด้วยสมัยปัจจุบันพ่อแม่ ผู้ปกครอง มักโยนความรับผิดชอบไปให้ครู-อาจารย์ และสถานศึกษาดังนั้นสถานศึกษาจึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับวิชาการและวิชาชีพตามข้อ 2 และข้อ 3 ผู้ใดได้รับการศึกษาในระดับต่ำก็จะได้ประโยชน์น้อย แต่ถ้าการศึกษาสูงขึ้นไปก็จะได้ประโยชน์เพิ่มพูนขึ้น แต่หากผู้ใดมีสันดานเลวและบกพร่องในข้อ 1 คือ ปราศจากความซื่อสัตย์สุจริตและศีลธรรม คุณประโยชน์ที่จะได้รับจากข้อ 2 และข้อ 3 ย่อมกลายเป็นโทษ และในบ้างกรณีย่อมกลายเป็นโทษมหันต์

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 34) ได้กล่าวถึงแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยประกาศนโยบายเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาค้นโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข โดย 8 คุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. ขยัน คือ ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างจริงจังและต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกต้องควร สู้งานมีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตนเองคิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ มีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ ไม่ใช้เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

4. มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน องค์กรและประเทศ โดยที่ตนยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจยึดมั่นใน ระเบียบแบบแผนข้อบังคับและข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้งต่อตนเองและสังคม

5. สุขภาพ คือ ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ มีสัมมาคารวะ เรียบร้อยไม่ก้าวร้าวรุนแรง หรือวางอำนาจข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทางเป็นผู้มีมารยาทดีงาม วางตนเหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือ ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจไม่ให้ขุ่นมัว มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจและสภาพแวดล้อมมีความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

7. สามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้บทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อให้การทำงานสำเร็จลุล่วงสามารถแก้ปัญหาและขจัดความขัดแย้งได้ เป็นผู้ที่มีเหตุมีผลยอมรับความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิดและความเชื่อ พร้อมทั้งจะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติและสมานฉันท์

8. มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นเห็นอกเห็นใจและเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความเดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญาลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหาหรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน

2.5.1 สภาพพื้นที่และสถานที่ตั้งของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

1. โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 212 ถนนกรุงเทพฯ-นนท์ 21 แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร 10800 โทรศัพท์ 0-2585-2901, 0-2 587-2934 โทรสาร 0-2585-6150

2. พื้นที่ก่อตั้งโรงเรียนปัจจุบันมีพื้นที่ 2 ไร่ 270.6 ตารางวา โดยวัดมอภกรรมสิทธิ์ให้ใช้ที่ดิน จำนวน 2 ไร่ 15 ตารางวา ซึ่งถวายเป็นวัดเพื่อก่อสร้างอาคารเรียน 221.6 ตารางวา และเช่าจากกรมศาสนาอีก 34 ตารางวา

3. ข้อมูลด้านอาคารสถานที่ มีดังนี้

1. อาคารเรียนและอาคารประกอบ 4 หลัง ได้แก่ อาคารเรียน 3 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง

2. จำนวนห้องเรียนทั้งหมด 36 ห้องเรียน แบ่งเป็น ม.1-ม.6 = 8 : 8 : 8 : 4 : 4 : 4

(http://www.silacharn.ac.th/data_1021สืบค้น_14-12-60)

2.5.2 ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้งโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2520 โดยครั้งแรกใช้ชื่อว่า โรงเรียนวัดเวตะวันธรรมาวาส (มัธยม) เพื่อแปรสภาพโรงเรียนประถมวัดเวตะวันธรรมาวาส ให้เป็นโรงเรียนมัธยมตามเจตนาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร. ภิญโญ สาทร ดังปรากฏในหนังสือ ศธ. 0806/11672 ลงวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2522 และได้เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนวัดเวตะวันธรรมาวาส (มัธยม) เป็นชื่อโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2521 สมัยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดร. ก่อ สวัสดิ์พานิชย์ เพื่อเป็นเกียรติแก่พระศิลาจารพิพัฒน์ ซึ่งปัจจุบันได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชชนนทาทหารยเจ้าอาวาสวัดเวตวันธรรมาวาส ใช้อักษรย่อว่า ศ.จ. และกำหนดวันเกิดโรงเรียนเป็นวันที่ 28 มิถุนายนของทุกปี โดยถือเอาวันที่ประกาศตั้งโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

2.5.3 ประชากร

จำนวนนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีทั้งหมด 617 คน แบ่งเป็นชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	ชาย	หญิง	รวม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	58	36	94
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	81	54	135
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	100	76	176
รวมมัธยมศึกษาตอนต้น	239	166	405
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	31	28	59
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	27	39	66
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	45	42	87
รวมมัธยมศึกษาตอนปลาย	103	109	212
รวมทั้งหมด	342	275	617

ข้อมูลต้นปีการศึกษา 2560 สรุปรณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 12 ห้องเรียน

มัธยมศึกษาปีที่ 1	4 ห้องเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 2	4 ห้องเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4 ห้องเรียน
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 13 ห้องเรียน

มัธยมศึกษาปีที่ 4	4 ห้องเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 5	4 ห้องเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 6	5 ห้องเรียน

สัญลักษณ์/เครื่องหมาย

รูปวงกลมภายนอกเป็นหยัก 20 หยักรอบวง หมายถึงการก่อตั้งโรงเรียนเมื่อ พ.ศ. 2520

ภาพที่ 2.3 สัญลักษณ์/เครื่องหมาย

ดวงอาทิตย์ หมายถึง แสงสว่างทางปัญญาอันทำให้เกิดสุข
 ต้นหวาย หมายถึง ความสามัคคี อดทน และเป็นต้นไม้ประจำโรงเรียนศิลาจาร-
 พิพัฒน์

คติธรรม สุโข ปญญา ปฎิลาโก
 คติพจน์ ปัญญาทำให้เกิดสุข
 คำขวัญ เรียนเด่น เล่นดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม
 สีประจำโรงเรียน ขาว - แดง
 สีขาว คือ ความบริสุทธิ์ จริยธรรม คุณธรรม
 สีแดง คือ ผู้อุปการคุณ ปัญญา
 อักษรย่อโรงเรียน ศ.จ.
 แผนพัฒนาสถานศึกษา/วิสัยทัศน์
 โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมือง

ยกระดับสู่มาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

ปรัชญา

สุโข ปัญญา ปฏิตาโก

ปัญญาทำให้เกิดสุข

เอกลักษณ์และอัตลักษณ์

เอกลักษณ์ลูกศิลาฯ คือ ลูกศิลาฯ มารยาทดี มีน้ำใจ ใฝ่หาความรู้ สู่มาตรฐานสากล

อัตลักษณ์ลูกศิลาฯ คือ ลูกศิลาฯ กิจกรรมเด่น เน้นคุณธรรม

พันธกิจ (พ.ศ. 2558 – 2563)

1. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
2. พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพรองรับเกณฑ์การประเมินระดับชาติ
3. พัฒนาการจัดการเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของชาติอย่างยั่งยืน
4. ส่งเสริมการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
5. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และมีเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ทันสมัย

พันธมัย

6. เสริมสร้างความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างโรงเรียน และชุมชน

เป้าประสงค์

ด้านผู้เรียน (พ.ศ. 2559 – 2563)

1. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี ร้อยละ 70 ขึ้นไป
2. ผู้เรียนสามารถคิดแบบมีวิจารณญาณ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์(เน้นทักษะกระบวนการคิดร้อยละ 80)
3. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในระดับดี ร้อยละ 80
4. ผู้เรียนมีความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ร้อยละ 90
5. ผู้เรียนปฏิบัติตนตามหน้าที่ ขนธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม บนพื้นฐานความเป็นไทย ร้อยละ 90
6. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา ร้อยละ 90
7. ผู้เรียนเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น ร้อยละ 80

ด้านครู (พ.ศ. 2559 – 2563)

1. พัฒนาการให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551

1.2 การจัดการเรียนรู้บูรณาการ

1.3 การพัฒนาสื่อ/สร้างนวัตกรรม

1.4 เทคโนโลยีการศึกษา

1.5 การวัดและประเมินผลอย่างเป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียน

2. สนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีวิทยฐานะสูงขึ้นร้อยละ 100

ด้านผู้บริหาร (พ.ศ. 2559 - 2563)

ส่งเสริมการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐาน

ด้านชุมชน (พ.ศ. 2559 – 2563)

1. ชุมชนและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การใช้แหล่งการเรียนรู้ การสืบสานประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2. โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้และนำความรู้สู่ชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารและข้อมูลสารสนเทศของ โรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน (http://www.silacharn.ac.th/data_1024 สืบค้น 14-12-60)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กิตติพงษ์ แซ่เจียว (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษานูญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การศึกษานูญนิยมของโรงเรียนสัมมาสิกขา 2) คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษานูญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา 4) แนวทางการพัฒนาการศึกษานูญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการและครูของเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา จำนวน 165 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษานูญนิยมของโรงเรียนสัมมาสิกขาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน

อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน 2) คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขาภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) การศึกษานุญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการศึกษานุญนิยมของโรงเรียนสัมมาสิกขามีความสัมพันธ์กับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา ด้านขยันมากที่สุดและด้านสะอาดน้อยที่สุด 4) แนวทางในการพัฒนาการศึกษานุญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา 1. พัฒนาจิตวิญญาณ ความรู้ ความสามารถและทักษะอื่นๆที่จำเป็นแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นพิเศษในบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนและครูผู้ดูแลนักเรียน 2. พัฒนาระบบการเรียนการสอน จัดสภาพแวดล้อมที่เชื่อมโยงบูรณาการกับประสบการณ์จริงในวิถีชีวิตที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน 3. พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมพิเศษของโรงเรียน

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนุทโชโต) (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยคือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 291 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์

ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัยและด้านความซื่อสัตย์ 2) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ควรได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว

พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญญาวิชโร (ท่านุ) (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4,5,6 จำนวน 278 คน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา ภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย และข้อที่มีลักษณะเด่น คือ การส่งเสริมด้านความมีวินัย นักเรียนเข้าแถวตามระเบียบปฏิบัติตามข้อบังคับของการส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความเคารพซื่อสัตย์ก่อนเข้าเรียนทุกวัน การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต การส่งเสริมด้านความกตัญญูกตเวที โรงเรียนมีการเสริมให้นักเรียนให้ความเคารพพ่อแม่ ครูอาจารย์ นำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี ตอบแทนผู้มีพระคุณ และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมแต่ละด้าน โดยภาพรวม พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ 0.05

พระบำรุง ปญญาพโล (โพธิ์ศรี) (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร
- 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นปี ที่เรียน อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง และค่าใช้จ่ายต่อเดือนของนักศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปี ที่ 1-3 จำนวน 280 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายใน ด้านความเมตตา นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยามมีลักษณะเด่นในด้านการเป็นผู้มีความเห็นอกเห็นใจ มีความสงสารเมื่อเห็นเพื่อนประสบกับความทุกข์ยาก และพร้อมที่จะให้อภัยเสมอเมื่อเพื่อนฯ

กระทำไม่ผิดต่อตน ด้านความซื่อสัตย์ นักศึกษามีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนที่ตนคบหาด้วยความจริงใจ ด้านความมีวินัย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาเป็นผู้มีระเบียบวินัยสูง บังคับภายนอก ด้านครอบครัวของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับครอบครัวที่มีความอบอุ่นมีคนคอยช่วยแก้ปัญหาให้ ด้านสถานศึกษา นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนควรมีการลงโทษเมื่อนักศึกษากระทำผิดไม่ควรปล่อยปะละเลย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม นักศึกษาเห็นว่าชุมชนไม่ได้มีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีขึ้น และนักศึกษาชอบเลียนแบบพฤติกรรมของดารา-นักร้อง ด้านสถาบันศาสนา นักศึกษาเชื่อว่าศาสนามีส่วนช่วยขัดเกลาจิตใจให้ตนเป็นคนดีและมีความสุข เมื่อทำการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน แนวทางส่งเสริมปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักศึกษา คือ สมาชิกในครอบครัวต้องรู้จักรักสามัคคีกัน บิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว สถานศึกษาควรจัดให้ครู-อาจารย์ นักศึกษา รวมถึงผู้ปกครองของนักศึกษาเป็นเครือข่ายคุณธรรม ครู-อาจารย์ ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นต้นแบบที่ดีแก่นักศึกษา สมาชิกในชุมชนต้องมีความรักสามัคคีกัน และมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริมคุณธรรมที่นักศึกษาสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคล 3) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา และปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐมจำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง 2)นักเรียนที่มีเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มีระดับชั้นและสภาพครอบครัวที่

ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน 3) ปัจจัยด้านจิตวิทยา ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ปัจจัยด้านสังคม ด้านการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สามารถร่วมกันทำนายผลการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ได้ร้อยละ 13.1 4) แนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 5 แนวทาง คือ 1.การพัฒนาด้วยกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน 2.การพัฒนาด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี 3.การพัฒนาด้วยการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ 4.การพัฒนาด้วยการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และ 5.การพัฒนาด้วยการสร้างความมีส่วนร่วม

อารยา ศรีสาพันธ์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของ นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ คณะวิชา วิธีการที่เข้าศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพการพักอาศัย สถานภาพครอบครัว 3) เพื่อศึกษา มุมมองและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม ที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่างๆ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ นักศึกษาระดับ ปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม จำนวน 352 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง 2) นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามคณะ วิชาวิธีการที่เข้าศึกษา สภาพการพักอาศัย สถานภาพ ของครอบครัวต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีไม่แตกต่างกัน ส่วนเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) มุมมองและการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของนักศึกษา ที่ได้รับรางวัลเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่างๆ มีดังนี้ 1.ด้าน ขยัน มีการปฏิบัติตน ได้แก่ มีการเตรียมตัวหรือ เตรียมการก่อนล่วงหน้า 2.ด้านอดทน มีการ ปฏิบัติตน ได้แก่ สามารถพิจารณาได้ตรงแยกแยะสิ่งที่ควรทำ และไม่สมควรทำ 3.ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ใน

การทำงาน มีการปฏิบัติตน ได้แก่ เรียนให้สำเร็จการศึกษา 4. มุมมองและการปฏิบัติตนที่จะทำให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จ ได้แก่ การได้รับแรงบันดาลใจจากตัวแบบที่ดี

ศิลปกร จุมพิษ, ปิยาภรณ์, ศิริภานุมาศ และ สาธิต ผลเจริญ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครอง จำนวน 148 คน ได้จากการสุ่มจากประชากร ส่วนครูผู้สอนจำนวน 9 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 7 คน ตัวแทนชุมชนจำนวน 9 คน ใช้ประชากรสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทคนิคการระดมสมอง ได้จากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 14 คน เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และวิธีการระดมสมอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน 148 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคีด้านความสะอาด ด้านความสุภาพ ด้านความขยัน และด้านความประหยัด 2) แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 มีการหาแนวทาง 3 ด้าน คือ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน และด้านความสุภาพโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ โดยใช้กระบวนการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอนแบบโครงงาน มีการอบรมคุณธรรม ฝึกมารยาทไทย และต้องสร้างความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการพัฒนาทางวิชาการอย่างสมดุล การมีส่วนร่วมสอดคล้องดูแลความประพฤติ และระแวดระวังปัจจัยเสี่ยง รวมถึงการสร้างความร่วมมือประเมิณผลเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนานอกจากความร่วมมือของผู้ปกครองกับครู ในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนแล้ว ชุมชนก็ต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมชี้แจงกับผู้ปกครองและชุมชน ให้ทราบถึงแนวทางเพื่อร่วมกันพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ให้มีการดำเนินการพัฒนาอย่างจริงจังเกิดเป็นรูปธรรมพัฒนานักเรียนให้ดีขึ้น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พริภา จันทน์น้อย (2560) รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย พบว่าระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรม พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังจริยธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในแต่ละปัจจัยผลการวิเคราะห์ที่ได้ คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงมาก รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการปลูกฝังจริยธรรม และด้านสถานภาพครอบครัวของนักศึกษาตามลำดับ ส่วนด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต่ำที่สุด

ประกิต เตชะกฤตธีรพงศ์ (2558) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อนำเสนอแนวทางแก้ปัญหาและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท ในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยการใ้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามผสมผสานกับการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยมีประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 6 ในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำนวน 678 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาจริยธรรมการแสดงออกทางพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ในเรื่องความมีวินัย ความอดทน การตรงต่อเวลา การประหยัดความขยัน และความกตัญญูต่อมารดาบิดา นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา และความพร้อมของนักเรียนที่จะทำความดีเพื่อให้มีคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องและเหมาะสม 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ และอาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน ส่วนสถานภาพทางครอบครัวส่งผลให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรีจังหวัดชัยนาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรีจังหวัดชัยนาทในด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านเบญจศีล และ ด้านความมีกตัญญูกตเวทีในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และในด้านความซื่อสัตย์อยู่ที่ระดับมีค่ามาก แนวทางพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรีจังหวัดชัยนาทควรปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกอบรม

เพาะปลูกฝัง กล่อมเกลา ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ใช้กระบวนการทางสังคม ทางวัฒนธรรม และทางศาสนา การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งต้องมีการบูรณาการทั้งด้านปัญญาวัฒนธรรมและศีลธรรม

ดร.ณิ โอวจริยาพิทักษ์, ศิราภรณ์ ชวเลขยางกูร, และพรณี วิศิษฎ์วงศ์ (2558) คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรม และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 321 คน ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดีโดยลำดับที่ 1 คือ ปัจจัยหล่อเลี้ยง ลำดับที่ 2 ปัจจัยสนับสนุนลำดับที่ 3 ปัจจัยแรงผลักดัน และปัจจัยเหนี่ยวรั้ง สถานภาพส่วนบุคคล คือเพศ ลักษณะการพักอาศัย และอาชีพของผู้ปกครองของนักศึกษาที่ต่างกัน มีระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ขณะที่ระดับชั้น และผลการเรียนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์” นี้ ประกอบไปด้วย ขัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจ โดยมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์มาเป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

- 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย
- 3.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ดัง ภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3.2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ครั้งนี้ได้แก่นักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งหมดจำนวน 617 คน (ข้อมูลต้นปีการศึกษา 2560 สรุปล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2560)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่นักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 237 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (R.V. Krejcie & D.W. Morgan 1970: 610) แล้วจึงสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนขนาดของโรงเรียน โดยการเทียบบัญชีไตรยางศ์ และ

สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดย มีขั้นตอนการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง และวิธีการสุ่มดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie,R.V.,and Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 237 คน

2. คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดย ประชากรจำนวน 600 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 234 คน ประชากรจำนวน 650 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 242 คน ถ้าประชากร จำนวน 617 คน การคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากช่วงประชากรจำนวน 650–600 มีประชากรเพิ่มขึ้น 50 คน กลุ่มตัวอย่าง 242-234 เพิ่มขึ้น 8 คน ถ้าช่วงประชากร 617-600 มีประชากรเพิ่มขึ้น 17 คน กลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้น $(8 \times 17)/50$ เท่ากับ 2.7 คน หรือ 3 คน ดังนั้น ถ้ามีประชากรที่ใช้ในการวิจัย 617 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ $234 + 3 = 237$ คน

3. สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการหาสัดส่วน ของประชากรทั้ง 6 ระดับชั้นเรียนของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ จำนวน 237 คน โดย หาสัดส่วน ดังนี้

$$\text{กลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับชั้นเรียน} = \frac{\text{กลุ่มประชากร} \times \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$n = \frac{N_1 \times n_1}{N}$$

โดย

$$n = \text{จำนวนตัวอย่างโดยแบ่งตามสัดส่วนประชากรในแต่ละระดับชั้นเรียน}$$

$$N_1 = \text{จำนวนประชากรในแต่ละระดับชั้นเรียน}$$

$$n_1 = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรทั้งหมด}$$

จากการคำนวณดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จึงมีจำนวนดัง ตารางประกอบ ที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 วิธีคำนวณขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน		
	จำนวน	สูตรดังนี้	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	94	$(94 \times 237)/617$	36
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	135	$(135 \times 237)/617$	52
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	176	$(176 \times 237)/617$	68
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	59	$(59 \times 237)/617$	23
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	66	$(66 \times 237)/617$	25
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	87	$(87 \times 237)/617$	33
รวม	617	237	237

3.2.3 วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยเลือกจากประชากรทั้งหมดตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่แสดงไว้ โดยไม่เจาะจงและเป็นผู้ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามจำนวนที่กำหนด

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

3.3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) ในตอนที่ 1-3 ส่วนตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้เลือกตอบแบบเสรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาปรับปรุงให้เข้ากับกลุ่มตัวอย่าง
2. ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอแนะ หลังจากนั้น นำไปทดลองใช้ (try - out) กับนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนราชันนทาทจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

ประกร จำนวน 25 ชุด เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการทำแบบสอบถามแต่ละข้อหรือไม่

3. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ (try-out) มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach' Coefficient) กำหนดค่าคุณภาพของเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่ได้รับ คือ ค่าความเที่ยงไม่ต่ำกว่า 0.5 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.917 โดยรายละเอียดแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.769 และด้านพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรม 8 ประการ มีค่าเท่ากับ 0.919 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามดังกล่าวมีความถูกต้องและเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงได้ ดังแสดงในภาคผนวก ก

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

3.3.2 แบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะปลายปิด (Closed – ended Questionnaire) ในตอนที่ 1-3 ส่วนตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้เลือกตอบแบบเสรีที่ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 3 ด้านดังต่อไปนี้ คือ ด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน โดยนำโครงสร้างตัวแปรดังกล่าวมาวิเคราะห์และสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับลักษณะตัวแปร โดยมีข้อคำถามจำนวน 16 ข้อ ได้แก่

1. ด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว มีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 1-5
2. ด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีจำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 6-10
3. ด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 11-16

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ประกอบไปด้วย ความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี ความมีน้ำใจ โดยนำโครงสร้างตัวแปรดังกล่าวมาวิเคราะห์และสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับลักษณะตัวแปร โดยมีข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ ได้แก่

1. ความขยัน มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 1-3
2. ความประหยัด มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 4-6
3. ความซื่อสัตย์ มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 7-9
4. ความมีวินัย มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 10-12
5. ความสุภาพ มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 13-15
6. ความสะอาด มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 16-18
7. ความสามัคคี มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 19-21
8. ความมีน้ำใจ มีจำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ข้อ 22-24

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) ให้เลือกตอบแบบเสรี

สำหรับในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถาม (Rating Scale or Likert Scale) มีเกณฑ์ในการเทียบคะแนน 4 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงระดับความคิดเห็นและระดับการให้ค่าคะแนน

ระดับความคิดเห็น	ระดับการให้ค่าคะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	4
เห็นด้วยมาก	3
เห็นน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

ผู้วิจัยได้กำหนดความกว้างของอันตรภาคชั้น ซึ่งใช้บ่งชี้ช่วงคะแนนความกว้างในการแปลผล ตามสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 \text{จากสูตรความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\
 &= \frac{4 - 1}{4} = 0.75
 \end{aligned}$$

เพราะฉะนั้นค่าคะแนนที่คำนวณได้จากสูตร จะนำไปใช้ในการกำหนดช่วงคะแนนเพื่อแปลผลดังนี้

ตารางที่ 3.3 เกณฑ์ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น

คะแนนค่าเฉลี่ย	การแปลผล
3.21 – 4.00	ระดับความเห็นมากที่สุด
2.51 – 3.20	ระดับความเห็นมาก
1.76 – 2.50	ระดับความเห็นน้อย
1.00 – 1.75	ระดับความเห็นน้อยที่สุด

ที่มา: อรณิชา เสดตะคุณ (2560) และ Tim May (2001)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

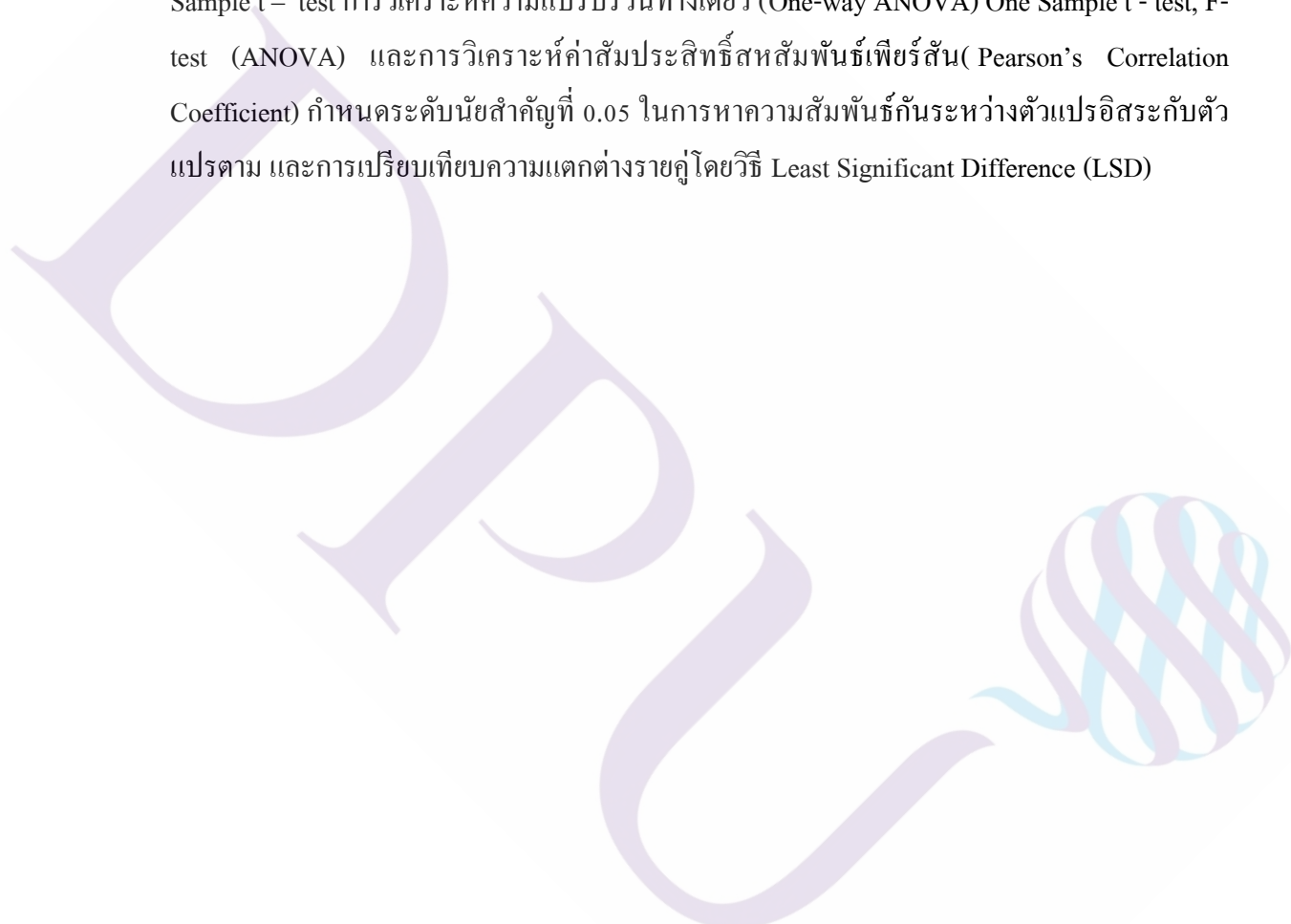
1. ขออนุญาตและขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เพื่อนำไปขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการขอความร่วมมือกับบุคลากรในพื้นที่ เช่น ครู เป็นต้น ให้ประชากรในการตอบและเก็บรวบรวมแบบสอบถามข้อมูลคืนด้วยตนเอง
3. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 237 ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ และจัดลำดับข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้อไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนเรียบร้อยแล้ว ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires) นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติและพิกัดสมมติฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งได้แก่ การใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การใช้สถิติเชิงอนุมาน/สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ ใช้ค่า Independent Sample t – test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) One Sample t - test, F-test (ANOVA) และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ในการหาความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี Least Significant Difference (LSD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารึกพัฒนา ในบทนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับชั้น ดังนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานระดับความคิดเห็น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
- 4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
- 4.4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป

ตารางที่ 4.1 ค่าความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพความเป็นอยู่ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	113	47.68
หญิง	124	52.32
2. อายุ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 12 ปี	3	1.27
อายุ 13 - 15 ปี	149	62.87

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
อายุ 16 ปีขึ้นไป	85	35.86
3. ระดับชั้นที่กำลังการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	36	15.19
มัธยมศึกษาปีที่ 2	52	21.94
มัธยมศึกษาปีที่ 3	68	28.69
มัธยมศึกษาปีที่ 4	23	9.70
มัธยมศึกษาปีที่ 5	25	10.55
มัธยมศึกษาปีที่ 6	33	13.92
4. สถานภาพครอบครัว		
4.1 สถานภาพบิดามารดา		
อยู่ด้วยกัน	118	49.79
แยกกันอยู่	64	27.00
หย่าร้าง	40	16.88
อื่นๆ	15	6.33
4.2 นักเรียนอาศัยอยู่กับ		
บิดา,มารดา	101	42.62
บิดา	29	12.24
มารดา	63	26.58
ญาติหรือบุคคลอื่น	44	18.57

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพของผู้ปกครอง		
5.1 อาชีพของบิดา		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	17	7.17
พนักงานบริษัทเอกชน	26	10.97
รับจ้างทั่วไป	122	51.48
ค้าขาย / กิจการส่วนตัว / อิสระ	45	18.99
อื่นๆ	27	11.39
5.2 อาชีพของมารดา		
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	8	3.38
พนักงานบริษัทเอกชน	28	11.81
รับจ้างทั่วไป	110	46.41
ค้าขาย/กิจการส่วนตัว / อิสระ	62	26.16
อื่นๆ	29	12.24
รวม	237	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 237 คน สามารถอธิบายได้ดังนี้ พบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 52.32 และเพศชาย จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 47.68

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 13-15 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 62.87 รองลงมาได้แก่อายุ 16 ปี ขึ้นไป จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 35.86 และต่ำกว่า หรือเท่ากับ 12 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.27

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 28.69 รองลงมาได้แก่มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.94 มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 15.19 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 13.92 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.55 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 9.70

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพบิดามารดา ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 49.79 รองลงมาได้แก่ แยกกันอยู่ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 หย่าร้าง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 16.88 และอื่นๆ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.33

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ลักษณะที่พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 42.62 รองลงมาได้แก่มารดา จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 26.58 ญาติหรือบุคคลอื่น จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 18.57 และบิดา จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.24

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอาชีพของบิดา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 51.48 รองลงมาได้แก่ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อิสระ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 18.99 อาชีพอื่นๆ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 11.39 พนักงานบริษัทเอกชน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 10.97 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.17

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอาชีพของมารดา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 46.41 รองลงมาได้แก่ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อิสระ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 26.16 อาชีพอื่นๆ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.24 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.81 และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.38

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานระดับความคิดเห็น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวม
(n = 237)

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
สภาพแวดล้อมภายในครอบครัวของนักเรียน	3.00	.49	มาก
สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	3.38	.42	มากที่สุด
สภาพแวดล้อมภายในสังคมและชุมชน	2.98	.47	มาก
รวม	3.11	.35	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ“ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม”โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามีค่ามากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42) รองลงมาได้แก่สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว
(n = 237)

สภาพแวดล้อมภายในครอบครัวของนักเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนอยู่ในครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น เข้าวัด ฟังธรรม ตามศาสนาที่ตนนับถือ หรือไปท่องเที่ยว คุรุธรรมชาติด้วยกันเป็นต้น	2.68	.87	มาก
2. เมื่อนักเรียนกระทำความผิด บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มักจะว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ	3.51	.69	มากที่สุด
3. บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนมักจะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน	3.38	.62	มากที่สุด
4. นักเรียนอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครอง มักจะพูดจากับนักเรียนด้วยเสียงอันไพเราะ	2.93	.72	มาก
5. ผู้ปกครอง หรือ บิดามารดา ของนักเรียนมักจะให้รางวัลเมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี	2.53	1.01	มาก
รวม	3.00	.49	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นเกี่ยวกับ“ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม” สภาพแวดล้อมภายในครอบครัวโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เมื่อนักเรียนกระทำความผิด บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มักจะว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69) รองลงมาได้แก่ บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนมักจะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครอง หรือบิดามารดาของนักเรียนมักจะให้รางวัลเมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา (n = 237)

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. โรงอาหารของโรงเรียนมีความสะอาดถูกสุขลักษณะ อนามัยและบริเวณโรงเรียนร่มรื่น การเดินทางระหว่างอาคารเรียน สะดวกปลอดภัย	3.08	.61	มาก
7. โรงเรียนของนักเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความประพฤติดีหรือมีผลงานดีเด่น	3.47	.58	มากที่สุด
8. โรงเรียนมักจะจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนเอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน	3.43	.63	มากที่สุด
9. โรงเรียนของนักเรียนมี กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน	3.43	.59	มากที่สุด
10. ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนเสมอ	3.50	.59	มากที่สุด
รวม	3.38	.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นเกี่ยวกับ“ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม” สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.42) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59) รองลงมาได้แก่ โรงเรียนของนักเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความประพฤติดีหรือมีผลงานดีเด่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ โรงอาหารของโรงเรียนมีความสะอาดถูกสุขลักษณะอนามัยและบริเวณโรงเรียนร่มรื่น การเดินทางระหว่างอาคารเรียน สะดวกปลอดภัย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสังคมและชุมชน (n = 237)

สภาพแวดล้อมภายในสังคมและชุมชน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
11. โรงเรียนมักจะสนับสนุนให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโอกาสต่างๆ เช่น กิจกรรม รักษาความสะอาด เก็บขยะเป็นต้น	3.45	.61	มากที่สุด
12. ทุกคนในโรงเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือ ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง	3.20	.68	มาก
13. การใช้สื่อทาง Internet มีผลทำให้คุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนเสื่อมลง	2.65	.96	มาก
14. ตัวนักเรียนเองมักจะมีพฤติกรรมชอบทำตามเพื่อนหรือเลียนแบบคารา – นักร้องที่นักเรียนชื่นชอบ	2.51	1.01	มาก
15. นักเรียนรุ่นพี่ของนักเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้องเสมอ	2.95	.72	มาก
16. นักเรียนมักจะนำแนวทางที่ดีของเพื่อนมาเป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการปฏิบัติเสมอ	3.12	.66	มาก
รวม	2.98	.47	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นเกี่ยวกับ “ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม” สภาพแวดล้อมภายในสังคมและชุมชน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมักจะสนับสนุนให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโอกาสต่างๆ เช่น กิจกรรม รักษาความสะอาด เก็บขยะเป็นต้น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61) รองลงมาได้แก่ ทุกคนในโรงเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างกลุ่มเพื่อน หรือระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตัวนักเรียนเองมักจะมีพฤติกรรมชอบทำ

ตามเพื่อนหรือเลียนแบบคารา-นักร้องที่นักเรียนชื่นชอบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01)

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศีลาจารพิพัฒน์ โดยภาพรวมรายด้านและรายชื่อ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการในภาพรวม (n = 237)

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านความขยัน	3.00	.51	มาก
ด้านความประหยัด	3.10	.55	มาก
ด้านความซื่อสัตย์	3.21	.60	มาก
ด้านความมีวินัย	3.22	.51	มาก
ด้านความสุภาพ	3.29	.56	มากที่สุด
ด้านความสะอาด	3.33	.47	มากที่สุด
ด้านความสามัคคี	3.30	.49	มากที่สุด
ด้านความมีน้ำใจ	3.36	.51	มากที่สุด
รวม	3.23	.38	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ” โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความมีน้ำใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51) รองลงมาได้แก่ ด้านความสะอาด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47) และด้านความขยันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความขยัน (n = 237)

ด้านความขยัน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. นักเรียนสนใจการศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมต่างๆ สม่าเสมอ	3.16	.62	มาก
2. นักเรียนมักจะอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ที่ให้ความรู้ นอกเหนือจากการอ่านบทเรียน	2.80	.79	มาก
3. เมื่อนักเรียนขาดหรือลาเรียนชั่วโมงใด นักเรียนมักจะถามเพื่อนหรือครูว่าสอนและให้ทำงานอะไรบ้าง	3.04	.74	มาก
รวม	3.00	.51	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ” ด้านความขยัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนสนใจการศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมต่างๆ สม่าเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62) รองลงมาได้แก่ เมื่อนักเรียนขาดหรือลาเรียนชั่วโมงใด นักเรียนมักจะถามเพื่อนหรือครูว่าสอนและให้ทำงานอะไรบ้าง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมักจะอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ที่ให้ความรู้ นอกเหนือจากการอ่านบทเรียน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความประหยัด (n = 237)

ด้านความประหยัด	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. นักเรียนพยายามเก็บสะสมเงินไว้บางส่วนเพื่อเก็บเอาไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น	3.24	.72	มาก
5. นักเรียนรักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้ใช้งานได้ อยู่เสมอ	2.92	.76	มาก
6. นักเรียนมักจะช่วยดูแลและประหยัดการใช้พลังงานทั้งในบ้าน ในโรงเรียนและในที่สาธารณะ	3.12	.67	มาก
รวม	3.10	.55	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ” ด้านความประหยัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนพยายามเก็บสะสมเงินไว้บางส่วนเพื่อเก็บเอาไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72) รองลงมาได้แก่ นักเรียนมักจะช่วยดูแลและประหยัดการใช้พลังงานทั้งในบ้าน ในโรงเรียนและในที่สาธารณะ(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.67) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนรักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้ใช้งานได้ อยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความซื่อสัตย์ (n = 237)

ด้านความซื่อสัตย์	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. นักเรียนมักจะไม่ว่าวเท็จพูดโกหกหรือหลอกลวงผู้อื่น	3.11	.79	มาก
8. เมื่อกระทำความผิดแล้ว นักเรียนยอมรับความผิดพลาดของตนเสมอ	3.28	.66	มากที่สุด
9. นักเรียนมักจะไม่นำสิ่งของส่วนรวมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว	3.23	.77	มาก
รวม	3.21	.60	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ” ด้านความซื่อสัตย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เมื่อกระทำความผิดแล้ว นักเรียนยอมรับความผิดพลาดของตนเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66) รองลงมาได้แก่ นักเรียนมักจะไม่นำสิ่งของส่วนรวมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมักจะไม่ว่าวเท็จพูดโกหกหรือหลอกลวงผู้อื่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.79)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความมีวินัย (n = 237)

ด้านความมีวินัย	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและเชื่อฟังครูฝ่ายปกครอง	3.34	.62	มากที่สุด
11. นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร อุปกรณ์และการรับบริการต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเสมอ	3.35	.66	มากที่สุด
12. นักเรียนมักจะทำกรบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง และส่งงานที่อาจารย์มอบหมายได้ตรงเวลา	2.97	.77	มาก
รวม	3.22	.51	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ” ด้านความมีวินัย อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร อุปกรณ์และการรับบริการต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66) รองลงมาได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและเชื่อฟังครูฝ่ายปกครอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมักจะทำกรบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง และส่งงานที่อาจารย์มอบหมายได้ตรงเวลา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความสุภาพ (n = 237)

ด้านความสุภาพ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13. นักเรียนมักจะไม่ประพฤติตนเสเพล เกร ก้าวร้าว ดิตยา เสพสิ่งให้โทษ	3.31	.77	มากที่สุด
14. นักเรียนมักจะไม่ล้อเลียนเพื่อนให้ได้รับความอับอายต่อหน้าผู้อื่น	3.21	.75	มาก
15. เมื่อนักเรียนเดินผ่านครูอาจารย์ทุกครั้งจะยกมือไหว้ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะ เคารพผู้ใหญ่เสมอ	3.35	.63	มากที่สุด
รวม	3.29	.56	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติ ตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ” ด้านความสุภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เมื่อนักเรียนเดินผ่านครูอาจารย์ทุกครั้งจะยกมือไหว้ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะ เคารพผู้ใหญ่เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63) รองลงมาได้แก่นักเรียนมักจะไม่ประพฤติตนเสเพล เกร ก้าวร้าว ดิตยา เสพสิ่งให้โทษ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนมักจะไม่ล้อเลียนเพื่อนให้ได้รับความอับอายต่อหน้าผู้อื่น (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75)

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความสะอาด (n = 237)

ด้านความสะอาด	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
16. นักเรียน ช่วยรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งที่บ้าน โรงเรียนและสถานที่ต่างๆ เป็นปกติ	3.31	.56	มากที่สุด
17. ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้าของตนอย่างสม่ำเสมอ	3.40	.61	มากที่สุด
18. นักเรียนให้อภัยเพื่อน โดยไม่แก้แค้นหรืออาฆาตเพื่อนที่ เคยทำไม่ดีกับเราอยู่บ่อยๆ	3.28	.65	มากที่สุด
รวม	3.33	.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ” ด้านความสะอาด อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้าของตนอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61) รองลงมาได้แก่ นักเรียน ช่วยรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งที่บ้าน โรงเรียนและสถานที่ต่างๆ เป็นปกติ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนให้อภัยเพื่อน โดยไม่แก้แค้นหรืออาฆาตเพื่อนที่ เคยทำไม่ดีกับเราอยู่บ่อยๆ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65)

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความสามัคคี (n = 237)

ด้านความสามัคคี	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
19. ทุกครั้งที่มีการพัฒนาที่สาธารณะนักเรียนจะร่วมกันช่วยกันทำงานอย่างแข็งขันไม่เกียจกันทำงานด้วยความเต็มใจ	3.27	.57	มากที่สุด
20. นักเรียนมักจะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ แม้ว่าจะมีความคิดแตกต่างจากตนเอง	3.33	.60	มากที่สุด
21. เมื่อมีปัญหาข้อขัดแย้งกับผู้อื่นนักเรียนมักจะพยายามหาข้อยุติด้วยสันติวิธี และยุติธรรม	3.29	.69	มากที่สุด
รวม	3.30	.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ” ด้านความสามัคคี อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนมักจะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ แม้ว่าจะมีความคิดแตกต่างจากตนเอง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60) รองลงมาได้แก่ เมื่อมีปัญหาข้อขัดแย้งกับผู้อื่นนักเรียนมักจะพยายามหาข้อยุติด้วยสันติวิธี และยุติธรรม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทุกครั้งที่มีการพัฒนาที่สาธารณะนักเรียนจะร่วมกันช่วยกันทำงานอย่างแข็งขันไม่เกียจกันทำงานด้วยความเต็มใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57)

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในด้านความมีน้ำใจ (n = 237)

ด้านความมีน้ำใจ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
22. นักเรียนรู้จักการแบ่งปัน เสียสละทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและสังคม	3.35	.59	มากที่สุด
23. นักเรียนช่วยเหลืองานครูหรือผู้ปกครองทุกอย่างด้วยความเต็มใจ	3.34	.59	มากที่สุด
24. นักเรียนให้กำลังใจกับผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้ เสียใจ ไม่พุดจาในด้านลบหรือซ้ำเติมผู้อื่นให้เสียใจทั้งทางกายและทางวาจาเสมอ	3.39	.69	มากที่สุด
รวม	3.36	.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 พบว่านักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับ “ พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ” ด้านความมีน้ำใจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนให้กำลังใจกับผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้ เสียใจ ไม่พุดจา ในด้านลบหรือซ้ำเติมผู้อื่นให้เสียใจทั้งทางกายและทางวาจา เสมอ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69) รองลงมา คือ นักเรียนรู้จักการแบ่งปัน เสียสละทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและสังคม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักเรียนช่วยเหลืองานครูหรือผู้ปกครองทุกอย่างด้วยความเต็มใจ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59)

4.4 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

4.4.1 ผลทดสอบสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และ อาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตาม เพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
ชาย	113	3.20	.40	-0.935	0.351
หญิง	124	3.25	.37		
รวม	237	3.36	.51		

จากตารางที่ 4.15 พบว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตาม เพศ

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.351 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	t	Sig. (2-tailed)
อายุต่ำกว่า 15 ปี	152	3.21	.36	-0.890	0.374
อายุ 16 ปีขึ้นไป	85	3.26	.42		
รวม	237	3.36	.510		

จากตารางที่ 4.16 พบว่าการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตาม อายุ

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.374 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 การ วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา

ระดับชั้นที่กำลังศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
มัธยมศึกษาปีที่ 1	36	3.32	.49	2.055	0.042*
มัธยมศึกษาปีที่ 2	52	3.38	.51		
มัธยมศึกษาปีที่ 3	68	3.30	.59		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	23	3.17	.41		
มัธยมศึกษาปีที่ 5	25	3.55	.41		
มัธยมศึกษาปีที่ 6	33	3.49	.41		
รวม	237	3.36	.51		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.042 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่มีระดับชั้นที่กำลังศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 ผลต่างระดับความคิดเห็น พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา

ระดับชั้น ที่กำลังศึกษา	ผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม (Mean Difference (I-J))						
	Mean	มัธยม.1	มัธยม.2	มัธยม.3	มัธยม.4	มัธยม.5	มัธยม.6
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.32	-	.0541	.0251	.1502	-.2226	-.1709
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3.38		-	.0792	.2043	-.1685	-.1167
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.30			-	.1251	-.2476*	-.1959
มัธยมศึกษาปีที่ 4	3.17				-	-.3728*	-.3210*
มัธยมศึกษาปีที่ 5	3.55					-	.0517
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.49						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 ผลต่างของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาจึงทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ (Multiple Comparison) เพื่อตรวจสอบว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีของ Least Significant Difference (LSD) ผลที่ได้จากการทดสอบ สรุปผลได้ดังนี้

กลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ น้อยกว่ากลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ น้อยกว่ากลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และน้อยกว่ากลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ส่วนกลุ่มระดับชั้นที่กำลังศึกษาอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามสถานภาพบิดามารดา

สถานภาพบิดามารดา	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
อยู่ด้วยกัน	118	3.39	.49	0.746	0.525
แยกกันอยู่	64	3.30	.46		
หย่าร้าง	40	3.33	.51		
อื่นๆ	15	3.49	.78		
รวม	237	3.36	.51		

จากตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามสถานภาพบิดามารดา

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.525 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่มีสถานภาพบิดามารดาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.20 การ วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามลักษณะที่พักอาศัย

ลักษณะที่พักอาศัย	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
บิดา,มารดา	101	3.39	.47	0.736	0.531
บิดา	29	3.40	.67		
มารดา	63	3.28	.45		
ญาติหรือบุคคลอื่น	44	3.39	.55		
รวม	237	3.36	.51		

จากตารางที่ 4.20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตามลักษณะที่พักอาศัย

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.531 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่มีลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดา	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	17	3.25	.61	0.596	0.666
พนักงานบริษัทเอกชน	26	3.34	.51		
รับจ้างทั่วไป	122	3.36	.46		
ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อิสระ	45	3.36	.44		
อื่นๆ	27	3.35	.72		
รวม	237	3.36	.51		

จากตารางที่ 4.21 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตามอาชีพของบิดา

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.666 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่มีอาชีพของบิดาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำแนกตามอาชีพของมารดา

อาชีพของมารดา	n	\bar{X}	S.D.	F	Sig.
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8	3.17	.62	1.018	0.399
พนักงานบริษัทเอกชน	28	3.43	.40		
รับจ้างทั่วไป	110	3.37	.46		
ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อิสระ	62	3.40	.51		
อื่นๆพ่อบ้าน/แม่บ้าน ฯลฯ	29	3.23	.70		
รวม	237	3.36	.51		

จากตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการจำแนกตามอาชีพของมารดา

ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่า F-test โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ามีค่า Sig. เท่ากับ 0.399 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงให้เห็นว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการที่มีอาชีพของมารดาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.23 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 1

ตัวแปรด้านลักษณะประชากรศาสตร์	ผลการพิสูจน์สมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
เพศ		×
อายุ		×
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา	✓	
สถานภาพครอบครัว		×
อาชีพของผู้ปกครอง		×
ภาพรวม		×

จากตารางที่ 4.23 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวม พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน พบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนตัวแปรระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแตกต่างกัน พบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

4.4.2 ผลทดสอบสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ

ตารางที่ 4.24 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมกับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวม	ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
Pearson Correlation	0.6252
Sig (2-tailed)	.000**
ระดับความสัมพันธ์	ค่อนข้างสูง

* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.24 พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 กล่าวคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในภาพรวม มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ [Pearson Correlation (r)] เท่ากับ 0.6252 มีค่าความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว กับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว	ระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
Pearson Correlation	0.4643
Sig (2-tailed)	.000**
ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง

* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.25 พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 กล่าวคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ [Pearson Correlation (r)] เท่ากับ 0.4643 มีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษากับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	ระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
Pearson Correlation	0.5118
Sig (2-tailed)	.000**
ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง

* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.26 พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 กล่าวคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ [Pearson Correlation (r)] เท่ากับ 0.5118 มีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชนกับระดับพฤติกรรม การปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ในสังคมและชุมชน	ระดับพฤติกรรม การปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
Pearson Correlation	0.4364
Sig (2-tailed)	.000**
ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง

* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชนระดับ มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรม การปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 กล่าวคือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรม การปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ [Pearson Correlation (r)] เท่ากับ 0.4364 มีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลางและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 4.28 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 2

ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ผลการพิสูจน์สมมติฐาน	
	เป็นไปตามสมมติฐาน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
1.สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว	√	
2.สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	√	
3.สภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน	√	
ภาพรวม	√	

จากตารางที่ 4.28 พบว่านักเรียนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวม พบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในระดับปานกลาง พบว่าเป็นไปตามสมมติฐาน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ประชากรจำนวน 617 คน ได้ขนาดและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 237 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม (Questionnaires) โดย แบ่ง ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 16 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจ

ตอนที่ 4 ข้อมูลเสนอแนะ เกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามที่เป็นปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ให้เลือกตอบแบบเสรี

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขข้อความตามข้อเสนอ หลังจากนั้น นำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียน มัธยมศึกษาโรงเรียนราชันนทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย 2 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประกร จำนวน 25 ชุด เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการทำแบบสอบถามแต่ละข้อหรือไม่ นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ (try-out) มาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach's Coefficient) กำหนดค่าคุณภาพของเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่ได้รับ คือ ค่าความเที่ยงไม่ต่ำกว่า 0.7 สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการทดสอบความเชื่อมั่นในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.917 โดยรายละเอียดแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.769 และด้านพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรม 8 ประการ มีค่าเท่ากับ 0.919 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามดังกล่าวมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงได้ ดังแสดงในภาคผนวก ค

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ 3 ข้อดังนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.23) (เป็นไปตามสมมติฐาน) แต่เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านความมีน้ำใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.36) รองลงมาได้แก่ด้านความสะอาด (ค่าเฉลี่ย = 3.33) และด้านความขยันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.00)

5.1.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยทางประชากรศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกันอย่างนี้

นักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ที่มีเพศ อายุ สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครองต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน (ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน)

สำหรับตัวแปรระดับชั้นปีที่กำลังศึกษาของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (เป็นไปตามสมมติฐาน)

5.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

ผลการวิจัยพบว่า จากนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีความเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ โดยทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (เป็นไปตามสมมติฐาน)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ นำมาสู่การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ศึกษาระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามมีระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความมีน้ำใจมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านความสะอาด ด้านความสามัคคี ด้านความสุภาพ ด้านความมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความประหยัด ตามลำดับ และด้านความขยันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ แซ่เจียว (2556) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษานูญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา ผลการวิจัยพบว่า การศึกษา

บุญนิยมของโรงเรียนสัมมาสิกขาภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของศิลปกร จุมพิช , ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ, และสาธิต ผลเจริญ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตนด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความสุภาพ ด้านความขยัน และด้านความประหยัด และยัง สอดคล้องกับป้วย อึ้งภากรณ์ (อ้างถึงใน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กรมพลศึกษา, 2557, น.16) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไว้ว่าการศึกษาคควรมุ่งหมาย เพื่อที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีศีลธรรมเป็นพลเมืองดี มีความคิดชอบ ทำชอบ ประพฤติชอบ ควรจะอบรมนักเรียน รวมทั้ง นักศึกษามหาวิทยาลัยให้รู้จักใช้ความคิดรู้จักบำรุงสติปัญญาให้เฉียบแหลมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์แก่ตนและแก่ประชาชน และควร ฝึกนักเรียนให้มีความรู้สำหรับใช้ประกอบอาชีพ โดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารึกพัฒนา จำแนกตามปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ สถานภาพครอบครัวและอาชีพของผู้ปกครองที่ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกิต เตชะกฤตธีรพงศ์(2558) พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรีพบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน ประถมศึกษา ในเขตอำเภอสรรคบุรีจังหวัดชัยนาท จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ และอาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสถานภาพทางครอบครัว ส่งผลให้พฤติกรรมเชิง จริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรีจังหวัดชัยนาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน (2554) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มี สถานภาพครอบครัวที่ ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศและระดับชั้นเรียน

ส่วนระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ฉวี โอวจริยาพิทักษ์, ศีราภรณ์ ชาวเลขยางกูร, และพรณี วิศิษฐ์วงศ์ (2558) คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีระดับพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ในภาพรวม มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์กับระดับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ Jones (อ้างถึงใน วรันธร ทรงเกียรติศักดิ์, 2558, น. 10) ได้ให้ความหมายสภาพแวดล้อมไว้ว่า หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งหมัดที่อยู่ล้อมรอบตัวเราไม่ว่าจะเป็นเดี่ยวหรือกลุ่ม ได้แก่สภาพแวดล้อมกายภาพ สังคมหรือวัฒนธรรม ซึ่งต่างก็มีอิทธิพลและความรู้สึกรู้สีกของคนต่างๆ ได้ทั้งสิ้น สอดคล้องกับ วิมลสิทธิ์ หรั่งกูร (2535 อ้างถึงใน คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2555, น. 13) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมในโรงเรียนออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านมนุษย์ จะมีอิทธิพลต่อผู้เรียนทางด้าน สรีรวิทยา เช่น ความต้องการพื้นฐานทางชีวภาพของมนุษย์ การรู้สึกรับรู้ เกิดการเรียนรู้ การจำและการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ และพฤติกรรมภายนอก เป็นต้น นอกจากนี้จะมีอิทธิพลทางด้านบุคลิกภาพทางด้านสังคมทางวัฒนธรรมอีกด้วย 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ จะก่อให้เกิดโอกาสซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมที่เข้มแข็งจะก่อให้เกิดคุณสมบัติต่างๆ เช่น ความซบซ้อน ความง่าย ลักษณะกำกวมซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนรู้ การจำ การคิด เป็นต้น นอกจากนี้ก็จะก่อให้เกิดตำแหน่งของสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนนั่งแถวหน้า นักเรียนนั่งแถวกลางและนักเรียนที่นั่งแถวหลัง มีตำแหน่งแห่งสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรนิภา จันทรน้อย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตยุคมคคไทย ผลการวิจัยพบว่า ระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรม นักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังจริยธรรมในภาพรวมอยู่

ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในแต่ละปัจจัยผลการวิเคราะห์ที่ได้ คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงมาก รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านกระบวนการปลูกฝังจริยธรรม และด้านสถานภาพครอบครัวของนักศึกษาตามลำดับ ยกเว้นด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมต่ำที่สุด

5.3 สรุปและอภิปรายผลการทดสอบสมมติฐาน

5.3.1 จากสมมติฐานที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะประชากรศาสตร์ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา สถานภาพครอบครัว และ อาชีพของผู้ปกครอง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกัน ผลทดสอบสมมติฐาน คือ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 กล่าวคือ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในภาพรวม พบว่า ตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนตัวแปรระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

5.3.2 จากสมมติฐานที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมในสังคม และชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณพื้นฐาน 8 ประการ โดยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 กล่าวคือ ตัวแปรปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชนความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

จากข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ในภาพรวม โดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งสอดคล้องกับ Robbins (1990, อ้างถึงใน คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2555, น. 10) ซึ่งได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อม (environment) ว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายนอกองค์กร คือ เป็นภาพรวมทั้งหมด ส่วนองค์กร ถือว่าเป็นส่วนประกอบย่อยที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมภายนอกนั้น และองค์กรจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกด้วย นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (อ้างถึงใน พระมหาเดชา อมรมณี (สืบจันทร์),

2556, น. 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาว่า สถานศึกษาเป็นเสมือน บ้านแห่งที่สองของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาเป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน เพื่อจัด และปรับสภาพแวดล้อม เสริมสร้างบรรยากาศในสถานศึกษาให้เหมาะสม เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

จากข้อค้นพบที่ว่าพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ บลูม (Bloom 1975, p.65-197 อ้างถึงใน จิราพร เพชรดำ, ไพบุลย์ แยมกสิกร, และคณะ 2554, น. 8-9) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมว่า เป็นกิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำ อาจเป็นสิ่งสังเกตได้หรือไม่ได้ และ พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ 1. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain) 2. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective domain) 3. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ (Psychomotor domain) และ สอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น. 34) ได้กล่าวถึงแนวทางการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาค้นโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษาเพื่อ พัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข

5.4 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์” มีดังนี้

5.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับ ระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ใน ภาพรวมโดยมีค่าความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น รัฐบาล ควรกำหนดนโยบายและส่งเสริมให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน และสถานศึกษาในระดับต่างๆ นำเอาหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มาประยุกต์ในหลักสูตรให้มีการเรียนการสอนควบคู่กับการพัฒนาพฤติกรรม รวมถึงส่งเสริมให้ครอบครัว สังคมและชุมชนให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรมพื้นฐานดังกล่าวเพื่อสร้างสุขนิสัยให้เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยใช้

1. จากผลการพิสูจน์สมมติฐานที่ 1 พบว่า ลักษณะประชากรศาสตร์ที่มีระดับชั้นที่กำลัง ศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ แตกต่างกัน

ดังนั้น โรงเรียนควรมีการกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ โดยคำนึงถึงความแตกต่างในตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาด้วย

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ถึงแม้ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ แต่ยังมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 2.98$) ดังนั้น โรงเรียนและชุมชนควรร่วมมือกันช่วยส่งเสริมสนับสนุนโดยอาจจัดให้มีโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และใช้สื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ทั่วถึง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และเกิดประโยชน์สูงสุดมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ปัจจัยด้านความขยันมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.00$) ดังนั้น ครูผู้สอนและผู้ปกครองควรส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และจัดให้มีหนังสือประเภทต่างๆ ที่ให้ความรู้นอกเหนือจากการอ่านบทเรียนและเมื่อนักเรียนขาดหรือลาเรียน ชั่วโมงใด เพื่อนๆ หรือครู ควรให้คำแนะนำและช่วยสอน

5.4.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยด้วยวิธีเชิงปริมาณ เพื่อทราบถึงปัจจัยแวดล้อมอื่นที่นอกเหนือจากตัวแปรในกรอบแนวคิดที่อาจจะส่งผลต่อตัวแปรวิจัย จึงควรนำเอาวิธีการวิจัยในเชิงคุณภาพมาเสริมเพื่อให้เกิดความลุ่มลึกและรอบด้านมากยิ่งขึ้น

2. เพื่อสอบถามผลการวิจัยหรือข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ กับกลุ่มประชากรอื่นหรือกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนประถมที่มีลักษณะคล้ายกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กรมพลศึกษา.(2557). *กิจกรรมนันทนาการเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอส.ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550). *คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และภาคปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กิตติพงษ์ แซ่เจียว.(2556). *การศึกษานุญนิยมกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนเครือข่ายโรงเรียนสัมมาสิกขา (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คณะกรรมการดำเนินงานวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช.(2555). *ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดสภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง (วิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครศรีธรรมราช) : มหาวิทยาลัยรามคำแหงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครศรีธรรมราช*.
- จิราพร เพชรคำ และไพบุลย์ แยมกสิกร และคณะ.(2554). *ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษา จังหวัดนครนายก : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก* .
- เจียรนัย ทรงชัยกุล.(2540). *พฤติกรรมวัยรุ่น* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชวนพิศ ทองทวี.(2522). *จิตวิทยาการศึกษา* ขอนแก่น : ศิริภักษ์ออฟเซ็ท.
- ไชยพร เรืองแท้.(2556). *บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราช .
- ครุณี โอวจริยาพิทักษ์ ศีราภรณ์ ชวลยขางกูร และพรรณิ วิศิษฎ์วงศ์.(2558). *คุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (วารสารคหเศรษฐศาสตร์ ปีที่ 58 ฉบับที่ 3)*.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2544). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ดวงเดือน พันธุมนาวินภาพ. *ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม*. สืบค้น 11 มกราคม 2561, จาก

<https://sites.google.com/site/mrcounselorchiangmai/bthkhwam-dan-khrxbkhrav/tnmi-crythrrm>

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์.(2547). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แซทไฟร์ พรินติ้ง.

นพดล วรรณิกา ผอ.ศูนย์วิจัยความสุขชุมชน. สืบค้น 1 ธันวาคม 2560, จาก

<http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9540000089231>

นลิน เรืองบุตร.(2542). *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์.

นิภาวัลย์ ศิลป์ชัยกิจ.(2555). *การศึกษากการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนในสถานศึกษาจังหวัดระยอง* (ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เนตรพัฒนา ยาวีราช.(2551). *จริยธรรมธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : ทริบเพ็ลด์กรุ๊ป.

ปฏิรูปการศึกษากับ 8 คุณธรรมพื้นฐานที่ควรปลูกฝัง. สืบค้น 20 ตุลาคม 2560, จาก

http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=13677&Key=news_research

ประกิต เตชะกฤตธีรพงศ์.(2558). *พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ประกาศรี สีอำไพ.(2535). *พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เป้าประสงค์. สืบค้น 14 ธันวาคม 2560, จาก http://www.silacharn.ac.th/data_1024

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน.(2525). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด .

พรนิภา จันทรน้อย.(2560). *ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตยุคมคตไทย* (วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนุทโชโต).(2555). *การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรีอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูสมุห์ศรีธัญญ์ ปญญาวิชโร (ทำนุ).(2556). *การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต) .*
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย .

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา. สืบค้น 04 ธันวาคม 2560,
จาก <http://3king.lib.kmutt.ac.th/King9CD/chapter8/page1.html>

พระบำรุง ปญญาพโล (โพธิ์ศรี).(2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมของ นักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*

พระปัญญานันทภิกขุ.(2546). *มงคลชีวิตฉบับท้าวหน้า*. กรุงเทพฯ : อุดมศึกษา.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต).(2551). *ธรรมนุญชีวิตฉบับสำหรับชาวบ้าน*. กรุงเทพฯ :
ธรรมสภา.

พระมหาเดชา อมรเมธี (สืบจันทร์).(2556). *การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต).*
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาอาจารย์พงษ์ คำตัน.(2554). *การปฏิบัติตนด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึง ประสงค์ ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต).* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระเมธีธรรมมาภรณ์.(2538). *คุณธรรมสำหรับนักบริหาร : หน้าที่คุณลักษณะพิเศษ และวิธีการ บริหารงานด้วยธรรม*. กรุงเทพฯ : ธรรมสภา.

พระสุทธิพงษ์ สุทธิวง โนน (สัพโส).(2556). *พฤติกรรมสุขภาพของพระสงฆ์ในอำเภอพังโคนจังหวัด สกลนคร (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต).*บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย.

พัฒน์นรี อัจฉวงศ์ ฉวีวรรณ สุวรรณภา และ ชีร์วัฒน์ จันทร์จำรัส.(2553). *พฤติกรรมการใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ของนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ :*
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ .

พื้นที่ตั้งของโรงเรียน. สืบค้น 14 ธันวาคม 2560, จาก http://www.silacharn.ac.th/data_1021

เพิ่มศักดิ์ วรรณยางกูร.(2547). *ศิลปวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพมหานคร : วังอักษร.

ภาพทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ. สืบค้น 11 มกราคม 2561 จาก

<https://sites.google.com/site/mrcounselorchiangmai/bthkhwam-dan-khrxbkhrw/tnmi-crythrrm>

- มาตรา 6 10 23. สืบค้น 4 ธันวาคม 2560, จาก <https://pamnav.wordpress.com/2016/11/04/>
- รัตน์ ชานาญเลิศกิจ.(2558). *ศึกษาการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียน ประถมศึกษาสำนักงานเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.* กรุงเทพมหานคร : นานมี บุ๊คพับลิเคชันส์ .
- โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ มีนักเรียนทั้งหมด 617 คน. สืบค้น 14 ธันวาคม 2560, จาก http://www.silacharn.ac.th/data_1032
- ลัดดา ภู่เกียรติ.(2552). *การสอนแบบโครงงานและการสอนแบบใช้วิจัยเป็นฐาน : งานที่ครูประถม ทำได้.* กรุงเทพฯ: สาอะแอนด์ซันพรีนติ้ง.
- ลิขิต ชีรเวทิน.(2548). *คนไทยในอุดมคติ.* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แม่เฒ่า.
- วันธร ทรงเกียรติศักดิ์.(2558). *ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยความปลอดภัย และปัจจัยแรงจูงใจใน การทำงานที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน โรงงานและหน่วย สนับสนุนของโรงงานน้ำตาล สหเรืองจำกัด จังหวัดมุกดาหาร (การค้นคว้าอิสระ).* บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ.
- วสิน อินทสระ.(2549). *พุทธจริยศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2).* กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เมื่อดทราย .
- วันทนีย์,วาสิกะสิน และคณะ.(2540). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา (พิมพ์ครั้งที่3).* กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.(2533). *บุคลากรนิสิตนักศึกษา.* กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริณา จามรมาน และปนัดดา ชำนาญสุข.(2547). *มนุษย์กับสังคม.* กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิลปิน จุมพิช, ปิยาภรณ์ ศิริภานุมาศ และสาธิต ผลเจริญ.(2557). *ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนา คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 (วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ บุรีรัมย์ ปีที่ 6)ฉบับที่ 1.*
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม).(2551). *สังคมมีคุณค่าจากต้น ก่อคุณธรรม.* กรุงเทพมหานคร : ศูนย์คุณธรรม.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ.(2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน.* กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์

สถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย. สืบค้น 7 ธันวาคม 2560, จาก

<http://nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=427>

สถิต วงศ์สุวรรณ.(2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น.

สมหมาย ดอกไม้.(2535). สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยกรุงเทพในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และ
นักศึกษา. (วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต):มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สรายุทธ เพ็ชรซีก.(2553). ปัจจัยทางครอบครัวที่ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : ศึกษากรณี โรงเรียนมีนประชาวิทยาเขตมีนบุรี
กรุงเทพมหานคร. (ภาคินพนธ์). ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ. ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรใน

ปีงบประมาณ 2559. สืบค้น 2 ธันวาคม 2560, จาก

http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=43199&Key=news_act

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาแห่งชาติ.(2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พรทิพย์การพิมพ์.

สิรินดา วรรณะวิภาค.(2541). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยศรีปทุม.
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต) : มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุชน ประวัตินิ.(2553). ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ.
คณะมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สุชา จันทน์เอม.(2536). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช .

_____ (2545). จิตวิทยาเด็กเกร. พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด

สุภัทรา ปิ่นทะแหพทย์.(2534). จิตวิทยาทั่วไป แนวคิดทฤษฎีขั้นมูลฐาน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.

อรณิชา เสตะคุณ.(2560). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการเรียนรู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์.(2533). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

อารยา ศรีสาพันธ์.(2557). การปฏิบัติตนตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านการเป็นคนดีของ
นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา จังหวัดนครปฐม.
(วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อุดมศักดิ์ มุณีกานนท์.(2540). รายงานผลการประเมินโครงการเรื่อง การพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมโรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- อุทัย เลาหวิเชียร.(2543). รัฐประศาสนศาสตร์ ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

ภาษาต่างประเทศ

- Astin, A. W.(1968). *The college environment*. New York: American Council on Education.
- Bloom, S B.(1975). *Taxonomy of Education Objective, Hand Book 1 : Cognitive Domain*. New York : David Mackay Co., Inc., 1975.
- Good, Carter V.(1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw Hill bookCo.
- Kail R. V. and J. V. Cavanaugh.(2000). *Human development: A lifespan view*. 2nd edition. United state: Wadsworth .
- Krejcie, R.V.& Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement,30p. 607-610.
- Longman.(1978). *Dictionary of Contemporary English*. London : Group.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
 สำเนาหนังสือขอเก็บข้อมูล

 DPU
 DHURAKIJ PUNDIT UNIVERSITY
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ที่ รป.ม.04011(1)/001

20 กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์
 เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
 เอกสารแนบ แบบสอบถาม

ด้วย พระนิพัทธ์พนธ์ คำภา นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีความประสงค์ขออนุญาตเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัตสรณ์ วงศ์ทองดี

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการเก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงวิชาการ ตามหัวข้อข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริภัตสรณ์ วงศ์ทองดี)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์

หลักสูตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์
 ผู้ประสานงาน พระนิพัทธ์พนธ์ คำภา
 มือถือ 083-5433508

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
2. ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ นักเรียน โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและสภาพความเป็นอยู่ทั่วไป
 - ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ภายในสถานศึกษา และภายในสังคมและชุมชน
 - ตอนที่ 3 เกี่ยวกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ
 - ตอนที่ 4 เกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือ ข้อเสนอแนะอื่นๆ
4. ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อประกอบวิทยานิพนธ์เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือให้นักเรียนตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนตามความเป็นจริงและครบทุกข้อ เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความน่าเชื่อถือ

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

พระนิพัฑฒพงษ์ คำภา

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะรัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณา ลงในช่องสี่เหลี่ยมข้อที่ตรงกับข้อมูลความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ 1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 12 ปี 2. 13 – 15 ปี

3. 16 ปี ขึ้นไป

3. ระดับชั้นที่กำลังการศึกษา

1. มัธยมศึกษาปีที่ 1 2. มัธยมศึกษาปีที่ 2 3. มัธยมศึกษาปีที่ 3

4. มัธยมศึกษาปีที่ 4 5. มัธยมศึกษาปีที่ 5 6. มัธยมศึกษาปีที่ 6

4. สถานภาพครอบครัว

4.1 สถานภาพบิดา มารดา

1. อยู่ด้วยกัน 2. แยกกันอยู่ 3. หย่าร้าง

4. อื่น ๆ ระบุ.....

4.2 นักเรียนอาศัยอยู่กับ

1. บิดา มารดา 2. บิดา 3. มารดา 4. ญาติหรือบุคคลอื่น

5. อาชีพของผู้ปกครอง

5.1 อาชีพของบิดา

1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานบริษัทเอกชน 3. รับจ้างทั่วไป

4. ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อิสระ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5.2 อาชีพของมารดา

1. ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 2. พนักงานบริษัทเอกชน 3. รับจ้างทั่วไป

4. ค้าขาย/กิจการส่วนตัว/อิสระ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

คำชี้แจง กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้ มี 4 ระดับคือ

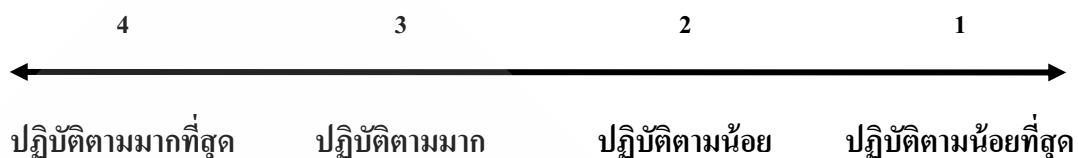

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
	(4)	(3)	(2)	(1)
ด้านที่ 1 สภาพภายในครอบครัวของนักเรียน				
1. นักเรียนอยู่ในครอบครัวที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันเสมอ เช่น เข้าวัดฟังธรรม ตามศาสนาที่ตนนับถือ หรือไปท่องเที่ยวดูธรรมชาติ ด้วยกันเป็นประจำ				
2. เมื่อนักเรียนกระทำความผิด บิดามารดาหรือผู้ปกครอง มักจะว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ				
3. บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนมักจะปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน				
4. นักเรียนอยู่ในครอบครัวที่ผู้ปกครอง มักจะพุดจากับนักเรียนด้วยเสียงอันไพเราะ				
5. ผู้ปกครอง หรือ บิดามารดา ของนักเรียนมักจะให้รางวัลเมื่อนักเรียนสอบได้คะแนนดี				
ด้านที่ 2 สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา				
6. โรงอาหารของโรงเรียน มีความสะอาดถูกสุขลักษณะอนามัย และบริเวณโรงเรียนร่มรื่น การเดินทางระหว่างอาคารเรียน สะดวกปลอดภัย				
7. โรงเรียนของนักเรียนให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความประพฤติดีหรือมีผลงานดีเด่น				

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
8. โรงเรียนมักจะจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนเอื้อต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน				
9. โรงเรียนของนักเรียนมี กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน				
10. ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนเสมอ				
ด้านที่ 3 สภาพแวดล้อมในสังคมและชุมชน				
11. โรงเรียนมักจะสนับสนุนให้มีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกับชุมชนในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโอกาสต่างๆ เช่น กิจกรรม รักษาความสะอาด เก็บขยะเป็นต้น				
12. ทุกคนในโรงเรียนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างกลุ่มเพื่อนหรือ ระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง				
13. การใช้สื่อทาง Internet มีผลทำให้คุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนเสื่อมลง				
14. ตัวนักเรียนเองมักจะมีพฤติกรรมชอบทำตามเพื่อนหรือเลียนแบบ ดารา – นักร้องที่นักเรียนชื่นชอบ				
15. นักเรียนรุ่นพี่ของนักเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่รุ่นน้องเสมอ				
16. นักเรียนมักจะนำแนวทางที่ดีของเพื่อนมาเป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการปฏิบัติเสมอ				

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง : กรณียื่นเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างด้านขวามือที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้ มี 4 ระดับ คือ

พฤติกรรมปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	ระดับการปฏิบัติ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านความขยัน				
1. นักเรียนสนใจการศึกษาเล่าเรียนและทำกิจกรรมต่างๆ สม่าเสมอ				
2. นักเรียนมักจะอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ที่ให้ความรู้นอกเหนือจากการอ่านบทเรียน				
3. เมื่อนักเรียนขาดหรือลาเรียนชั่วโงงใด นักเรียนมักจะถามเพื่อนหรือครูว่าสอนและให้ทำงานอะไรบ้าง				
ด้านความประหยัด				
4. นักเรียนพยายามเก็บสะสมเงินไว้บางส่วนเพื่อเก็บเอาไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น				
5. นักเรียนรักษาซ่อมแซมสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ				
6. นักเรียนมักจะช่วยดูแลและประหยัดการใช้พลังงานทั้งในบ้าน ในโรงเรียนและในที่สาธารณะ				
ด้านความซื่อสัตย์				
7. นักเรียนมักจะไม่ว่าวเท็จพูดโกหกหรือหลอกลวงผู้อื่น				
8. เมื่อกระทำความผิดแล้ว นักเรียนยอมรับความผิดพลาดของตนเสมอ				
9. นักเรียนมักจะไม่นำสิ่งของส่วนรวมไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว				

พฤติกรรมกาปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	ระดับการปฏิบัติ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
ด้านความมีวินัย				
10. นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและเชื่อฟังครูฝ่ายปกครอง				
11. นักเรียนเข้าแถวซื้ออาหาร อุปกรณ์และการรับบริการต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเสมอ				
12. นักเรียนมักจะทำการบ้านทุกวิชาด้วยตนเอง และส่งงานที่อาจารย์มอบหมายได้ตรงเวลา				
ด้านความสุภาพ				
13. นักเรียนมักจะ ไม่ประพฤติตนเสเพล เกร ก้าวร้าว ดิถยาเสพสิ่งให้โทษ				
14. นักเรียนมักจะ ไม่ล้อเลียนเพื่อนให้ได้รับความอับอายต่อหน้าผู้อื่น				
15. เมื่อนักเรียนเดินผ่านครูอาจารย์ทุกครั้งจะยกมือไหว้ด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนและมีสัมมาคารวะเคารพผู้ใหญ่เสมอ				
ด้านความสะอาด				
16. นักเรียน ช่วยรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งที่บ้าน โรงเรียนและสถานที่ต่างๆ เป็นปกติ				
17. ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้าของตนอย่างสม่ำเสมอ				
18. นักเรียนให้อภัยเพื่อน โดยไม่แค้นเคืองหรืออาฆาตเพื่อนที่เคยทำไม่ดีกับเราอยู่บ่อยๆ				
ด้านความสามัคคี				
19. ทุกครั้งที่มีการพัฒนาที่สาธารณะนักเรียนจะร่วมกันช่วยกันทำงานอย่างแข็งขัน ไม่เกี่ยงกันทำงานด้วยความเต็มใจ				
20. นักเรียนมักจะยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ แม้ว่ามีความคิดแตกต่างจากตนเอง				

พฤติกรรมกรปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	ระดับการปฏิบัติ			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
21. เมื่อมีปัญหาข้อขัดแย้งกับผู้อื่นนักเรียนมักจะพยายามหาข้อยุติด้วยสันติวิธีและยุติธรรม				
ด้านความมีน้ำใจ				
22. นักเรียนรู้จักการแบ่งปัน เสียสละทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและสังคม				
23. นักเรียนช่วยเหลืองานครูหรือผู้ปกครองทุกอย่างด้วยความเต็มใจ				
24. นักเรียนให้กำลังใจกับผู้อื่นเมื่อเขาท้อแท้ เสียใจ ไม่พุดจาในด้านลบหรือซ้ำเติมผู้อื่นให้เสียใจทั้งทางกายและทางวาจาเสมอ				

ตอนที่ 4 :โปรดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
V1	47.5000	26.5345	.2245	.7730
V2	46.4667	27.4989	.2736	.7644
V3	46.7333	27.0299	.3570	.7591
V4	47.1667	25.9368	.3875	.7557
V5	47.6667	27.6092	.1048	.7849
V6	47.0000	26.0690	.4286	.7528
V7	46.7000	27.5966	.2517	.7658
V8	46.7333	26.6161	.3392	.7598
V9	46.5333	25.0161	.7149	.7345
V10	46.5000	26.5345	.5105	.7508
V11	46.5333	26.0506	.6023	.7450
V12	46.8000	25.4069	.4544	.7498
V13	47.5000	24.7414	.3662	.7604
V14	47.8333	26.7644	.1788	.7793
V15	46.9000	25.1966	.5646	.7419
V16	46.9333	25.2368	.5238	.7445

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0 N of Items = 16

Alpha = .7696

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
X1	76.2000	70.9931	.6382	.9155
X2	76.4667	71.0851	.3614	.9215
X3	76.4333	71.5644	.3931	.9199
X4	76.1000	68.2310	.5539	.9173
X5	76.3667	72.7230	.3241	.9208
X6	76.3667	69.3437	.7189	.9137
X7	76.2667	71.6506	.3528	.9211
X8	76.0667	69.0299	.6472	.9147
X9	76.0667	69.3057	.6821	.9142
X10	76.0333	71.2057	.6200	.9158
X11	76.0000	71.0345	.5543	.9166
X12	76.2000	70.9931	.5588	.9165
X13	76.0000	71.1034	.4899	.9177
X14	76.0000	72.6897	.3359	.9205
X15	76.0333	69.8954	.6854	.9144

X16	76.1667	73.5230	.3217	.9202
X17	75.9667	69.8954	.6747	.9145
X18	76.2333	68.7368	.5825	.9162
X19	76.1000	69.2655	.7806	.9129
X20	76.0667	71.3057	.6188	.9159
X21	76.0333	68.5851	.7477	.9129
X22	75.9667	71.5506	.5661	.9166
X23	76.0333	70.9989	.6456	.9154
X24	75.8000	71.0621	.6493	.9154

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 24

Alpha = .9199

Reliability

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

—

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
V1	126.9333	159.5126	.1319	.9204
V2	125.9000	158.7138	.3047	.9166
V3	126.1667	155.5230	.5379	.9144
V4	126.6000	155.6966	.3818	.9161
V5	127.1000	160.7138	.0779	.9212

V6	126.4333	154.6678	.4973	.9146
V7	126.1333	157.3609	.3973	.9158
V8	126.1667	156.6954	.3673	.9161
V9	125.9667	153.2747	.6889	.9128
V10	125.9333	157.1678	.4703	.9152
V11	125.9667	154.4471	.6858	.9132
V12	126.2333	155.0816	.4096	.9158
V13	126.9333	155.8575	.2565	.9192
V14	127.2667	160.8920	.0629	.9218
V15	126.3333	154.4368	.5095	.9145
V16	126.3667	154.7920	.4607	.9151
X1	126.3000	155.7345	.5806	.9142
X2	126.5667	155.1506	.3716	.9164
X3	126.5333	158.1195	.2684	.9174
X4	126.2000	150.0276	.6069	.9131
X5	126.4667	157.5678	.3310	.9165
X6	126.4667	153.6368	.6442	.9132
X7	126.3667	154.7920	.4275	.9155
X8	126.1667	152.0747	.6531	.9128
X9	126.1667	152.9023	.6583	.9129
X10	126.1333	155.0161	.6470	.9136
X11	126.1000	156.8517	.4297	.9154
X12	126.3000	156.2172	.4753	.9150
X13	126.1000	153.8862	.5803	.9138
X14	126.1000	156.9897	.3767	.9160
X15	126.1333	154.3264	.6180	.9136
X16	126.2667	159.5816	.2614	.9170
X17	126.0667	154.2023	.6176	.9136
X18	126.3333	153.4023	.4938	.9147
X19	126.2000	153.3379	.7131	.9127

X20	126.1667	155.7299	.5985	.9141
X21	126.1333	152.2575	.6943	.9125
X22	126.0667	155.3747	.6055	.9139
X23	126.1333	154.7402	.6698	.9134
X24	125.9000	155.6103	.6085	.9140

-

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9172

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

พระนิพิฐพนธ์ คำภา

ประวัติการศึกษา

นักธรรมชั้นเอก, พุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2553, รัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2557

ประวัติการทำงาน

ปี 2552-2554 ครูสอน โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดเวตวัน
ธรรมาวาส

ปี 2555-2558 พระสอนศีลธรรม โรงเรียนสาธิตแห่ง
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา

ปี 2559 - ถึงปัจจุบัน พระสอนศีลธรรม โรงเรียนวัดเว
ตวันธรรมาวาส

